



Universitat de les Illes Balears
Departament de Ciències de l'Educació
Àrea d'Educació Física i Esportiva

HÀBITS DE PRÀCTICA ESPORTIVA DELS MALLORQUINS D'ENTRE 10 I 14 ANYS.

Tesi per a l'obtenció del títol de doctor presentada per Pere Palou Sampol i dirigida per la Dra. Margalida Gili Planas i pel Dr. Bernat Sureda García

Mallorca, maig de 2001

Bernat Sureda García, Catedràtic de Universitat de l'Àrea de Teoria i Història de l'Educació del Departament de Ciències de l'Educació de la UIB i Margalida Gili Planas, Titular d'Escola Universitària de l'Àrea de Psicologia Social del Departament de Psicologia de la UIB.

Com a codirectors de la tesi doctoral “Hàbits de pràctica esportiva dels mallorquins d'entre 10 i 14 anys”, presentada pel doctorand Pere Palou Sampol, autoritzen la presentació i defensa pública de l'esmentada tesi.

Palma, 16 de maig de 2001

Bernat Sureda García

Margalida Gili Planas

“Per a na Cata, en Pere, en Jaume i na Neus,
per a vosaltres quatre, estimats, amb un record
per al meu pare i a la salut de la meva mare.”

Agraïments

Voldria agrair a totes les persones que d'una o altra manera m'han ajudat a poder realitzar aquesta tesi, però hi ha una sèrie de persones a les quals voldria citar :

En primer lloc, i sense cap tipus de dubtes, el meu sincer agraïment a la Doctora Margalida Gili i al Doctor Bernat Sureda per tot allò que han fet i la seva immensa ajuda.

Hi ha dues persones a les quals no es pot pagar la feina que han feta ni la manera com l'han feta, i per tant també vull dir-los gràcies Xavier Bergas i gràcies Aina Dolç.

Al Doctor Antoni Colom i al Doctor Antoni Bennassar no els puc agrair res més que ésser les persones que van "obligar-me" un dia a començar aquesta tesi i només per aquest motiu vull que sàpiguen que "mai els perdonaré" aquest fet.

Pere Antoni Borràs: ara et toca a tu, i pots estar segur que em trobaràs si m'has de menester. Gràcies.

Doctor Xavier Ponseti Verdaguer: Per culpa teva, de la teva constant ajuda, del teu constant suport i de la teva fidelitat al nostre projecte avui som aquí. El meu etern, sincer i fidel agraïment.

Índex

Introducció	1
1. El paper de l'activitat física al període preadolescent	9
1.1. Incidència de l'activitat física sobre el desenvolupament biològic dels preadolescents.	13
1.2. Incidència de l'activitat física sobre el desenvolupament psicològic dels preadolescents	17
1.3. Incidència de l'activitat física sobre el desenvolupament social dels preadolescents	25
1.4. Importància de l'activitat física durant l'etapa escolar i les seves connotacions educatives.	35
2. Antecedents en la recerca empírica sobre hàbits de pràctica esportiva.	49
3. Factors que influeixen en la pràctica esportiva de la població	71
3.1. Factors ambientals i situacionals	73
3.2. Factors d'entrenament o programàtics	75
3.3. Factors biològics	75
3.4. Factors personals i conductuals	80
3.5. Factors socials	81
3.6. Factors psicològics	86

4. Plantejament de la investigació	89
4.1.Plantejament del problema i objectius	93
4.2.Formulació d'hipòtesis	97
4.2.1. En relació al primer objectiu	97
4.2.2. En relació al segon objectiu	98
4.2.3. En relació al tercer objectiu	99
4.3.Metodologia de la investigació	101
4.3.1. Subjectes	101
4.3.1.1.Característiques de la mostra	106
4.3.2. Variables	111
4.3.2.1.Variables independents en tots els objectius de la investigació	111
4.3.2.2.Variables sociodemogràfiques	112
4.3.2.3.Variables dependents del primer objectiu	113
4.3.2.4.Variables dependents del segon objectiu	116
4.3.2.5.Variables dependents del tercer objectiu	118
4.3.3. Instruments	120
4.3.3.1. Consulta d'altres qüestionaris	120
4.3.3.2. Operacionalització de les variables	121
4.3.3.3. Consulta d'experts	121
4.3.3.4. Prova d'aplicació del qüestionari	121
4.3.3.5. Elaboració del qüestionari final	122
4.3.4. Procediment	125
5. Anàlisi de dades	127

6. Resultats	131
6.1. Resultats en relació al primer objectiu	135
6.1.1. Característiques de l'esportista mallorquí d'entre 10 i 14 anys	137
6.1.2. Edat d'inici a la pràctica esportiva	139
6.1.3. Freqüència de pràctica	140
6.1.4. Hàbits esportius dels pares	143
6.1.4.1. Hàbits esportius del pare	143
6.1.4.2. Hàbits esportius de la mare	144
6.1.5. Nivell de pràctica en funció de les característiques sociodemogràfiques	145
6.1.6. Esports més practicats	148
6.1.7. Amb qui practiquen esport	150
6.1.8. Com practiquen esport	152
6.1.9. Formes de pràctica esportiva en funció de les característiques sociodemogràfiques	155
6.1.10. Utilització d'instal·lacions esportives	158
6.1.11. Època de l'any que es realitza més esport	160
6.2. Resultats en funció del segon objectiu	161
6.2.1. Autopercepció del nivell de pràctica esportiva	163
6.2.2. Interessos i opinions sobre la pràctica esportiva	165
6.2.2.1. Futur de pràctica esportiva	166
6.2.2.2. Importància de l'assignatura d'Educació Física	168
6.2.2.3. Com afecta l'activitat física als estudis	169
6.2.2.4. Percepció del suport a la pràctica esportiva per part de l'escola	170
6.3. Resultats en relació al tercer objectiu	173
6.3.1. Motius d'inici, manteniment i abandó de la pràctica esportiva	175
6.3.1.1. Iniciació en la pràctica esportiva	175

6.3.1.2. Motiu principal per començar la pràctica esportiva	176
6.3.1.3. Motius adduïts per al manteniment de la pràctica esportiva	179
6.3.1.4. Motius adduïts per a l'abandó de la pràctica esportiva	181
6.3.1.5. Motius adduïts per no realitzar esport	182
7. Conclusions i reflexions finals	183
7.1. Conclusions	185
7.1.1. Conclusions referides al primer objectiu	185
7.1.2. Conclusions referides al segon objectiu	189
7.1.3. Conclusions referides al tercer objectiu	190
7.2. Reflexions finals	193
7.3. Corroboració d'hipòtesis	199
7.3.1. En relació al primer objectiu	199
7.3.2. En relació al segon objectiu	200
7.3.3. En relació al tercer objectiu	201
8. Bibliografia	203
Annex	223

Introducció

Amb el títol “Hàbits de pràctica esportiva dels mallorquins d’entre 10 i 14 anys” recollim una investigació l’objectiu de la qual, en darrera instància, no és altre que analitzar el nivell de pràctica d’activitat física que realitzen els individus d’aquesta franja de població.

Tot i que al llarg del treball i a fi de no caure en la reiteració que en dificultaria la lectura i, per tant, la comprensió, poden aparèixer expressions com “esport”, “pràctica esportiva” o “pràctica d’activitat física”, l’interès de l’autor sempre s’encamina a esbrinar els hàbits de pràctica d’activitat física en general, a les escoles, als centres recreatius o als clubs esportius.

Conceptes com esport, deport, activitat física o pràctica esportiva, íntimament lligats i emprats com a sinònims en la parla col·loquial, suposen matisos semàntics diferents que, pensam, convé aclarir abans d’iniciar la tesi doctoral que ara presentam.

Així, d’acord amb el Diccionari de la llengua catalana de l’Institut d’Estudis Catalans podem veure que aquests termes són definits com:

Esport.- Exercici corporal d’agilitat, destresa o força, que es practica individualment o en grup, amb intencionalitat lúdica o competitiva seguint unes regles.

Deport.- Recreació, esbarjo, comunment a l’aire lliure.

Activitat.- Qualitat d’actiu, facultat d’obrar.

Pràctica.- Exercici sistemàtic per a instruir-se en alguna cosa, per a habilitar-se per a exercir una professió. La destresa, l’experiència, etc. adquirida amb un exercici sistemàtic.

L'expressió *activitat física* afecta tots els individus preadolescents, ja que és un terme prou ampli per encabir qualsevol exercici corporal realitzat de manera més o menys estructurada, mentre que el terme *esport*, així com el defineix el diccionari faria referència únicament a aquells individus que es dediquen de forma sistemàtica al conreu d'una disciplina esportiva reglada, reglamentada i competitiva.

La pràctica d'activitat física pot ésser considerada com un fenomen complex i polivalent, atesa la multiplicitat d'objectius que persegueix i el valor diferenciat que adquireix en funció de les persones o grups socials que la practiquin.

En termes generals, l'activitat física s'ha convertit en un dels fenòmens socials, la seva presència a la societat contemporània és més que evident, i ha penetrat fins i tot als darrers racons de la vida social i individual. Els estudis més recents, tant de l'estat espanyol com d'altres països de l'àrea occidental, fan palès que l'activitat física és una de les activitats d'esplai i temps lliure preferides per la població. Tanta és la importància de l'esport i l'activitat física a la nostra societat que totes les institucions públiques elaboren contínuament programes per a la promoció, l'inici o la millora de la pràctica esportiva de la població dins el seus àmbits de competència.

Aquesta consideració genèrica adquireix diferents pautes i matisos en funció dels trets psicosocials del grup o sector on s'enquadri l'anàlisi.

Si en termes generals es pot afirmar que la pràctica esportiva de la població va augmentant, aquesta tendència és més accentuada entre la població infantil i juvenil, ja que en aquests intervals d'edat trobam els majors nivells de compromís esportiu.

Les característiques diferenciadores de la pràctica esportiva juvenil no tan sols fan referència a aspectes de tipus quantitatiu, ja que es pot considerar que l'esport i el moviment adquireixen en aquesta fase evolutiva un significat i unes pautes de relació específiques. La pràctica esportiva representa molt més que el passatemps predilecte de la població juvenil i es pot considerar com una pràctica que genera canvis als hàbits conductuals de les persones que la duen a terme. El valor de la pràctica esportiva com a eina educativa i socialitzadora obté especial rellevància en períodes evolutius crítics, on les transformacions psicosocials i afectives dominen el panorama psicològic de l'individu.

Tot i aquesta tònica general quant a elevats nivells de participació de la població juvenil en activitats esportives, sembla que existeixen considerables diferències en funció de factors com el gènere, variables socioeconòmiques o hàbits esportius familiars.

La present tesi doctoral s'emmarca dins l'àmbit de la pràctica esportiva juvenil i es planteja amb l'objectiu genèric de descobrir les pautes de relació que existeixen entre el jove i la pràctica esportiva, així com analitzar diferències quant a interessos, motius i creences en funció de diferents variables com el gènere i el nivell de pràctica.

Així mateix volem conèixer el motiu i la forma d'inici en la pràctica esportiva que han tingut i poder avaluar amb posterioritat si els programes elaborats per les diferents institucions públiques són adequats a les demandes i les necessitats de la població d'entre 10 i 14 anys del nostre país.

L'estructura d'aquest estudi i en termes d'organització del treball, es va dur a terme en quatre fases, les principals activitats de cadascuna, així com les dates en què es varen dur a terme es descriuen a continuació.

A.- Fase de preparació de l'estudi.

Tota recerca s'inicia amb la revisió crítica de la literatura científica que tracta el tema i d'aquells aspectes que no s'han tractat fins aleshores, destriant-ne els plantejaments realitzats, els encerts i les limitacions dels resultats que s'han obtingut.

L'organització dels temes s'ha fet des d'una perspectiva concreta: analitzar la pràctica d'activitat física dels joves fora el context escolar durant el darrer cicle de primària i el primer cicle d'educació secundària obligatòria.

Les consultes documentals realitzades a les diferents bases de dades varen constituir el començament d'un llarg recorregut que conclou amb la determinació de la principal qüestió a la qual volem donar resposta: Quin és el paper que juga la pràctica d'activitat física en els joves d'entre 10 i 14 anys de l'illa de Mallorca?

La revisió de les principals línies d'investigació ens va dur a la conclusió, entre d'altres, que la pràctica d'activitat física és un element importantíssim en l'ocupació del temps d'oci dels joves, especialment dels adolescents (García Ferrando, 1986a-1990a-1990b-1991-1996, Escudero et al 1992, Ponseti 1998a; Rodríguez Allen 2000).

S'ha fet una revisió de la literatura científica i les bases de dades amb suport informàtic utilitzades han estat l'Esport Discus, Eric i Unisport que inclouen els articles de les revistes de Ciències aplicades a l'Esport. Aquesta revisió va permetre el plantejament d'hipòtesis i l'elaboració de l'enquesta emprada per aquest estudi.

B.- Fase de recollida de dades

Durant aquesta fase vàrem establir contactes amb els centres que participarien en el projecte i amb els mestres que imparteixen l'assignatura d'educació física per explicar el projecte i concretar les dades de realització de les enquestes, es va dur a terme durant els mesos de febrer, març, abril i maig de 1999.

L'estudi es va fer a partir d'una mostra dels centres escolars públics que impartien el tercer cicle de primària i el primer cicle d'ESO durant el curs 1998-99 a Mallorca, segons el llistat de la Conselleria d'Educació i Cultura. Les enquestes varen ésser presentades a tots els alumnes dels cursos corresponents de cada escola seleccionada de forma aleatòria.

C.- Fase de tractament de dades

En aquesta fase es va procedir al processament de dades i la preparació de taules i gràfiques més adients per a la presentació dels resultats.

D.- Fase d'elaboració de l'informe final

Es comparen les conclusions amb les d'altres estudis i es presenten les orientacions per a la seva aplicació a les entitats públiques i als centres escolars amb la intenció de col·laborar en la millora dels programes educatius i donar una sèrie de pautes a tenir en compte a l'hora d'elaborar els programes de promoció, inici i millora de la pràctica esportiva destinats en aquesta franja de població.

1. El paper de l'activitat física al període preadolescent

El període de la preadolescència coincideix biològicament amb l'inici de l'adquisició de la maduració fisiològica i del nivell cognoscitiu de les persones. Es tracta d'una època delicada on es duen a terme transformacions profundes, on intervenen factors tant de caire biològic com psicosocial i que originen un trontolleig total de les estructures comportamentals de la persona. És per aquesta raó que, termes com el de crisi, transició o inestabilitat van lligats normalment al període preadolescent, que es caracteritza globalment per un canvi en la manera de captar el món i en concret per un fort desig d'autonomia a tots els àmbits: afectiu, sexual, intel·lectual.

La preadolescència és una etapa de recerca de la pròpia identitat, corporal i psicològica, així com un procés d'adquisició d'independència. Kimmel i Weiner (1998) ens diuen que en el sentit més general, el concepte de transició es refereix a un període de canvi, creixement i desequilibri que, a manera de pont, comunica dos punts relativament estables de la vida, diferents l'un de l'altre.

No és l'objecte d'aquest capítol revisar minuciosament els canvis que es produeixen durant aquest període, sinó corroborar el paper que l'activitat física pot jugar en la satisfacció dels nous interessos i necessitats del preadolescent, i comprovar en quina mesura aquesta activitat influeix i facilita els processos de socialització i estructuració de la personalitat del jove.

Així i tot hem de ressaltar la disparitat de criteris existent entre els diferents autors a l'hora d'assenyalar tant les modificacions que es produeixen en aquesta etapa com els anys en què comencen a notar-se aquests canvis.

Aquesta gran disparitat de criteris entre els autors que treballen en aquest camp ens ha decidit a englobar totes les persones motiu d'estudi en una mateixa etapa denominada ***preadolescència*** per diferents autors de l'enfocament interpersonal, tal i com ens fa veure Kimmel i Weiner (1998). Tot i que Gesell va intentar destacar que els canvis són graduals i se solapen, les seves descripcions indiquen freqüentment diferències profundes i sobtades d'una edat a la següent. També va ressaltar que el desenvolupament no només és ascendent, sinó en espiral, caracteritzat tant pels canvis ascendants com pels descendents, que causen alguna repetició a diferents edats. Per exemple, tant els nins d'11 com els de 15 anys són generalment rebels i baralladissos, mentre que els de 12 i els de 16 anys són bastant estables. (Rice, 2000)

Aquesta preadolescència engloba els nins i nines que van des d'una edat biològica de 10 anys fins als 16 anys, edat en què els canvis de tot tipus ja són clarament identificables. *Més que formular definicions clares del principi i del final de l'adolescència, preferiríem acceptar l'ambigüïtat sobre les seves edats i els seus límits. Això no obstant, podem oferir dues directrius útils. En primer lloc hom tendeix a definir l'inici de l'adolescència principalment en funció de l'edat biològica de l'individu. En segon lloc, hom defineix el final de l'adolescència amb més facilitat a partir de l'edat social de la persona.* (Kimmel i Weiner, 1998, pàg. 3)

1.1. INCIDÈNCIA DE L'ACTIVITAT FÍSICA SOBRE EL DESENVOLUPAMENT BIOLÒGIC DELS PREADOLESCENTS

Els efectes positius que una activitat físicoesportiva regular i equilibrada tenen sobre la higiene i la salut biològica dels que la practiquen són ben coneguts i àmpliament reconeguts.

L'O.M.S. (1978, pàg.4) es defineix així en relació a la pràctica esportiva a l'etapa d'escolarització: *“Existeix una considerable evidència que les activitats físicoesportives són necessàries a la infància i joventut amb la finalitat de promoure un desenvolupament saludable del cos i retardar el deteriorament de certs aspectes de la salut que es poden produir durant la vellesa. També és durant aquests períodes de creixement quan el cos és més vulnerable a les influències ambientals perniciosos, com són una nutrició defectuosa, un entorn psicosocial pobre o la manca d'activitat física. Quan aquests factors són adversos, es retarden el creixement i el desenvolupament i no s'utilitzen al màxim els potencials genètics”*.

Estimam necessari clarificar que les consideracions que es fan a continuació s'han d'emmarcar en el context de l'esport escolar i de l'activitat física oci-recreació. La pràctica esportiva juvenil i infantil de competició representa un altre àmbit diferenciat, amb objectius i repercussions, moltes vegades perniciosos sobre la salut, tant física com psicològica del jove esportista.

Feta aquesta consideració, entrem ara a l'exposició de la incidència de l'activitat física sobre diferents aspectes. En referència al *creixement somàtic i a la maduració biològica*, avaluada a través de la determinació de l'edat òssia, els darrers estudis sobre el tema apunten la consideració

(Rodríguez, 1987) que les dimensions corporals finals no resulten modificades per aquesta activitat. Shephard (1985) diu que no existeix evidència que permeti afirmar que un augment de l'activitat físicoesportiva comporti un major creixement somàtic; en canvi d'altres autors afirmen haver observat que els escolars que practicaven un esport amb regularitat havien experimentat una acceleració del desenvolupament estaturoponderal.

Diferents autors (García, Navarro i Ruiz, 1996, Navarro 1998, Willmore i Costill 1998) han observat que el percentatge de teixit muscular augmenta, mentre que el teixit adipós disminueix de manera significativa quan es dona un nivell creixent d'activitat físicoesportiva. És per això que podem afirmar que el grau d'activitat física sí que sembla mostrar correlacions significatives amb el pes i especialment amb la composició corporal.

Quant a *l'aparell cardiovascular*, les modificacions fisiològiques induïdes per l'exercici són molt evidents, això es manifesta mitjançant un increment del volum cardíac, de la gruixa de la paret miocàrdica, i en conseqüència del volum de sang per minut (Bar-Or, 1983). A més de les millores de *l'aparell respiratori*, com són l'increment de la ventilació màxima durant l'esforç i del contingut hemàtic en hemoglobina, aquestes modificacions es tradueixen en un augment de l'eficàcia del conjunt del sistema del transport d'oxigen. Així, la potència aeròbica en relació amb el pes corporal és molt superior en els joves esportistes que en els que no ho són (Rodríguez, 1987).

En línies generals, existeix un consens a reconèixer que la pràctica esportiva es pot considerar una activitat que afavoreix de forma evident el correcte desenvolupament orgànic i funcional de la persona i el seu estat de salut global. *“Una maduració fisiològica precoç, o bé l’adquisició primerenca d’una estructura corporal d’acord als patrons adults, sembla coincidir amb l’evolució molt favorable de diversos aspectes de la personalitat com lideratge, equilibri social, agressivitat, personalitat estable, maduresa emocional, domini i increment de l’autoestima”,* (Lawther, 1978, pàg. 113-114).

1.2. INCIDÈNCIA DE L'ACTIVITAT FÍSICA SOBRE EL DESENVOLUPAMENT PSICOLÒGIC DELS PREADOLESCENTS

En aquest apartat intentarem esbrinar com pot incidir l'activitat física en el desenvolupament psicològic dels preadolescents. Amb aquesta intenció presentarem de forma breu els principals models teòrics, així com les característiques definitòries, que des de la psicologia s'han utilitzat per explicar la conducta humana. Hem de fer constar que aquests models han estat adoptats amb posterioritat pels especialistes en psicologia esportiva per explicar les conductes dels esportistes.

- Model internalista

Segons aquest model els psicòlegs consideren que les causes de la conducta rau en generalment en el si de la persona i minimitzen el paper dels factors situacionals o ambientals. Pensen que els trets generals predisposen un individu concret a actuar d'una manera determinada, amb més o menys independència de la situació o de les circumstàncies (Allport, 1937).

El tret, és definit per Allport com “*una estructura neuropsíquica que té capacitat per fer un estímul funcionalment equivalent i per iniciar i guiar formes equivalents (consistentment significatives) de conducta adaptativa i expressiva*” (citada Carron, 1975, pàg. 347). Segons aquest enfocament, si un esportista és “competitiu” estarà disposat a treballar dur i a lluitar fins a les darreres conseqüències, al marge de la situació o del marcador del partit.

Entre els defensors més destacats de l'ús del tret en Psicologia en els anys seixanta i setanta s'incluen Gordon Allport, Raymon B. Cattell i Hans J. Eysenck. Tots sostenien –malgrat que presentaven diferències metodològiques molt importants– que la millor manera de conèixer la personalitat d'un individu és atenent els trets que són relativament duradors i estables al llarg del temps (Weinberg i Gould, 1996).

Investigadors del món de l'Educació Física que s'han dedicat a l'estudi de les característiques de personalitat de l'esportista han donat suport implícitament o explícita a la perspectiva del tret de personalitat. Una possible raó per mantenir aquesta argumentació és l'observació subjectiva dels entrenadors, que afirmen que els esportistes presenten el mateix tipus de conductes en l'activitat esportiva, és a dir: estan caracteritzats per una consistència única de conducta durant l'esdeveniment esportiu (Carron, 1975). Així doncs, situarem en aquest enfocament les teories que en Psicologia són conegudes com a *teories de tret*.

- Model situacionista

Els autors que defensen aquest model consideren que les causes de la conducta depenen generalment dels factors situacionals o ambientals (Wallace, 1966; Mischel, 1968, 1973), és a dir, les diferències individuals en la conducta són atribuïbles a potencials respostes específiques que s'activen en *situacions* igualment específiques. Per exemple, mantenint el model d'aquell esportista “competitiu”, la seva conducta es veurà afectada, entre d'altres, per la situació i el moment de la competició, pel marcador de l'encontre, pel temps transcorregut del partit, etc.

L'estabilitat aparent en el comportament de les persones, que explicaria la consistència i el manteniment de la conducta a través de les situacions, dependrà del grau de similitud entre aquestes situacions i hom podria explicar-la com a conseqüència de la consistència en l'elecció de les situacions per part de l'individu (Fernández Ballesteros i Carrobles, 1988).

Per a Mischell (1973), la naturalesa de la situació conductual té un efecte significativament consistent en tots els individus. Així, els esportistes durant la competició proporcionen nombrosos exemples en els quals la situació influeix tant que quan un estímul té la magnitud suficient, la conducta és relativament consistent en tot el grup.

En aquest enfocament podem situar les teories conegudes en Psicologia com *teories del condicionament o aproximacions de l'aprenentatge* (Mischel, 1973; Skinner, 1986).

- Model interaccionista

Alguns autors dins l'àmbit de la Psicologia consideren que les causes de la conducta procedeixen d'un procés multidireccional continu d'*interaccions* entre persones i situacions. Quant a les persones, els factors cognitius, motivacionals i emocionals juguen un paper important en la determinació de la conducta. D'altra banda, la percepció o significat psicològic que la situació representa per a la persona és un factor essencial i determinant de la conducta Endler (1986). És a dir, les situacions afecten les persones i aquestes alteren les situacions.

En aquesta tendència podem situar les *teories de l'aprenentatge social* (Weiner, 1979; Bandura, 1986a).

Autors com Staats (1979), Fernández-Ballesteros i Staats (1992), apunten que, segons aquest model, existeixen claus situacionals (estímul present) que tenen una influència poderosa sobre la conducta de l'individu. Aquestes claus són causals, però l'experiència i l'aprenentatge del subjecte han produït certs repertoris de conducta (repertoris conductuals bàsics) que també constitueixen variables independents.

Resumint aquestes tres teories podem dir que l'activitat física incidirà en el desenvolupament psicològic del preadolescent en funció de:

- a) Les expectatives, motivacions, intencions,... que tenen a l'hora de fer pràctica esportiva.
- b) Les conductes que tenen les persones que fan pràctica esportiva de forma habitual.
- c) Les emocions i/o sensacions que produeix la pràctica esportiva en les persones.

D'acord amb les exposicions anteriors, podem dir que l'esport té una incidència sobre el desenvolupament de la personalitat dels preadolescents i més concretament sobre la construcció del caràcter, tot i que aquesta afirmació no ha estat suficientment contrastada en la literatura científica. Així, mentre que hi ha un elevat nombre d'autors que afirmen que l'esport contribueix positivament a la construcció del caràcter hi ha altres estudiosos del tema que estan en desacord amb aquesta afirmació (Shields i Bredemeier, 1994).

Però hem de dir que la majoria de dades i estudis canvien quan ens referim a la influència de l'exercici físic o l'activitat física practicada amb un enfocament de salut. Aquest tipus d'activitat ha estat popularment associada amb canvis positius de la personalitat del practicant (Vealey, 1992).

El terme *caràcter* va ser originàriament referit a una estructura de la personalitat (Vealey,1992). La noció que l'esport i l'activitat física contribueix a la formació del caràcter, entesos com a atributs de la personalitat valorables positivament ha estat exposat tradicionalment en la societat occidental, sobretot als EUA.

Les característiques de personalitat que han estat més estudiades en aquest tipus de recerca són **l'autoconcepte** i **l'autoestima**. La recerca ens ha confirmat habitualment que la participació a programes d'activitat física milloren l'autoconcepte en els preadolescents Collingwood i Willet (1971); McGowan, Patton i Voguel, (1978) citats per Vealey, (1992). L'activitat física també ha estat associada a canvis en l'afecte i l'estat d'**ansietat**. La majoria de persones consultades afirmen que, en circumstàncies normals, és senten millor després de fer exercici Morgan, (1985) citat per Valey, (1992).

Per altra banda, Berger, Friedmann i Eaton (1988) varen demostrar reduccions en tensió, depressió i angoixa, a través del sistema d'autopercepció després de la realització d'activitat física. Les hipòtesis que apareixen com a possibles per explicar aquest fenomen són: la distracció que es produeix de l'estímul estressant (Bahrke i Morgan, 1978) o paràmetres més fisiològics, com l'explicació endocrina a través de la segregació d'endorfines, Morgan (1985), citat per Valey, (1992).

També hem de resaltar que durant aquest període es produeixen canvis bruscs en el medi intern de l'organisme a causa de les modificacions en el sistema de les glàndules endocrines. Aquests canvis provoquen importants transformacions en l'estructura anatòmica i fisiològica, que es tradueixen en la pèrdua del cos infantil i que donen lloc a l'aparició d'una nova imatge

corporal. És per això que *“l’atractiu físic i la imatge corporal tenen una relació important amb l’autoavaluació positiva de l’adolescent, amb la seva popularitat i l’acceptació per part dels seus iguals”* (Koff, Rierdan i Stubbs, 1990, citats per Rice, 2000).

La revolució de l’aspecte somàtic produeix canvis a nivell actitudinal i l’adopció de noves pautes de conducta, que tenen el seu principal focus d’atenció en el propi cos canviant, els òrgans sexuals del qual creixen i maduren, canvien formes i dimensions, que ofereixen noves vivències i possibilitats d’expressió, relació, comunicació i canalització de sentiments.

Aquests canvis requereixen un procés d’assimilació i d’interiorització que pot provocar sentiments d’angúnia i d’inseguretat en sentir-se habitar un cos nou; això crea dificultats i requereix importants reajustaments i modificacions a nivell d’organització motriu.

Fruit d’aquests canvis és la manifestació d’un major interès pel cos i per la pròpia imatge, els joves tenen més cura de la forma de vestir, de les postures, dels gestos i n’augmenta paral·lelament la receptivitat a les diferents propostes d’identificació cultural, especialment les que arriben a través dels mitjans de comunicació.

Així el preadolescent intentarà completar la seva definició de sí mateix a través de factors externs com el consum de determinats productes de moda o l’accés a diferents activitats que faciliten l’adquisició d’una nova identitat.

Segons Harris (1978) la manera com un individu experimenta en el temps el seu propi cos està estretament vinculada al concepte que té de sí mateix, és a dir, a la seva autopercepció. Així, doncs, la forma com un jove sent i experimenta el seu cos pot ésser un indicador del concepte que té de la seva pròpia identitat. *“Els adolescents estan influïts profundament per les imatges del cos ideal que mostra la seva cultura”* (Rice, 2000)

Aquestes consideracions fan fàcilment comprensible que el problema de la nova imatge corporal assoleixi un significat rellevant en la vivència esportiva del preadolescent. La pràctica físico-esportiva constitueix una de les vies a què recorre el preadolescent en el procés d'autoconeixement, és a dir, la imatge que la persona es forma del seu propi cos mitjançant la vivència i la representació acumulativa d'experiències passades i presents, reals i fantàstiques, conscients i inconscients.

Segons Antonelli i Salvini (1978, pàg. 52) *“L'activitat físicoesportiva representa per a l'adolescent, no tan sols un mitjà de guanyar una nova identitat consonant amb el seu proper estatus d'adult, sinó també una possibilitat de prendre consciència d'aquesta nova realitat, tot superant així el sentiment subjectiu d'alienació, que es deriva de la coexistència d'un tarannà infantil amb un cos viril”*.

Després d'aquesta exposició, si tenim en compte que les motivacions dels preadolescents per realitzar una pràctica esportiva són intrínseques i, rara vegada apareix una única motivació, pensam que és vital la idea que la psicologia de l'esport no s'ha de dedicar únicament a l'esport d'alta competició. S'ha d'aplicar, també, als àmbits de l'activitat física dels preadolescents, ja que es troben en uns moments molt importants per al

desenvolupament del seu caràcter i perquè dels psicòlegs de l'esport dependrà que els programens d'iniciació esportiva no presentin problemes psicològics a les persones participants en aquest programes. És per això que pensam en “*El psicòleg com a agent d'obtenció i transmissió de coneixements: a) investigador, b) formador i c) consultor*” (García-Mas, 1997, pàg. 210)

En resum, direm que l'activitat física té una incidència sobre el desenvolupament psicològic dels preadolescents, en el sentit que pot contribuir a la construcció del seu caràcter en la recerca de l'autoconcepte, l'autoconeixement i l'autoestima, i que contribuirà a l'estructuració de la nova imatge corporal.

En definitiva pensam com Cruz (1997) que l'activitat física ha de servir per millorar el desenvolupament de les destreses motrius, l'autoconfiança i la diversió.

1.3. INCIDÈNCIA DE L'ACTIVITAT FÍSICA SOBRE EL DESENVOLUPAMENT SOCIAL DELS PREADOLESCENTS

La Carta Internacional de l'Educació Física i l'Esport de la UNESCO diu que l'Educació Física i l'esport constitueixen un element essencial de l'educació i de la cultura que han de desenvolupar les actituds, la voluntat i el domini de si mateix per afavorir la plena integració de la persona a la societat. A més de proporcionar una sana ocupació del temps d'esplai, ha d'ajudar a afrontar i resistir millor els problemes, les dificultats o els inconvenients de la vida moderna; alhora, han d'enriquir les relacions humanes i desenvolupar l'esperit esportiu, que més enllà de tot esport, és indispensable per a la vida en societat.

L'activitat esportiva ha estat conceptualitzada en nombroses ocasions com una microsocietat, en la qual el subjecte adquireix valors, actituds i hàbits de gran validesa en el seu procés de socialització paral·lel a la macrosocietat on viu immers.

La consideració de *“l'esport com a una font de virtuts que millora la forma física, dóna capacitats de lideratge, desenvolupa valors cívics, forma el tarannà, atorga esportivitat, gust pel joc net, ajuda els valors de forma democràtica i contribueix als valors d'equip”* (G. Ferrando, 1986a, pàg. 4), pot tenir la seva contrapartida en l'esport professional i competitiu, que infiltra les seves dinàmiques i característiques en l'esport educatiu i d'oci amb tots els perjudicis que això representa tant des del punt de vista pedagògic, com psicològic, ja que de tots és sabut que l'esport competitiu professional té uns valors completament diferents i diferenciats de la pràctica esportiva educativa i d'oci.

Mentre que l'esport professional té com a únic objectiu guanyar, els objectius de la pràctica esportiva són individualitzats d'acord amb les necessitats i les característiques de cada persona.

Realment, l'esport professional i competitiu podria semblar una caricatura de la gran societat, on els valors “rei” s'accentuen de manera més evident: fama, diners, agressivitat, massificació i rendiment com a únic objectiu.

Dels objectius perseguits i de l'enfocament atorgat per tècnics i educadors, dependrà el paper que l'activitat física jugui en el procés de socialització i d'interiorització de valors i actituds per part del jove esportista, que es caracteritza per una recerca activa de normes, valors i models amb els quals pugui identificar-se.

Antonelli i Salvini (1978), defineixen les pràctiques esportives com un ambient que representa un punt d'arribada segur, una nova experiència que pot ésser determinant en la reconciliació del jove amb un sistema de valors humans positius, dins una societat postindustrial i tecnicista, caracteritzada per una despersonalització de les relacions socials, una concentració de població que implica anonimat i indiferència, una pressió de factors econòmics i polítics i una acceleració dels processos cognoscitius i comunicatius. Dins aquest marc, la necessitat del jove per trobar models idealitzables i tranquil·litzadors i establir contactes no instrumentals, pot ésser canalitzada i oferida a través de grups esportius. És important considerar que les relacions socials i la ubicació del grup d'iguals en el terreny esportiu són alguns dels motius més freqüentment adduïts pels joves per explicar la seva activitat esportiva.

Tradicionalment, i d'acord amb el que hem exposat, existeix una visió positiva de l'esport escolar i es considera que forma el caràcter i ajuda a desenvolupar el joc net i l'esportivitat en els joves que el practiquen, (Cruz et. al. 1996); però, hem de dir que la influència del mestres i professors d'Educació Física en la formació del caràcter dels infants i per tant en la seva educació social i moral no es prou estudiada i, pensam, han d'ésser motiu de futures investigacions dins el camp de la sociologia de l'activitat física.

Últimament es fàcil observar –i alguns autors ho han destacat (García Ferrando 1990a)– que per part dels organitzadors de competicions esportives, els entrenadors, els pares etc.... hi ha una importància excessiva i desmesurada cap els resultats i a la victòria a qualsevol preu. Això ha fet créixer una preocupació per la possible pèrdua de valors socials positius de l'activitat física i l'increment de conductes violentes. Aquesta preocupació ha fet que organismes internacionals, com el Comitè per a Desenvolupament de l'Esport del Consell d'Europa, creï un comitè d'experts per impulsar un projecte d'investigació envers els aspectes ètics de l'esport. (Lee, O'Donoghue i Hodson, 1990).

Totes aquestes circumstàncies han fet que la idea tradicional que *l'esport fa caràcter* s'ha vist destronada últimament, tot i que des del punt de vista dels educadors ens hi hem de resistir i hem de facilitar que la pràctica de l'esport constitueixi un fòrum de promoció de valors socials, ètics i morals positius. Incidint en aquesta idea Trepà (1995, pàg. 24) exposa que “*en el món de l'activitat física i l'esport, sembla que ningú no qüestiona el gran poder socialitzador i d'aportació de valors ètics i personals d'aquests tipus de pràctiques en la formació de l'esperit de l'individu. Generalment s'accepta que conceptes com companyia, esperit de lluita, saber guanyar,*

encaixar bé una derrota, el respecte per les normes, els companys i els adversaris, són inherents a la pràctica esportiva”.

No es pot obviar la realitat i ens hem d'enfrontar amb allò en què s'ha convertit la pràctica dels esports i comprovar que no és tan lloable com desitjaríem. Observam que, freqüentment, es violen les normes més bàsiques dels reglaments, que són les que tothom dona per suposades però com que ignorar-les no és objecte de sanció directa, són menys respectades; que es permet jugar amb avantatge als infractors; que no s'apliquen els reglaments sancionadors amb la precisió i fermesa que cal, i que quan els competidors no fan ús del seu codi ètic en les relacions amb els seus adversaris quelcom ha fallat.

En aquest sentit Trepap (1995) constata que l'amenaça contra el joc net augmenta a causa de la recerca, cada vegada més freqüent, de la victòria a qualsevol preu. Aquest fet també ha estat ressaltat per altres autors com Lee (1990) i Gutiérrez (1995).

Una altra confirmació d'aquesta idea és l'aportada per Knop (1993), que considera que l'esport centrat en els nins s'ha vist sotmès a una forta pressió i que cerca el triomf a qualsevol preu. Així, a més de l'increment de la violència, els entrenaments són de cada vegada més durs i trobam un increment altíssim en la manca d'iniciatives en el joc.

L'esport ha d'ésser educatiu, a banda de tenir altres virtuts, sobretot a les edats primerenques. En aquest sentit, Seirul-lo (1995), es demana què té d'educatiu la pràctica esportiva, i arriba a la conclusió que allò que educa no és l'esport en sí mateix sinó la forma de practicar-lo: *“l'aspecte educatiu de les pràctiques esportives, no n'és l'aprenentatge de les tècniques o*

tàctiques, ni tan sols els beneficis físics i psíquics d'una bona preparació física que en sustenti el rendiment, sinó que allò que realment i únicament educa, són les condicions en què es poden realitzar aquestes pràctiques, i que permetin a l'esportista comprometre i mobilitzar les seves capacitats de manera que aquesta experiència organitzi i configuri el seu propi jo, i aconseguixi la seva autoestructuració”(pàg. 63)... ”els valors educatius de l'esport no són aquells que de manera habitual hom li atribueix de forma exògena: salut, companyia, respecte a les normes..., sinó aquells altres que de forma endògena es van configurant en l'individu gràcies a les condicions en què va practicar aquella especialitat esportiva”(pàg. 65).

Devis (1996), tot referint-se a les obres de Meakin (1982) i Arnold (1991), exposa que com a qualsevol activitat de la vida, l'activitat física pot transmetre valors desitjables i no desitjables. La simple participació esportiva no pot considerar-se com educació moral. Una altra qüestió molt diferent és contemplar l'esport com un context en el qual el professorat desenvolupi la tasca docent dins un àmbit ètic, i l'alumne posi en pràctica la moralitat en termes de comportament responsable. Aquesta mateixa teoria és exposada també per diversos autors, com Arnold (1999), Bredemeier (1994), Bredemeier i Shields (1996) i Telama (1992).

Un cop arribats a la conclusió que la participació en activitats esportives no genera per si mateixa valors desitjables per a la convivència humana i per al bon funcionament de la pròpia dinàmica de la pràctica esportiva, es fa necessari un sistema d'intervenció per a la promoció i el desenvolupament de valors socials i ètics positius, que ens permetin aprofitar el marc privilegiat d'actuació social que suposa la pràctica de l'esport.

Aquesta promoció es fa més necessària en el cas de l'esport escolar, que forma part del model d'esport, anomenat per Puig i Heinemann (1991), competitiu. Aquest tipus d'esports està fortament influït per l'esport espectacle, que tendeix a regir-se per les lleis del mercat pròpies d'una societat de masses, i que ha arribat a quotes insospitables de influència econòmica, social i política.

Cagigal (1981, pàg. 67) afirma *“l'home, si no vol deixar d'ésser home, ha d'alimentar valors, recuperar els perduts i crear-ne de nous; s'ha de cercar en els mateixos hàbits de la nostra societat, què hi ha d'aprofitable i valorar què en podem treure”*. Pensam que aquests valors, tant els perduts com els nous, poden ésser promoguts des de qualsevol activitat de l'ésser humà, i de manera molt especial, des de l'activitat física escolar i des de la pràctica esportiva de lleure.

Pensam, com Gutiérrez (1999), que l'esport com a element social constitueix una forma de socialització de la comunitat, i per tant podria considerar-se que aconsegueix totes les funcions socials següents :

D'una banda, entenem que l'activitat física realitza una funció socioemocional, ja que es converteix en un eina catalitzadora psicosocial i emocional per a les persones que en practiquen.

D'altra banda, hom li pot atribuir la funció pròpiament dita de socialització, mitjançant els practicants, sobretot nins i nines que en edats primerenques adquireixen un conjunt de valors, actituds, normes i formes d'actuar socialment acceptables.

Igualment la pràctica esportiva també pot constituir un element d'integració, de gèneres, de races i de grups diferenciats.

Per acabar, comporta un element de mobilitat social, quan els nins i nines practiquen esports tenen la possibilitat de moure's en els diferents estrats, d'ésser reconeguts pels altres .

Heinemann (1992), citat per García Ferrando, Puig i Lagardera (1998), estableix una diferenciació entre el potencial socialitzador de l'esport com a àmbit d'adquisició de qualitats i la possibilitat que aquestes qualitats siguin transferides a altres àmbits de la vida: treball, amics, família...

Com hem pogut veure, existeix un ampli acord a reconèixer el potencial socialitzador de la pràctica esportiva, de manera que pot afavorir l'aprenentatge dels papers de l'individu i de les normes de la societat, reforçar l'autoestima, el sentiment d'identitat i la solidaritat, a més, sembla que aquests valors i normes tornen a trobar-se en altres àmbits al llarg de la vida (VVAA 1996).

El procés d'aprenentatge dels diferents rols a l'esport, conegut com a el paper socialitzador de l'esport (Coakley, 1987, citat per Gutiérrez, 1999) es divideix en quatre fases que a continuació passam a exposar:

a) La primera fase tracta del procés de **socialització en l'esport**, el procés mitjançant el qual un individu es troba implicat en l'esport i gradualment aprèn els rols esportius.

b) La segona fase se refereix a la **socialització a través de l'esport**, el procés pel qual la participació en la pràctica esportiva ensenya i desenvolupa diversos trets i característiques tals com autodisciplina, competitivitat, rols sexuals específics i gusts o preferències.

c) La tercera fase es refereix a la ***desocialització des de l'esport***, és a dir, el procés gràcies al qual els individus aprenen a allunyar-se de les activitats des de les quals foren socialitzats (la retirada de l'esport competitiu produeix un procés de *desocialització*).

d) L'última fase és la ***resocialització*** en relació a una sèrie de noves oportunitats i rols, així quan un esportista es retira, freqüentment ha d'aprendre noves habilitats, preparar-se per a una nova carrera, nous amics, nou estil de vida, aquestes i noves adaptacions requereixen l'aprenentatge de nous rols Eitzen i Sage (1982).

Ara bé, per McPherson, (1981) aquest potencial socialitzador pot tenir conseqüències positives i negatives segons com es realitzi la interacció entre la persona que se socialitza, els agents socialitzadors, i les situacions socials.

Així, per exemple, no es donarà el mateix procés socialitzador en una escola que compti amb tots els mitjans per impulsar un programa d'iniciació esportiva, que en aquella altra on, a més de no tenir aquesta possibilitat, el fet d'impulsar un programa d'aquest tipus pot ésser mirat amb recel.

Moltes investigacions han posat de manifest que joves que pertanyen a categories socials d'estatus elevat mostren millor predisposició a situar-se en una lògica d'individualització dels comportaments i d'establiment de projectes a llarg termini, ja sigui en l'activitat esportiva escolar o professional. Per contra, en les categories socials de baix estatus existeix una tendència major a adoptar comportaments grupals i a actuar en base a una lògica d'immediatesa (Svoboda 1996).

En el sentit de la implicació dual de l'esport en el procés de socialització, Mc Pherson, Curtis i Loy (1989), exposen que persones esportistes, comparades amb persones no esportistes, demostren nivells més baixos de delinqüència i presenten trets de personalitat més positius i valors morals més alts. Per contra, la implicació en determinades pràctiques esportives pot tenir com a conseqüència una menor racionalització de maduresa i major tendència a actituds agressives tal com ens diuen Bredemeier, Weiss, Shields i Cooper (1986).

Si entenem la socialització com el procés que facilita que una persona es converteixi en ésser social, és a dir, el procés mitjançant el qual les persones adquireixen el coneixement, l'habilitat i disposició que els permeten participar com a membres efectius d'un grup i en la societat, podem dir que els esports, gràcies a valors com lideratge, cooperació, respecte per les regles, esportivitat, autocontrol, èxit personal, orientació col·lectiva, respecte als oponents i una actitud negativa davant la discriminació i el racisme (Kenyon i Mc Pherson 1987; Petrus 1996) podran ser considerats agents socialitzadors a les societats occidentals actuals.

Ara bé, de tota manera i com ja hem indicat anteriorment, cada vegada més es va desterrant la idea que el simple fet de la participació en jocs i esports suposi la garantia inherent d'incorporar en el practicant comportaments i creences socialment aprovats.

En aquest sentit són cada vegada més nombrosos els investigadors que estan convençuts que l'esport és un context neutre en el qual es manifesten els valors predominants del moment i de la societat en la qual ens toca viure.

I per desenvolupar els valors socials mitjançant l'activitat física i l'esport escolar Gutiérrez (1999) proposa tres punts fonamentals per aconseguir-ho: inculcar els valors, clarificar els valors i desenvolupar, mitjançant el raonament moral, aquests valors. I com explica Rokeach (1979), els valors són adquirits mitjançant els processos de socialització i de transmissió entre els éssers humans, de tal manera que tot allò que succeeixi al voltant de l'infant, incidirà en el procés de formació de la seva personalitat.

1.4. IMPORTÀNCIA DE L'ACTIVITAT FÍSICA DURANT L'ETAPA ESCOLAR I LES SEVES CONNOTACIONS EDUCATIVES

En el període de la preadolescència, que és l'etapa madurativa en la qual centram el nostre estudi, l'escola és un marc on transcorre una part molt important del seu temps. Podem afirmar, després dels temes exposats fins ara, que la configuració de l'activitat física té continguts a bastament per ésser una activitat educativa i que a més, possiblement pot ajudar a estructurar la personalitat dels practicants. Igualment hem de dir que l'escola s'ha convertit en un lloc d'iniciació i difusió de noves pràctiques, que tenen gran repercussió i significació en el medi escolar.

La concepció sobre la pràctica esportiva escolar que es posa de manifest en el currículum escolar oficial de l'educació Física a Primària i Secundària s'inclina clarament per un sentit lúdic, educatiu i participatiu d'aquesta àrea:

“L'esport, en els darrers anys de l'educació obligatòria, té un valor social derivat de ser la forma més comuna d'entendre l'activitat física en la nostra societat. La pràctica esportiva, tal com és socialment apreciada, correspon a plantejaments competitius, selectius i restringits a una sola especialitat, que no sempre és compatible amb les intencions educatives del currículum. Perquè constitueixi un fet educatiu, l'esport ha de tenir un caràcter obert, sense que la participació es trobi supeditada a característiques de gènere, nivells d'habilitat o altres criteris de discriminació i s'ha de realitzar amb una finalitat educativa, centrada en la millora de les capacitats motrius i d'altra naturalesa, que són l'objectiu de l'educació, i no amb la finalitat d'obtenir un resultat en l'activitat competitiva”. (MEC, 1992, pàg. 68).

L'Educació Física és una pràctica escolar integrada obligatòriament en el sistema educatiu. És un dels elements de l'activitat escolar dels joves adolescents que més condiciona els futurs hàbits esportius dels joves. L'estructuració de l'Educació Física en el període de l'escolarització, i al llarg de tota la vida, és una necessitat ineludible del moment actual; evidentment hi ha, avui dia, una consciència col·lectiva en aquest sentit. La pràctica d'exercici físic ha d'ésser part integrant de la vida de les persones i, a les primeres edats, tal com hem exposat anteriorment, ha de funcionar com un ajut indispensable per a un progressiu desenvolupament i una millor configuració de la constitució física.

Ineludiblement a l'escola li correspon un paper important en l'orientació i desenvolupament de l'exercici físic, que s'ha d'integrar en els programes educacionals en una justa proporció.

És evident que l'actual sistema educatiu encara no dona resposta a les necessitats reals i als interessos que exigeix la societat actual. Pensam que cal potenciar, dins l'estructura educativa, les àrees que intervenen en la vida real dels nins, en el desenvolupament integral de les persones i, que com l'Educació Física, incideixen a viure el propi cos i conèixer-ne les possibilitats, a més de millorar la salut, fomentar hàbits d'higiene i d'alimentació sana i equilibrada.

Ara bé, l'activitat física i l'esport que es fa en el medi escolar és educatiu?. Referent a aquest punt, cal assenyalar que l'esport escolar es presenta com un model reduït del macromodel esportiu vigent. Es copien les regles, normes, objectius i entrenaments dels esports de competició. Aquest és un fet acceptat en la iniciació dels joves cap a una pràctica esportiva.

"Quan es pregunta als entrenadors infantils quin és el motiu per entrenar nins, guanyar queda en un lloc secundari, ara bé els nins perceben el contrari, guanyar té la màxima importància" (Cruz et Al, 1996, pàg. 126).

Òbviament, els entrenadors es preocupen més de la victòria que de la diversió i l'educació dels nins. A més, també podríem parlar de les conductes d'alguns pares i entrenadors durant el desenvolupament de les competicions, es fàcil veure com insulten els àrbitres, criden, s'enfaden etc. No tots els jugadors participen en el desenvolupament dels partits, ja que normalment només juguen els millors i, si el reglament exigeix que juguin tots, surten trenta segons i ja han complit. És legal, però no és educatiu.

La participació en activitats físiques i esportives no constitueix una garantia per a l'aprenentatge de destreses físiques, la formació del caràcter o l'adquisició de l'esportivitat, segons assenyalen Shields i Bremédier (1994) i Weinberg i Gould (1996).

Telama (1986) resumeix aquest posicionament en dos punts:

1.- L'activitat física en si mateix no educa els joves, els efectes pedagògics depenen de la situació creada en l'entorn de l'activitat esportiva i de la interacció determinada en gran mesura per l'entrenador.

2.- Es parla molt dels efectes educatius de l'esport, però hom actua poc en l'intent d'aconseguir educar. Existeix un abisme entre allò que es diu i allò que es fa.

Es fa palès que s'hauria de replantejar la iniciació esportiva, el plantejament dels entrenadors, dels pares i els models d'esports que volem. No oblidem que el nin transfereix hàbits i si per guanyar un partit és lícit fer qualsevol cosa, la transferència a la vida real pot ser molt perjudicial.

Per altra banda, dins l'activitat físicoesportiva podem donar abast a diferents àmbits. Així, dins l'àmbit escolar haurem de valorar més l'esforç realitzat que no la consecució d'un determinat nivell. Quant al temps d'oci, cercarem potenciar aspectes de salut i recreació per sobre d'aspectes d'alt rendiment, que només busquen la millora de resultats i la selecció de les persones més vàlides per a aquest fi.

Ara bé, com ja hem exposat en diferents ocasions, l'activitat física no és bona o dolenta en termes absoluts, és el tipus de pràctica la que aconsegueix uns o altres objectius i interessos que poden beneficiar les persones. Per tant, la disposició extrínseca que té l'esport pot ésser utilitzada amb una forta connotació educativa. Segons Le Boulch (1985, pàg. 6) *“L'obstrucció representada per l'espectacle esportiu estimulada pels grans mitjans de comunicació, confereix a l'esport un valor social que pot ser utilitzat amb una finalitat educativa i no únicament competitiva”*.

L'activitat física té un valor social que transmet codis i conductes. Els alumnes aprenen, creixen, adquireixen destreses que els permeten interactuar positivament amb la societat. Tant és així que existeix la dualitat de la interpretació de l'esport, bé com un transmissor de conductes no desitjades o bé com la forma idònia de donar rèplica a les demandes socials i personals. Quan l'esport s'utilitza com un instrument educatiu, transmet més que la pròpia destresa. En aquesta línia que en l'esport estan implicats més aspectes que els purament motrius es troba Siedentop.

Aquest autor, citat per Evans (1990, pàg. 13), afirma que: *"Quan les persones aprenen i quan prenen part en els programes d'esport educatiu, no només es practiquen les destreses, les estratègies i els requisits, també es té en compte allò que significa ésser un jugador en els esports. Ells són socialitzats en conductes característiques d'activitats lúdiques (...) regles, tradicions"*.

Així mateix, l'esport presenta valors socials, ja que sempre és actiu. Aquesta activitat s'ha d'aprofitar per preparar les persones cap a una vida activa; relaciona els nins amb els adults; permet transferir l'educació social adulta i es produeix una interacció entre les possibilitats dels nins i els seus interessos durant la pràctica esportiva i els interessos dels adults, al mateix temps que presenta unes regles que s'han de respectar. Els nins han de respectar les decisions dels altres, tot construint una estructura dialèctica.

L'esportivitat suposa una conducta ètica. Es manifesta en un món propi, sota unes determinades condicions, on els jugadors representen en determinats moments un rol diferenciat. Permet també la cooperació entre els practicants, l'opinió de tots els integrants d'un equip és respectada; les tensions, els diàlegs, les crítiques, les emocions, permeten una responsabilitat compartida. Segons el model esportiu que desenvolupem amb els joves es potenciarien diferents valors educatius. Els responsables tècnics són els principals condicionants per orientar aquesta pràctica cap a un model que realment sigui educatiu.

És així que, actualment, la pràctica de l'esport a les escoles s'ha convertit en objecte d'un debat, els seus pressupostos educatius són analitzats i criticats des de diferents perspectives i podem afirmar que avui en dia la pràctica esportiva escolar es pot classificar en dues concepcions: esport-competitiu "versus" esport recreatiu.

El model esportiu que difonen actualment els mitjans de comunicació exerceix una influència sobre les activitats físicoesportives dels escolars. Per a nosaltres el model elitista, competitiu i de rendiment, vigent durant molts d'anys, s'ha de substituir per un model recreatiu no competitiu que doni sortida als interessos reals dels joves i que faciliti el guany.

Aquest fet facilitarà i motivarà la personalització de l'experiència de l'alumne en qualsevol activitat física, de manera que tindrà un significat per a ell, i els seus esforços reflectiran qualche signe d'èxit. És essencial que els joves tinguin l'oportunitat de trobar activitats físiques que impliquin experiències positives.

L'Educació Física hauria de respondre a altres esquemes; la seva finalitat és educativa; pot emprar l'esport com una eina per aconseguir els seus objectius, però aquests són uns altres. No obstant, aquesta imatge esportivitzada de les activitats físiques de l'escola està profundament arrelada en la ment de molts de mestres i creiem que és un dels impediments actuals més grans per aconseguir un bon desenvolupament de l'Educació Física escolar.

En conseqüència, pensam que l'Educació Física no s'ha de substituir mai per l'esport. Com a alternativa ha de proposar activitats per a la millora de la salut; acceptar les possibilitats i limitacions pròpies i les dels altres; aprendre actituds positives davant la victòria o la derrota. Així, tenint en compte aquests factors, els mestres estam obligats a proporcionar les accions docents necessàries per permetre el desenvolupament i la millora de l'educació dels nostres alumnes.

Tal vegada resultés més adequat, des del punt de vista educatiu, ressaltar que, com s'ha indicat, els beneficis reals i saludables de l'activitat física s'aconsegueixen fent activitat física i no cercant resultats, és a dir, els beneficis saludables els posseeix el procés de l'activitat, no el producte associat al resultat (Meredith, 1988; Biddle i Biddle, 1989).

Seguint aquesta línia cal puntualitzar que la realització d'activitats físiques i esportives a l'escola pot tenir diferents objectius. La seva ubicació en el context escolar ha d'orientar el desenvolupament d'aquestes activitats en un sentit educatiu que permeti, des de la reflexió i la pràctica, el desenvolupament de les diferents capacitats (cognitives, motrius, afectives, de relació social i interpersonal) dels alumnes, contribuint així a la seva formació i al desenvolupament personal. Les experiències quotidianes, les seves sensacions i percepcions, la informació assimilada i processada fan part d'un procés de formació personal.

Així doncs, l'escola constitueix un dels llocs de socialització de les properes generacions i, per tant, un dels llocs que més poden contribuir al desenvolupament de les capacitats, valors i actituds que incideixen en una pràctica d'activitats físiques saludables i educatives. A més, suposa una primera resposta a aquesta necessitat d'adquisició d'hàbits i actituds positives cap a una pràctica regular i dosificada d'activitats físiques i esportives. Un dels seus principals objectius és l'obtenció per part de l'alumnat d'un compromís personal amb un estil de vida saludable, fonamentat en una comprensió crítica de la realitat social i avalat pel coneixement dels beneficis biològics psicològics i socials que es deriven de la pràctica sistemàtica i habitual d'activitats esportives.

Actualment existeixen diferents concepcions de l'Educació Física escolar que es manifesten, bàsicament, en el pes específic que s'assigna als diferents continguts, en les finalitats educatives que s'expliciten, en les principals línies metodològiques que se segueixen i en els valors predominants que sustenten l'activitat docent quotidiana.

Aquestes concepcions d'Educació Física són construccions col·lectives i individuals, marcades per la pròpia història de l'activitat física esportiva i per les circumstàncies en què els actuals educadors han estat formats, o bé per les seves pròpies vivències escolars en l'Educació Física.

El que suposa un fet obvi és que no existeix una única concepció de l'Educació Física a l'escola, sinó, més bé, una idea hegemònica dominant i les resistències d'uns grups socials professionals per acceptar el plantejament hegemònic de l'Educació Física. Aquestes divergències són les que permeten concepcions alternatives.

Factors com l'experiència i la vivència que tenen els nins i nines durant les classes d'Educació Física són tan personals com la seva pròpia individualitat i per aquest motiu les mateixes activitats seran experimentades de manera diferent per cada persona.

Quant a l'enfocament de l'Educació Física a les escoles, cal assenyalar que és molt variat, encara que, malauradament, hi ha algunes tendències que es podrien definir com gaudir a l'aire lliure o com la pràctica de qualsevol esport. Així, segons aquest enfocament, la línia que delimita les fronteres entre l'Educació Física i l'esport desapareix i a més, no es fa menció a les experiències dels nins i nines amb el moviment.

Cal no oblidar que l'àrea d'Educació Física es fonamenta prioritàriament sobre els continguts procedimentals, la qual cosa implica un coneixement vivencial per part dels alumnes de tots aquells continguts centrats en el cos i en la seva capacitat de moviment, el domini, desenvolupament i millora del propi cos, de les seves possibilitats d'acció motriu i d'una millor qualitat de vida. Per tots aquests motius, la utilització per part del mestre del moviment espontani i quotidià dels alumnes, així com de les formes senzilles i naturals del joc, hauria d'ésser un element d'intervenció didàctica. Doncs, aquesta necessitat de moviment que els alumnes tenen serà motiu perquè les activitats proposades des de l'àrea d'Educació Física es converteixin per si mateixes en una motivació intrínseca que propiciarà un aprenentatge més rellevant i significatiu.

Segons el disseny curricular del MEC (1992, pàg. 14-15), es destaquen una sèrie de funcions i intencions educatives, relacionades amb la matèria de l'Educació Física:

Funció de coneixement: com un instrument cognitiu bàsic de la persona, per conèixer-se a si mateixa i estructurar el seu entorn.

Funció anatomicofuncional: millorar i incrementar mitjançant el moviment la pròpia capacitat motriu en diferents situacions i per a diferents finalitats.

Funció estètica i expressiva: mitjançant les manifestacions artístiques fonamentades en l'expressió corporal i en el moviment.

Funció comunicativa i de relació: les persones fan servir el seu cos i el moviment per relacionar-se amb altres persones, no només en el joc i en l'esport, sinó en general en totes les activitats físiques.

Funció higiènica: relativa a la conservació, millora de la salut i de l'estat físic, així com prevenció de determinades malalties i disfuncions.

Funció agonística: la capacitat de poder demostrar la destresa i la superació de les dificultats mitjançant el moviment corporal.

Funció catàrtica i hedonista: les persones mitjançant l'exercici físic alliberen tensions i restableixen el seu equilibri psíquic; realitzen activitats d'oci.

Funció de compensació: el moviment compensa les restriccions del medi i el sedentarisme habitual de la societat actual.

Totes aquestes intencions educatives s'han de realitzar d'una manera oberta, sense discriminacions per motius de gènere, nivell d'habilitat, raça, fugint de la concepció competitiva, selectiva i restringida. La seva finalitat és el desenvolupament i la millora de les capacitats motrius dels alumnes i no l'obtenció d'un resultat competitiu de rendiment.

Una altra de les finalitats de l'ensenyament de l'Educació Física és la de crear hàbits de llarga durada d'activitat física en els alumnes, una vegada finalitzat el seu període d'escolarització. Per aquest motiu serà necessari oferir la possibilitat de conèixer el seu propi cos i les seves possibilitats de moviment, mitjançant un gran nombre d'activitats corporals i esportives que els permetin, en un futur, escollir les més adients als seus interessos i capacitats.

Aquesta consolidació d'hàbits en les activitats físiques no s'ha de limitar exclusivament a la pràctica continuada, també s'ha de vincular aquesta pràctica amb una escala d'actituds, valors i normes i al coneixement dels seus efectes o dels de la seva absència sobre el desenvolupament i estat personal, així com la repercussió en la qualitat de vida.

En la meua opinió, correspon al professorat d'Educació Física aprendre a integrar els nostres joves de forma responsable en situacions de moviment saludables. Això significa, en primer lloc, que s'han de proporcionar als alumnes oportunitats per adquirir qualitats i habilitats motrius bàsiques, per als joves no només és important aprendre a moure's, sinó aprendre sobre el moviment. Si aconseguim aquest objectiu, els nostres alumnes seran consumidors crítics del moviment.

Fins ara ens hem referit bàsicament a les activitats físiques realitzades dins l'horari de l'escola però també ho volem fer a les activitats físiques i esportives que es duen a terme fora de l'horari lectiu. Igualment que els altres tipus d'activitat física pensam que, en principi, tenen el potencial suficient per contribuir a millorar la qualitat de l'educació dels preadolescents i com a conseqüència ajudar a incrementar la seva qualitat de vida.

Aquestes activitats que es duen a terme en els centres escolars dins dels plans de promoció de l'activitat física i esportiva de les distintes institucions públiques perquè puguin aconseguir tot el seu valor educatiu s'han de dotar d'uns objectius clars, concrets i d'acord amb les necessitats de les persones que les realitzen.

Fins el dia d'avui el model esportiu extraescolar institucionalitzat de forma tradicional i hegemònica és el que està orientat, com ja hem comentat en diferents ocasions, cap el model de l'esport competitiu basat en els campionats i les lligues i adoptant tots els rituals de la competició. Igualment, es fàcil observar que la dinàmica organitzativa no es altra que la mateixa que s'adopta a les lligues competitives professionals i que els objectius primordials són els del màxim rendiment i l'obtenció de resultats.

Pensam que aquestes activitats, que actualment no tenen un caràcter acadèmic, haurien d'estar entroncades dins dels projectes educatius de centre i tant a l'escola pública, com a la concertada, com a la privada, haurien d'esser utilitzades com a eina integradora i socialitzadora i que tots els estaments que formen part del món educatiu dels preadolescents, pares, mestres i institucions hi col.laborassin en l'organització i realització.

En definitiva, pensam que la pràctica esportiva extraescolar no s'ha de fonementar en la idea que l'activitat física té, per ella mateixa, uns valors ètics i educatius i que pel simple fet de participar-hi els practicants en queden impregnats.

Igual que Telama (1986), Shields i Bremédier (1994), Weinberg i Gould (1996) i Ponseti (1998a) entre d'altres, exposen als seus treballs, pensam que perquè les competicions esportives siguin educatives hi ha d'haver un complet replantejament de la iniciació esportiva, de la forma en que s'organitzen els entrenaments, de com es dirigeixen els partits, de la forma de participació dels pares i dels espectadors, etc.

Per tot l'exposat fins ara pensam que s'ha incentivar la investigació en aquest camp i que es plantegin alternatives als actuals models. Models basats, com ja hem dit abans, en l'esport competitiu, que de seguida deixa d'esser controlat pels educadors i esdevé una activitat més de l'espectacle de la vida quotidiana on es donen tot tipus d'excessos, on no es fàcil esser honest, on la pressió psicològica per a la persona es molt alta, on només determinades persones poden accedir. On la persona, per desgràcia ja no gaudeix del moviment.

Per finalitzar voldríem adherir-nos a la proposta de Ponseti (1998a) que diu:

" Les qüestions citades a continuació poden considerar-se genèriques i per la seva naturalesa haurien d'ésser considerades a tots els centres educatius per aprofitar al màxim el potencial educatiu de les activitats extraescolars:

- La participació: *intentar proposar activitats que donin resposta a les necessitats dels joves; l'adequació al període evolutiu que s'oferta; "vendre el producte" que tothom pot participar-hi independentment del nivell i de les capacitats individuals.*

- L'entorn sociocultural: *com una oportunitat de recuperar i practicar aquells jocs i esports autòctons i facilitar el sentit d'identitat cultural respecte a cada comunitat.*

- La diversificació: *permetrà un major bagatge de coneixements motrius i habilitats motrius. Oferir a l'alumnat una gran diversitat d'activitats per al seu aprenentatge i realització.*

- **La competició:** *segons la finalitat amb què es faci servir i el sentit que li donem, aquests aspectes determinaran els resultats que la pràctica competitiva comportarà al pensament dels joves. No afavorirem la imatge eficientista i utilitària de la competició esportiva en l'àmbit escolar. Per coherència amb la concepció dels principis educatius, és bàsic orientar l'educació físicoesportiva més enllà del rendiment individual o col·lectiu, valorant tant o més la participació, el joc net, la tolerància, la generositat, etc., totes aquestes qualitats mereixen consideració i recompensa” (1998a, pàg. 60-61)*

2. Antecedents en la recerca empírica sobre hàbits de pràctica esportiva.

A continuació presentam un recull d'alguns dels estudis que consideram més significatius i que poden servir per plantejar les hipòtesis de treball de la investigació que presentarem més endavant.

I. En primer lloc ens referirem a l'estudi de **Mackay** (1983), realitzat amb 895 estudiants canadencs d'edats compreses entre 7 i 14 anys, amb l'objectiu de comprovar l'estat de condició física i de pràctica esportiva habitual d'aquests joves. L'estudi consistia en un qüestionari redactat per l'autor, amb l'objectiu de comprovar els índexs d'activitat física individual.

Els resultats de l'estudi apuntaren que els nivells de pràctica esportiva per grups d'edat eren molt similars en els grups de 7-8 i 9-10 anys, i que les diferències –en aquesta franja d'edat– se centraven en la variable gènere: els al·lots passaven més temps que les nines realitzant pràctiques esportives. En canvi, entre els grups d'edat d'entre 11-12 anys i els de 13-14 anys no hi havia diferències quant a quantitat total de pràctica entre els dos gèneres.

L'estudi se centra bàsicament en l'anàlisi de la condició física i en paràmetres de freqüència cardíaca per determinar el nivell d'aptitud física dels infants; podem concloure que hi ha diferències importants entre els subjectes que registren nivells elevats de pràctica i els que no ho fan així.

Tot i que l'afirmació anterior pugui semblar òbvia, no ho és tant quan ens referim a les primeres edats, ja que la incidència de pràctica esportiva en infants de 7-8 anys no determina tant el nivell d'aptitud física com els nivells d'adquisició de valors i d'hàbits socials.

També es desprèn de l'estudi de McKay que no hi ha diferències significatives en freqüències post exercici entre els nins i les nines dels grup d'edats 5-6, 7-8, 9-10 i 11-12 anys, tot i que la tendència general és que, dins un mateix grup d'edat, la freqüència cardíaca inferior sol correspondre als infants de gènere masculí.

II. Pel que fa a dades de població infantil i juvenil no espanyola, **Mandel i Hennequet** (1984) dedueixen que l'any 1975 a França hi havia més de 1.500.000 persones menors de 16 anys inscrites a activitats esportives diverses. L'any 1985 aquesta xifra havia augmentat fins a 2.000.000. En percentatges, segons estadístiques de la Secretaria d'Estat per a la Joventut i els Esports de França, un 27'70% dels individus francesos de 15 a 19 anys estan inscrits en alguna associació esportiva.

III. Alguns anys més tard, **Comin, Nebot i Villabí** (1987) varen realitzar un estudi a la ciutat de Barcelona amb 2.255 infants d'edats compreses entre 10 i 13 anys. El mostreig va ésser aleatori estratificat per conglomerats, basat en el llistat informatitzat de l'Institut Municipal d'Educació. L'amplitud de la mostra va ésser definida en 2.100 infants i fou realitzada durant el curs escolar 1986-87. El qüestionari utilitzat fou elaborat a partir de propostes ja validades i podia ésser respost de manera autònoma pels infants objecte de l'estudi.

Un dels primers temes que sobta d'aquesta investigació és l'enorme diferència que el gènere estableix entre els practicants d'esport: la major part de les activitats mostren un claríssim predomini de la pràctica dels homes, amb la notable –i comprensible– excepció del ballet.

Entre 10 i 13 anys els infants demostren un major interès per practicar bàsquet, tennis de taula i tennis.

Quant a nivell de pràctica d'activitat física mensual –amb independència de la disciplina esportiva–, també podem observar diferències notables entre els dos gèneres: a la franja de població corresponent a 10-11 anys, un 21% dels nins se situen al nivell baix o mitjà baix de pràctica esportiva, mentre que les nines que ocupen aquest mateix sector de pràctica representen un 49%.

Al grup de 13-14 anys aquesta diferència s'incrementa: els nins que practiquen poc esport representen un 12'5%, mentre que les nines, un 49'5%. En canvi, si observam els nivells de pràctica esportiva alt i molt alt, comprovarem que les diferències entre els dos gèneres no són significatives.

IV. García Ferrando al seu llibre “Los españoles y del deporte: 1980-1990” (1991) analitza la perspectiva d'un estudi fet l'any 1980, l'any 1985 i, finalment, el 1990. La darrera enquesta realitzada amb una mostra aleatòria estratificada per encreuament regió-hàbitat, representativa de la població espanyola no inclou la població menor de 15 anys, que és la que ens interessa per al nostre estudi.

Les enquestes realitzades (4.625) permeten un nivell de confiança del 95'5% i alguns dels resultats d'aquesta investigació són:

1. L'any 1990 els espanyols percebien que l'esport en conjunt havia millorat notablement en relació a la dècada anterior.

2. Reconeixen, però que aquesta millora ha estat més àmplia i palesa per a l'esport minoritari, d'alta competició i professional, que no per a l'esport popular. Ara bé, aquesta manifestació no implica una crítica negativa a la situació actual, sinó un desig d'ajuda i d'ampliació de la situació de l'esport d'èlit a l'esport de masses.

3. Així doncs, sembla que la població espanyola no percep el desenvolupament de les diferents formes d'esport com un joc de suma zero, en el qual els diners destinats a afavorir un determinat esport van en detriment d'allò que s'hauria de destinar a una altra pràctica esportiva. Els espanyols opinen que les administracions públiques i els grans interessos privats no realitzen un esforç suficient per projectar el desenvolupament del gran esport popular.

4. Les instal·lacions esportives són l'exemple més pregó de la manca d'adequació del desenvolupament esportiu als interessos de salut i entreteniment de la població. Els enquestats reconeixen que hom ha construït instal·lacions esportives en quantitat i arreu de l'estat, però aquestes instal·lacions sovint no són tan accessibles com les necessitats de la població: moltes estan allunyades dels barris on viuen les famílies, manca personal que atengui correctament la població que, tot i les dificultats d'accés hi acudeix,... No es publicita ni es facilita informació a bastament sobre el funcionament d'aquestes instal·lacions...

5. Totes les dades semblen indicar que l'any 1990 s'havia arribat a un punt de creixement de la pràctica esportiva de la població en el qual els creixements futurs s'han de basar en la millora de la qualitat esportiva, i en la consideració que aquesta pràctica ha d'ésser una activitat central en els hàbits de temps lliure i oci dels espanyols.

V. Probablement l'antecedent més aproximat a l'estudi que presentam en aquesta tesi és el d'**Escudero, Serra i Barceló** (1992), en el qual s'analitzen els hàbits esportius de la joventut de les Illes Balears. Aquest estudi es va basar en un qüestionari de 48 ítems, que es va passar a 4.657 persones d'edats compreses entre 14 i 20 anys –també fora del nostre ventall d'estudi–.

En l'estudi d'Escudero, les diferències entre homes i dones són molt espectaculars:

- a) Un 74'7% dels homes es consideren practicants d'esport.
- b) De les dones, només un 45% reconeix aquesta condició.
- c) Un 33% de la mostra havia abandonat la pràctica esportiva. Aquest 33% estava format pel doble de dones que d'homes.

Les conclusions d'aquesta investigació mostren que l'abandonament i el desinterès per l'esport és un tema real i important per als joves de la nostra comunitat. Així mateix, l'esport femení i l'esport de base tenen problemes greus i són símbols de l'abandonament prematur de la pràctica esportiva.

L'estudi de les causes d'aquest abandó és el punt més important de l'estudi d'Escudero et al., que intenten fer-ne una classificació dels motius o de les causes, així com del fet que la població no hagi practicat mai esport.

Així doncs, entre les causes més importants d'aquesta manca de pràctica esportiva, els autors citen el canvi d'etapa escolar (el pas de primària a secundària), que sovint porta com a conseqüència el canvi de centre d'estudis i, fins i tot, de poble.

La segona causa d'abandó, sense diferències significatives en funció del gènere, és el desinterès per la pràctica esportiva.

VI. L'any 1996, **García Ferrando**, a un llibre que versa sobre les pràctiques esportives de la població espanyola entre 1976 i 1995, apunta algunes dades sobre l'evolució de la pràctica esportiva habitual dels espanyols.

García Ferrando parteix dels resultats obtinguts de l'enquesta sobre els hàbits esportius de la població espanyola, realitzada pel *Centro de Investigaciones Sociológicas* (CIS) l'any 1996, per encàrrec del Consejo Superior de Deportes i sota la direcció del mateix García Ferrando. Els resultats, juntament amb els de les quatre enquestes anteriors –realitzades cada cinc anys, des de 1975 i sobre els mateixos temes– permeten seguir la transformació dels hàbits esportius dels espanyols en un període històric en el qual la globalitat de la societat espanyola va experimentar un conjunt accelerat de processos de canvi (instauració de la democràcia, desenvolupament socioeconòmic, incorporació a la Unió Europea,...). Així doncs, no és estrany comprovar que el sistema social de l'esport ha experimentat una evolució similar a la de la societat on es troba immers.

La mostra de l'estudi de 1995 estava constituïda per 4.271 persones i una de les dades més rellevants dels resultats de l'enquesta fou l'increment de més d'un 5% dels practicants respecte a l'enquesta de 1990. Hem de dir que en aquest cas tampoc no s'estudien els practicants en edats preadolescents.

A la següent taula es poden observar els percentatges de pràctica esportiva en els diferents estudis realitzats per aquest autor. Partint d'aquests resultats es pot comprovar l'augment constant de la pràctica d'esports en els darrers anys.

EVOLUCIÓ DE LA PRÀCTICA ESPORTIVA. García Ferrando. 1996					
Participació esportiva	1995	1990	1985	1980	1975
Practica un esport	23%	18%	17%	16%	15%
Practica diversos esports	16%	17%	17%	9%	7%
No en practica cap	35%	36%	53%	63%	78%
Abans en practicava, ara no	26%	25%	13%	10%	———
No contesta	———	3%	———	2%	———
N	4.271	4.625	2.008	4.493	2.000

García Ferrando conclou que la gran majoria de la població espanyola que practica esport, ho fa bàsicament per recreació en temps de lleure. Així mateix, la variable gènere obre una gran diferència entre la manera de practicar esport dels homes i la de les dones: mentre ells segueixen un model principalment competitiu, les dones cerquen una pràctica recreativa.

VII. El primer estudi que podem trobar per a edats referides al nostre univers d'estudi és el treball de **Cantón** (1997), en una mostra específica de joves valencians. L'estudi es realitzà amb una mostra de 212 subjectes d'entre 12 i 14 anys, edat que correspon a la d'estudiants de primer cicle d'ESO.

Per a l'estudi es va elaborar un qüestionari que analitzava, entre d'altres qüestions, els motius d'inici en la pràctica esportiva.

La resposta a aquesta qüestió és prou variada: la millora de les habilitats físiques i tècniques, la millora de l'estat de salut i de l'aspecte físic, el fet de poder estar amb amics, que agrada a pares i amics, la possibilitat de competir amb altres esportistes o cercar noves sensacions i experiències.

A banda d'aquestes conclusions, dels resultats del treball també s'infereix que l'activitat física extraescolar té major incidència en els al·lots que no en les nines, fet que explica que la participació masculina en competicions sigui major que la femenina.

VIII. Un estudi de **Trost** et al. (1997) sobre determinants d'activitat física en la població de 10-11 anys –que correspondria a cinquè curs de primària– de Carolina del Sud, demostra que la participació de nines en esports col·lectius és major que la dels al·lots. Aquest estudi, publicat a la revista americana *Preventive Medicine* es concentra en la població afroamericana i sosté que la ineficàcia és motiu d'abandó de la pràctica esportiva. Dit amb altres paraules: l'eficàcia és predictora de la pràctica d'activitat física. Entre d'altres, aquests resultats ens demostren la disparitat d'hàbits en funció del lloc on es realitzen els estudis.

IX. Potser l'estudi més detallat realitzat darrerament és el de **Ponseti** (1998), en el qual analitza la pràctica esportiva dels joves de Mallorca d'entre 14 i 16 anys. En aquest cas, i tot i que l'edat dels individus objecte d'estudi és una mica superior a la dels que ens ocupen, el plantejament de la investigació resulta força interessant, ja que segueix dos vessants metodològics: d'una banda un qüestionari, basat en estudis anteriors, amb el qual l'autor intenta contrastar la teoria i verificar les hipòtesis plantejades en la investigació.

D'altra banda, l'enfocament qualitatiu a través de la formació de grups de discussió, ja que interessava conèixer les opinions dels joves i els processos mitjançant el qual es formaven aquestes opinions. D'aquesta manera les dues metodologies perseguien un objectiu comú i complementari.

L'enquesta es va passar a un total de 1.999 subjectes i el nivell de confiança fou d'un 95'5%, amb un marge d'error del 2%. La mostra estava formada per 1.005 homes (50'3% del total) i 994 dones (49'7%). La mitjana d'edat era de 15'5 anys. La distribució geogràfica dels individus de la mostra indica que un 62% vivia a Palma i la resta (un 38%), als pobles.

Quant a nivell socioeconòmic de les famílies, un 65% del total pertanyia a un nivell mitjà-mitjà, i un 23%, a un nivell mitjà-alt. De la comparació d'algun d'aquests apartats podem observar que a un major nivell econòmic de les famílies correspon un major nivell de pràctica esportiva (un 68% practicava esport i un 32% no en practicava).

Pel que fa als estudis dels pares, el més freqüent era el d'estudis primaris (30%), seguit de batxiller (27%) i batxiller superior i estudis universitaris, ambdós amb un 19%. El 5% restant no especifica cap nivell d'estudis.

Comparant aquests dos ítems –nivell d'estudis i pràctica d'esport–, comprovam que a major nivell d'estudis, major pràctica esportiva.

Dels resultats de l'estudi es desprèn que en els primers anys de pràctica esportiva dels al·lots, la influència dels pares és molt important i hi ha una gran possibilitat que fills de pares que practiquen esport o que n'han practicat alguna vegada també s'iniciïn en la pràctica esportiva. El percentatge de pares que practiquen esport és major que el de les mares, però la influència de les mares que en practiquen sobre els fills és molt important.

D'altra banda, els esports més practicats a Mallorca per la població objecte d'estudi es troben en relació amb la freqüència de pràctica. Els quatre esports més practicats tres vegades per setmana són: futbol, bàsquet, futbol sala i ciclisme. Els practicats una o dues vegades per setmana són: futbol, bàsquet, excursionisme i ciclisme. Els esports majoritaris practicats amb menys freqüència són: bàsquet, excursionisme, voleibol i ciclisme. Per acabar, hi ha joves que només practiquen certs esports durant les vacances: natació, ciclisme, excursionisme i voleibol.

En funció del gènere, la pràctica esportiva es diferencia més. Les preferències de la població femenina són: aeròbic, voleibol, gimnàstica i excursionisme.

Els esports més practicats per les nines tenen molt a veure amb el contacte amb la natura o els que es realitzen a l'aire lliure, que ocupen les preferències femenines durant els períodes vacacionals: natació, excursionisme, ciclisme, voleibol, seguit, en menor mesura de tennis i de bàsquet.

En canvi, la població masculina prefereix: futbol, futbol sala, bàsquet, ciclisme, seguit de tennis, natació, excursionisme, judo, arts marcial i atletisme.

Els esports practicats durant les vacances o només practicats de forma esporàdica són: natació, ciclisme, excursionisme, tennis i, en menor mesura, voleibol, bàsquet, futbol sala, futbol i atletisme.

De les dades de l'estudi de Ponseti s'infereix:

- Hi ha diferències significatives en funció del gènere i del nivell de pràctica de les diferents especialitats esportives.

- Els homes practiquen més esports i més variats que no les dones.
- Els percentatges de pràctica esportiva (en general i regularment) dels homes són majors que els de les dones.
- Homes i dones tenen preferències diferents a l'hora d'escollir un esport.

L'estudi que ens ocupa, a més, també intenta conèixer quins són els motius que condueixen els nostres joves a iniciar, a mantenir i a abandonar la pràctica esportiva:

- Els homes demostren més esperit competitiu i més rivalitat que les dones.
- Els motius d'inici de la pràctica esportiva adduïts pels barons (per ordre d'incidència) són: per diversió, per competir, per mantenir la forma i per satisfer els pares.
- Els motius adduïts per les dones per iniciar-se en la pràctica esportiva (també per ordre d'incidència) són: per diversió, per satisfer els pares, per influència de l'escola i per mantenir la forma física.
- Els motius de manteniment de la pràctica esportiva per als dos sexes són la diversió i el manteniment de la forma física, tot i que aquest estat de forma física és més important per a les dones (27'1%, contra 17'5% dels homes). En canvi, la motivació de la competició i el desig d'esdevenir un esportista professional influeixen més els barons.
- Homes i dones coincideixen a l'hora d'atribuir motius al fet d'abandonar la pràctica esportiva: la incompatibilitat amb els estudis i l'avorriment.

Com a resum d'aquesta primera part de l'estudi de Ponseti es desprèn que els homes tenen actituds més favorables vers l'esport de competició que les dones (major motiu de pràctica) i tenen major interès per "competir". Una font motivacional important per als homes, a més dels aspectes lúdics i de diversió són l'èxit i la demostració de la competència.

Ja hem apuntat anteriorment que l'estudi esmentat seguia dues vies metodològiques: d'una banda, l'anàlisi de les enquestes a què ens hem referit fins ara i, de l'altra la metodologia qualitativa que pretenien els grups de discussió.

Es varen organitzar quatre grups de discussió, l'objectiu dels quals era analitzar la realitat de les diferents problemàtiques relacionades amb la pràctica esportiva juvenil. Els quatre grups estaven formats per set persones del mateix sexe, ja que els investigadors no varen considerar oportú barrejar-los, atès que un dels temes de discussió era la diferenciació del gènere segons les diferents activitats.

Les conclusions destacades d'aquests grups de discussió foren:

- El rol que la societat ha imposat a les dones és el responsable de l'escassa participació de la dona al món de l'esport. Aquesta poca participació femenina també és motivada per la influència familiar i per l'oferta extraescolar dels centres.
- La imatge que la societat espera de la dona no és compatible amb la de la dona que practica esport (sobretot, els esports "masculins")
- L'oferta esportiva femenina és molt inferior a la masculina (afirmen que hi ha una discriminació sexista)

- Les al·lotes veuen l'esport com una eina per mantenir el cos en forma, per guardar la línia,... i no mostren gaire interès per la competició. Es critica el sistema educatiu i les institucions, perquè afavoreixen l'esport masculí.
- La motivació primordial dels al·lots és l'afany de superació i de guany. El percentatge d'homes que mantenen la pràctica esportiva durant tot l'any és superior al de les dones.
- Com a propostes d'actuació, caldria una reflexió sobre el lloc que ocupen les pràctiques esportives de caràcter recreatiu en el marc escolar, ja que produeixen models esportivocompetitius que no conviden els joves que no senten inquietuds competitives.
- Cal revisar l'oferta de les associacions, escoles, clubs,... creades per adults i que poden entrar en contradicció amb els desigs i les motivacions dels joves.
- Destaca la importància de la família en el moment d'iniciar la pràctica esportiva.
- Homes i dones prefereixen esports diferents. Les dones s'inclinen per: aeròbic, voleibol, gimnàstica, excursionisme, dansa,..., mentre que els homes es dediquen a practicar futbol, futbol sala, bàquet, ciclisme, tennis, natació, judo, atletisme,... Observem que les activitats més practicades requereixen unes instal·lacions específiques.

- Els educadors han d'evitar oferir experiències negatives o frustrants que puguin crear en els seus alumnes actituds negatives envers la pràctica esportiva, sobretot en els individus menys hàbils. Cal que augmentin el ventall d'opcions d'activitats per als seus alumnes. Han de proposar activitats expressives i creatives, que facilitin la igualtat de gèneres. La pràctica esportiva s'hauria d'orientar a una finalitat recreativa i d'oci i no a l'eficàcia del rendiment.
- Cal que es potenciïn els efectes positius de la pràctica esportiva *per se* i no associar-la al producte d'un resultat. No només s'ha de potenciar l'estructura competitiva de l'esport, sinó també –i sobre tot– l'esport recreatiu amb continguts educacionals (higiene, salut, prevenció de malalties,...)
- És molt important que se centri l'atenció en l'entorn de l'activitat: els pares i els entrenadors. L'esport en si mateix no educa, sinó que qui ho fa és el conjunt d'actors i de factors que hi intervenen.

X. Tot seguint la revisió de la literatura referida al nostre objecte d'estudi, ara ens referirem a l'anàlisi de **Lindquist, Reynolds i Goran** (1999) sobre determinants socioculturals de l'activitat física en nins d'entre 6 i 13 anys. Aquest estudi, realitzat a l'estat d'Alabama (Estats Units d'Amèrica) demostra que les diferències ètniques, de classe social, de relacions entre els progenitors –si estan separats o si conviuen– marquen diferències entre el nivell de pràctica esportiva dels infants.

Així, de l'estudi de Lindquist es desprèn que:

- Els fills de pares separats tenen un nivell de pràctica esportiva major que els fills de famílies que conviuen.
- Les nines reconeixen un nivell menor de pràctica esportiva que els nins.
- Els infants de famílies afroamericanes practiquen menys esport que la resta.

Però la conclusió que crida més l'atenció d'aquest estudi és que els infants amb retard maduratiu participen més en esports col·lectius que els que segueixen un desenvolupament d'acord amb l'edat psicobiològica.

XI. Jiménez, Pérez i García-Mas (1999), en un estudi recent sobre la població de Mallorca d'entre 16 i 27 anys també aporten dades significatives sobre la pràctica esportiva dels mallorquins d'aquesta franja d'edat. L'estudi es va realitzar sobre un univers de 945 joves i es va fer servir un qüestionari.

Algunes de les conclusions són:

- Un 47'5% de joves en el moment de fer l'estudi practicaven esport.
- Un 40'5% abans practicaven esport, però en el moment de l'estudi ja no en feien.
- Un 12% del total de la població enquestada no havia practicat mai esport.

- Del grup dels que practicaven esport en el moment de l'estudi, un 60'3% eren homes i un 34'5% eren dones.
- El nombre de dones que abandonen la pràctica esportiva és superior al d'homes.
- El sexe marca diferències quant a preferències per un esport determinat: les dones tendeixen a practiques més recreatives que no els homes, que cerquen amb major freqüència la competitivitat.
- La majoria de practicants –amb independència del sexe– realitzen sessions de pràctica esportiva d'entre una hora i dues de durada. La diferència lligada al sexe, però, ve marcada pel fet que el percentatge de dones que practiquen en sessions d'entre mitja hora i una hora és d'un 36% del total, per només un 16'5% de la població masculina. En canvi, les sessions més llargues (d'entre una i dues hores de durada) són practicades per un 64'5% d'homes, per només un 47'6% de dones.
- L'edat no marca diferències significatives en la durada de les sessions, ja que la majoria dels practicants, tant de la franja de 16-21 anys com els de 22-27 anys, reconeixen que realitzen sessions d'entre una i dues hores de pràctica.

XII. Un altre dels estudis que cal tenir en compte és el que **Ruiz i cols.** (2000) realitzaren sobre 1.357 subjectes d'ensenyament postobligatori (16-18 anys) de la província d'Almería. Vegem-ne algunes conclusions:

- Els homes afirmen realitzar més pràctica esportiva que les dones (56% d'homes i 43'5% de dones).

- La pràctica esporàdica suposa les dues cinquenes parts de la pràctica fisicoesportiva.
- Una tercera part dels practicants ho fan de manera regular i continuada.
- Els que reconeixen una pràctica esportiva esporàdica prefereixen els esports col·lectius sense caràcter competitiu, els caps de setmana, durant l'estiu, a espais naturals i a instal·lacions públiques.
- Els que realitzen pràctica fisicoesportiva de forma regular també prefereixen els esports col·lectius, realitzats pel seu compte, de manera informal, sense caràcter competitiu i preferentment durant l'estiu.
- Els joves que practiquen només durant un període de l'any (hivern o estiu) prefereixen els esports individuals practicats pel seu compte, a espais naturals i a instal·lacions esportives públiques.

XIII. Rodríguez Allen (2000) realitzà un estudi a fi de conèixer l'ocupació del temps lliure i el grau d'adhesió a l'esport extraescolar dels joves de 14, 15 i 16 anys de Gijón. La mostra estava formada per 385 persones i algunes de les conclusions més importants són:

- La pràctica esportiva extraescolar és majoritària entre els subjectes d'ambdós gèneres i els pares són l'indicador social i institucional més important d'orientació del nin, per davant dels amics i de l'entrenador.
- Tant als clubs com a les escoles (que tenen una oferta esportiva de pitjor qualitat que els clubs) els esports més practicats són: futbol, bàsquet, voleibol...

- La dedicació mitjana setmanal és d'entre 3 i 4 hores.
- Els alumnes d'escoles privades són els que realitzen més pràctica fisicoesportiva en aquest temps de lleure.
- Els antecedents esportius dels pares i els dels propis alumnes tenen una clara influència en les característiques que hem esmentat anteriorment.
- Els joves apunten com a motius pels quals realitzen esport: mantenir-se en forma i sentir-se bé. Les raons relacionades amb la competitivitat apareixen als darrers llocs de la llista.
- El perfil dels subjectes que abandonen amb major freqüència aquesta pràctica són els individus de 16 anys i, sobre tot, de sexe femení.
- Els individus d'aquesta mostra que no practiquen esport de forma organitzada en realitzen, majoritàriament, de forma recreativa per ocupar el seu temps de lleure, ja que l'activitat física és un dels entreteniments d'oci preferits per aquesta població.
- Els joves prefereixen practicar lliurement esports com natació i ciclisme. Els que en fan de forma organitzada pertanyen majoritàriament a un club esportiu.
- El principal motiu que addueixen els joves per justificar que no practiquen esports és la manca de temps a causa dels estudis.

A més, R. Allen (2000, pàg. 229) afegeix que *“La generalització de l'Educació Física a l'EGB/EP a l'actualitat no curulla les necessitats d'expressió corporal del nin, i dóna lloc a una participació massiva als programes d'esports extraescolars, necessitat que alhora és implementada per l'orientació dels pares, que no són immunes a la importància social de l'esport, en alguns casos, i als beneficis psicològics i fisiològics que ells mateixos han percebut i, en alguns casos, perceben”*.

R. Allen, a més, critica l'actual model d'esport en edat escolar, ja que afirma que propicia l'abandó de la pràctica esportiva organitzada, afavoreix els més dotats i descarta els altres, a més, té en compte esports només per a homes o només per a dones.

XIV. **Goñi** (2000) ens ofereix l'únic estudi recent sobre individus d'edats compreses en la franja que ens interessa, sobre la participació esportiva i l'autoconcepte d'escolars d'entre 10 i 11 anys. Tot i que l'estudi no se centra en la pràctica d'activitat física i sí en l'autoconcepte que genera aquesta pràctica, trobam que, a aquestes edats s'espera que l'esport escolar contribueixi al desenvolupament integral de les persones i que reporti beneficis atribuïbles a l'exercici físic; ara bé, segons l'autor, el valor educatiu d'aquesta pràctica esportiva dependrà de com estigui dissenyada i orientada.

Aquest estudi mostra la relació existent entre la pràctica d'esport escolar i l'autoconcepte, en una mostra de 153 alumnes en representació del primer curs del tercer cicle de primària dels col·legis públics de Guipúscoa. Els resultats d'aquesta investigació certifiquen un major desenvolupament de l'autoconcepte en els al·lots que juguen de titulars, mentre que en el cas de les al·lotes i dels nins que juguen de suplents l'autoconcepte disminueix notablement en relació als anteriors.

Parlar d'hàbits esportius a determinades poblacions no es fa difícil i les dades ho corroboren estudi rere estudi.

El problema sorgeix quan volem fer una anàlisi de la pràctica esportiva en edats preadolescents, ja que no hi ha cap estudi específic que tracti en profunditat aquest tema; les investigacions que, d'una o altra manera han abordat el tema, encara que sigui de forma colateral, presenten diferències radicals segons el lloc on s'ha realitzat l'estudi.

Així doncs, acabada la revisió i abans d'iniciar l'exposició dels principals factors que influeixen la pràctica esportiva de la població, podem afirmar que l'estudi dels hàbits de pràctica d'activitat física de la població preadolescent de Mallorca necessita una anàlisi concreta i directa, ja que ens veiem impossibilitats d'extrapolar les dades d'altres estudis ja existents.

3. Factors que influeixen en la pràctica esportiva de la població

A les diferents investigacions exposades anteriorment es pot comprovar com els nivells d'activitat física i les seves pautes estan en funció de tota una sèrie de paràmetres, com són: el gènere, les expectatives socials, el nivell cultural, el nivell socioeconòmic, l'entorn familiar, els valors, etc.

Aquests factors són un dels punt clau de les investigacions i, per tant, també formaran part del qüestionari emprat per dur-la a terme i que presentarem una mica més endavant, ja que abans hem de fer una anàlisi de cada un d'ells.

Rodríguez Allen (2000) classifica els diferents factors des del punt de vista de la possibilitat d'incrementar l'adhesió a l'activitat esportiva de la següent forma:

3.1. FACTORS AMBIENTALS I SITUACIONALS

Són els factors que fan referència a l'accessibilitat i disponibilitat d'instal·lacions esportives, al tamany del grup de classe on estan inclosos els preadolescents. Els beneficis per a la salut, la forma física i la professionalitat dels tècnics poden afectar l'adhesió o no a la pràctica esportiva.

Podem observar com el lloc de residència, tant per a R. Allen com per a tots els investigadors anteriors, és un factor determinant de cara a la pràctica esportiva dels joves, com també ho és, a l'hora de triar el tipus d'esport, la influència de l'entorn físic, cultural i familiar. Aquest factor, indicatiu del nivell socioeconòmic de la família, determina la disposició d'equipaments que possibiliten desenvolupar determinades pràctiques esportives.

Masnou, M. (1986), en un estudi realitzat sobre la relació joves-esport en la població juvenil de Barcelona, corrobora aquest fet, ja que observa com dos dels districtes acomodats de la ciutat oferiren el major nombre de participants habituals, així com la major proporció de pràctica femenina.

En canvi, els districtes amb una participació femenina més baixa i de major nombre de no practicants coincidien amb els de baixa qualificació social. Aquest fet es confirma en altres estudis fets a l'estranger, com el de Hendry (1978), que ja es trobà amb que les classes socials amb un poder adquisitiu més alt solen estar associades a la pràctica esportiva, tant a l'escola com en el temps de lleure.

A més, el nivell social condiciona, també, el tipus d'esport practicat pels joves. Els joves de les classes més modestes es decanten per esports d'equip i de caire més tradicional, on les despeses que implica la seva pràctica són més baixes, no es necessiten instal·lacions complexes i no impliquen desplaçaments per a la seva pràctica.

Els joves acomodats prefereixen la pràctica d'esports nous i, d'alguna manera, minoritaris que exigeixen materials, instal·lacions i desplaçaments per a poder ésser practicats en unes millors condicions.

3. 2. FACTORS D'ENTRENAMENT O PROGRAMÀTICS

Aquests són els factors que fan referència a la intensitat de l'exercici i l'adhesió al mateix. Així, tant la durada de les sessions com l'aparició de les lesions per manca de control d'intensitat de treball o la no individualització d'objectius, afecten directament l'adhesió o no a l'activitat física, ja que la persona que comença un programa d'exercici físic ho fa per unes necessitats individuals i necessita una atenció personalitzada.

També s'inclou en aquests factors la metodologia de treball. Formar part d'un grup satisfà la necessitat d'afiliació i, a més a més, proporciona altres avantatges tant fisiològics com psicològics.

El paper de l'educador és fonamental en l'adhesió o abandonament de la pràctica esportiva i així els seus coneixements tècnics i la seva personalitat (líder) influeixen de forma directa en aquest fet, ja que la majoria de persones necessiten una motivació suplementària en els seus inicis.

3. 3. FACTORS BIOLÒGICS

En aquest punt s'inclouen les diferències entre gèneres i la influència de les malalties en l'adhesió o l'abandonament de la pràctica esportiva.

Molts són els autors que pensen que, ara per ara, *el gènere* és un dels factors més decisius a l'hora de realitzar una activitat física de forma regular.

Quan ens referim a un nivell baix de pràctica esportiva, les diferències entre nins i nins és considerable, i s'incrementen d'una forma espectacular a l'hora de parlar de pràctica esportiva competitiva, i, per tant, d'un nivell més alt de pràctica. Podem veure reflectit aquest fet en els estudis, per exemple, de: Loy, Mc Pherson i Kenyon, (1978); Greendorfer, (1978); González Romá et al., (1990); Buñuel, (1991); Ramos, (1991); García Ferrando, (1992); Vázquez (1993); Ponseti, (1998); Rodríguez Allen, (2000).

Les al·lotes sembla que no es troben gaire motivades per practicar esport i, a més, el ventall de motius és molt reduït; per exemple, és un fet (que veurem en els propers punts) que a moltes escoles no tenen un ventall tan ample d'opcions com els nins.

Si pensam que tot que hem dit fins ara pot ser motivat perquè, tradicionalment, i per motius sobradament comentats, l'esport ha tingut l'etiqueta de masculinitat i de masclista. Així, encara que actualment s'hauria d'haver superat aquesta situació, els processos de socialització impulsen la dona cap a activitats, esportives i no esportives, més "adequades". Per a G. Ferrando (1986, pàg. 23) "*Les diferències biològiques i anatòmiques s'han decantat culturalment associant la debilitat física a la dona i la fortalesa a l'home*".

A més, les al·lotes quan es fan grans, opten per una pràctica esportiva menys competitiva i tradicional, però encara no s'ha comprovat si aquest fenomen també passaria si haguessin estat formades, esportivament parlant, d'una altra manera.

En aquest tema i de manera anecdòtica podem veure allò que Fowler (1959, pàg. 497) afirma “*Tant les nines com els nins necessiten abundantment exercici i activitat a l’aire lliure, abans de l’adolescència i durant aquest període. Els darrers ho passen millor que aquelles al respecte. Les nines sovint tenen l’inconvenient de tenir pares i amigues que miren amb mals ulls molts de jocs i activitats, que consideram desordenats i converteixen les nines en masclots*”

La presència de passat i present discriminador per part de la societat també s’ha fet notar al món de l’esport i l’educació esportiva. Hi ha autors que defensen que l’esport tradicional és una activitat feta pels i per als homes, on les diferències que hi ha entre un i altre gènere tenen un paper clau en la discriminació de l’esport femení i que les diferències biològiques no es poden obviar quan parlem de les distincions esportives entre un i altre gènere.

És inqüestionable pensar que les diferències fisiològiques poden ser determinants quan es parla de rendiment en les diferents modalitats esportives. De fet, hi ha molts autors que justifiquen la diferència en els percentatges de participació en activitats físicoesportives entre homes i dones, o la diferent consideració social que té l’esport per a uns i altres, basant-se en aquestes diferències.

La lenta però progressiva incorporació de la dona al món de l’esport comporta de forma intrínseca aspectes importants que poden ajudar a comprendre la pràctica esportiva a la qual s’enfronten els joves en edat escolar. Si feim una anàlisi de la pràctica esportiva en els darrers anys, veim que sempre ha existit

una major participació d'homes que no de dones, tant en la competició de l'etapa escolar, com posteriorment en l'etapa adulta, la participació masculina és clarament superior a la femenina i només arriba a igualar-se en aquelles activitats de caràcter recreatiu on no prima l'aspecte competitiu.

Així, aspectes com l'edat d'inici i abandó de la pràctica esportiva organitzada o el tipus d'esport que trien, ens mostren una transformació de la forma com la dona afronta la pràctica esportiva. És aquí on la figura dels educadors i els tècnics juga un paper important, ja que han d'ajudar a corregir aquestes desigualtats sexistes i a accelerar una pràctica educativa igualitària, tant des del punt de vista de l'oferta esportiva com de la durada d'aquesta pràctica

Diversos autors com France, (1988); Askew i Ross, (1991); White, (1991); Nelson, (1991); Andersen i Wold, (1992) atribueixen la causa de la menor pràctica esportiva al conflicte del rol social. Com ja hem comentat, l'oferta esportiva escolar i la família són, també, variables que afecten més el gènere femení en la pràctica de l'esport.

Recordem que la família té un paper molt important en l'orientació de les primeres normes i comportaments cap a l'esport i sobre tot a l'inici de la pràctica esportiva.

Així, el procés d'integració dels joves en l'activitat física està ple de contradiccions, que topen frontalment amb el paper assumit per la dona al llarg del procés de socialització.

Per tant és més freqüent entre els homes practicar una major varietat d'esports en lloc de només un, que és la pauta dominant en les dones.

En relació al nombre de practicants, Ponseti (1998a) afirma al seu estudi que els homes fan molt més esport que les dones, però que augmenta progressivament el nombre de dones practicants. Fins i tot, a nivell escolar les diferències de pràctica esportiva són àmplies. I si ens referim a la pràctica esportiva federada, les diferències entre ambdós sexes s'incrementen encara més.

A més, entre les dones predomina la pràctica d'esports de modalitats considerades individuals, en canvi els homes prefereixen els esports col·lectius o per equips.

Pel que fa a la situació de les nines i les joves en l'esport de base, altres estudis divideixen les causes d'una menor participació de les dones en quatre blocs:

- a) Històriques: l'activitat esportiva ha estat des de sempre lligada al món de la masculinitat pel seu sentit agonístic i competitiu. El canvi cap a l'oci i la recreació poden ajudar a la dona a la integració en l'activitat esportiva.
- b) Sociològiques: l'atribució de determinats rols, tant en jocs com en el desenvolupament de les activitats, allò que s'ha anomenat estereotips.
- c) Educatives: el model d'educació física respon a un model androcèntric. L'oferta d'oportunitats és desfavorable per a les nines, a causa de la manca de motivació i la falta d'un model que respongui a les seves necessitats.

- d) Els mitjans de comunicació: fomenten l'estereotip de l'esport en l'àmbit masculí.

3. 4. FACTORS PERSONALS I CONDUCTUALS

En parlar d'aquests factors R. Allen (2000) fa referència a la satisfacció o no amb un determinat programa, igualment un dels factors que es consideren fonamentals per a l'adhesió a un programa es la diversió.

També formen part d'aquests factors l'hàbit de pràctica dels pares, ja que representen un estímul important per als nins i la manca de temps és un factor tradicionalment adduït per no adherir-se a un programa d'activitat física.

Es pot observar a l'estudi realitzat l'any 1990 per G. Ferrando que la influència d'adquirir l'hàbit de realitzar una activitat física de forma regular per part d'una persona serà més probable si els seus pares en fan. I això ho podem veure reflectit en la següent taula.

Percentatges de pràctica esportiva segons que el pare o la mare hagin practicat esport						
	Pare			Mare		
	En feia	En fa	No en va fer	En feia	En fa	No en va fer
Practica suficient	23	34	10	28	34	13
No practica suficient	34	39	22	35	41	24
Practicava, ara no	27	16	25	25	13	25
Interessat, mai practico	6	5	17	4	4	15
No interessat, mai practico	7	5	23	7	6	20
Dades en tant per cent (%)				*Font: G. Ferrando (1990) Pàg. 113		

Però no és només G. Ferrando qui fa aquesta afirmació, dins la literatura abunden els estudis que confirmen aquest fet: la història prèvia d'exercici és un factor important en l'inici i manteniment d'activitats físicoesportives, afirmació que podem trobar a Dishman, Sallis i Orestein (1985), Schnurr, Vaillant i Vaillant (1990) i a Willis i Campbell (1992).

Dins aquesta mateixa línia, Freedson i Evenson (1991) arribaren, en un estudi fet amb nins d'entre 5 i 9 anys i els seus respectius pares, a la conclusió que els nins presentaven un patró d'activitat física molt semblant al dels pares. Això demostra que, com a mínim en aquestes edats, la influència dels adults en els patrons d'exercici dels nins és d'una gran importància.

3. 5. FACTORS SOCIALS

L'autor inclou dins dels factors socials dos apartats. En primer lloc parla del suport familiar rebut i en un segon apartat ens parla de l'entorn social. En parlar de l'entorn social fa referència a si la parella, els amics o els companys de feina practiquen alguna activitat física o no.

Dins aquests factors socials són de destacar també tots aquells que determinen l'estatus social de les persones com són: el nivell socioeconòmic i el nivell d'estudis.

Segons García San Miguel: *“A les diferents pràctiques esportives es van produint processos d'anivellació i assimilació, que condueixen a un major grau de similitud entre les persones i a l'adquisició dels hàbits esportius de*

les classes més altes per part d'altres classes socials més modestes. Per contra, a les classes socials altes hi ha una qüestió diferenciadora també observable: a mesura que les classes més modestes i de nivell mitjà accedeixen a la pràctica d'esports, fins ara privilegi de les classes altes, aquestes s'afanyen a marcar diferències, i centren la seva atenció en activitats esportives que siguin elitistes'' (1984, pàg. 27).

A més, Irlinger (1993) observà que les classes socials més altes eren les menys implicades en pràctiques esportives competitives i organitzades per federacions, resultat corroborat per Martínez et al. (1995), que confirma que l'esport de caire federat i competitiu està més estès en els grups socials més modests i no pas en els més alts.

Per tant, com podem veure, podem parlar d'un procés de diferenciació, mitjançant el qual els usuaris de més alt nivell social volen distingir-se de la resta d'usuaris, i opten per una pràctica esportiva, a més que suposi l'ús d'unes instal·lacions, materials... més adients i els quals no poden arribar fàcilment les classes socials més modestes, menys relacionada amb l'esport competitiu formalment organitzat.

I això ho corroboren els motius adduïts pels joves usuaris d'instal·lacions, ja que les classes socials més altes atorguen menys importància als motius de pràctica relacionats amb la competició, mestria i entrenament i assenyalen motius com la salut, diversió i manteniment de la forma física.

Quan a factors personals i conductuals, Ponseti (1998), en la seva anàlisi de la pràctica esportiva dels joves de Mallorca en el segon cicle d'ESO, mostra

clarament com la influència dels pares és rellevant en la consolidació dels hàbits esportius dels fills.

En el mateix estudi, afirma que és més probable que una nina o un nin practiquin esport quan el seu pare o la seva mare en practiquen.

Si parlem del nivell d'estudis, Sunnegard, Bratteby i Sjolín (1985) confirmaren que entre els nins i les nines l'entrenament físic fet de forma regular era més probable en aquells que tenien uns pares d'elevada classe social i educació que en aquells que els seus pares tenien un nivell més baix d'estudis.

Són molts els estudis que corroboren aquest fet, com els de Willis i Campbell (1992) o Blasco (1994); i que demostren, a més, que és el nivell d'estudis la variable més sensible que mostra les diferències en els nivells d'oportunitats socials de la població.

En aquest mateix sentit, Puig i Heinemann (1991) reconeixen que la pràctica esportiva està més arrelada en els sectors amb major nivell d'educació, ja que la percepció dels valors positius de l'esport, tant des del punt de vista de la salut, com de la distinció social adquirida mitjançant el mateix, és major en aquests grups.

En conseqüència, un augment generalitzat dels nivells educatius de la població genera una major participació esportiva d'aquesta. A més, es pot comprovar

que la població amb estudis universitaris té una atracció major per l'activitat física que aquells que només tenen estudis de nivell mitjà o primari.

Ponseti (1998) en el seu estudi realitzat a la nostra comunitat, afirma que quan augmenta el nivell d'estudis augmenten significativament les taxes de joves que practiquen esport.

Per tant, i com podem veure en diferents treballs, podem observar que l'accés a la pràctica esportiva té una relació directa amb el nivell d'estudis i formació professional.

En referència als joves, es pot observar com durant l'etapa escolar tenen un elevat índex de participació, a causa, possiblement, tant de la proximitat de les instal·lacions o dels tipus de relació social en què viuen.

Però, com ja hem dit abans, a mesura que es van allunyant d'aquesta etapa per entrar en un altre tipus de relació social i d'ocupacions la pràctica disminueix progressivament.

Per acabar el punt dels factors socials que afecten la pràctica esportiva hem de parlar de l'edat, entesa com una transició cap a la vida adulta. En aquest sentit s'ha de ressaltar el fet que encara que cada any s'incrementen l'oferta i l'activitat esportiva, el canvi de relació social que pateix l'escolar en abandonar els estudis obligatoris, o uns anys, més tard en deixar els estudis per entrar al camp laboral, influeix en un clar abandó de la pràctica esportiva.

Així, degut a l'estructura esportiva federada i dels clubs, amb una clara tendència cap a la competició, només aquell grup de joves que han destacat físicament i tècnica en el camp esportiu tindran resolta la seva continuïtat.

A més a més, el canvi de relació social fa que per als joves que realitzaven esports col·lectius sigui més difícil seguir realitzant aquella pràctica esportiva que per a les persones que practiquen qualche esport de caràcter individual.

Una mica més endavant, ja en l'etapa adulta, són les motivacions físiques, psíquiques, socials i/o culturals les que fan que els homes i les dones comencin o es reiniciïn en l'activitat física com una cosa habitual. I, una mica més endavant, en la tercera edat, aquesta pràctica física cobrirà una necessitat imperiosa de mobilitat.

L'edat és el factor més discriminador entre els nivells de participació, fins i tot està per sobre del gènere, ja que, com afirma G. Ferrando (1990), la distància entre el nivell de participació entre els més joves i la població de major edat és de 57 unitats percentuals.

A més, es pot observar un increment progressiu en l'abandó de la pràctica esportiva en relació a l'augment de l'edat, fets que també corroboren altres estudis com els de Myers, Weigel i Holliday (1989) o el de Miranda (1991).

Per a Puig (1996, pàg. 19): *“la família té una funció important en edats primerenques, tot i que, actualment, l'escola va adquirint un paper cada vegada més rellevant. L'equip de tècnics, educadors, entrenadors i les*

amistats són cabdals durant l'adolescència”, cosa que també pensen Kenyon i McPherson (1973); White i Coackley (1987) i Cruz (1989).

Quant a l'edat d'inici de la pràctica esportiva, podem observar en diferents estudis com les nines s'hi inicien més tard que els nins, fet que pot ser motivat, com ja hem dit abans, per una inadequada oferta escolar, inconnexa amb les necessitats de la demanda i també per la influència familiar en aquestes edats (no oblidem, com ja hem dit abans, el paper tan rellevant que té la família quant a les decisions de les activitats per part dels nins).

Molts de nins comencen la seva pràctica esportiva a l'escola, encara que sembla que en el cas de les nines no reben tant de suport en l'inici del seu itinerari esportiu com poden tenir els nins.

3. 6. FACTORS PSICOLÒGICS

Dishman i Gettman (1980) i McCreedy i Long (1985) diuen que les actituds respecte a l'activitat física no estan relacionades amb l'adhesió als programes de pràctica esportiva.

Igualment, Howard, Cunningham i Rechnitzer (1987) afirmen que la majoria de trets de personalitat tampoc no els podem relacionar amb l'adhesió a la pràctica esportiva. A més a més, aquests mateixos autors, diuen que l'atracció cap a l'activitat física i els valors percebuts tampoc no estan relacionats amb l'adhesió als programes esportius.

L'únic factor que diferents autors esmenten com a important per a l'adhesió a la pràctica d'activitat física és el factor motivacional. Tant Ponseti (1998a) com Escudero (1999) com Rodríguez Allen (2000), etc. afirmen que les persones amb un índex de motivació alt demostren percentatges d'adhesió molt més alts que les persones amb un índex de motivació baix.

Així, Ponseti afirma que *“el nin que du a terme una pràctica esportiva obeeix, bàsicament, a quatre tipus de determinants principals: l'agonisme, la recerca de la eficàcia o la motivació de consecució, l'entreteniment i relacions amb els altres. Aquesta estructura motivacional bàsica dels joves practicants s'ajusta, en gran part, als motius adduïts per ells”*. (1998, pàg. 99)

Per concloure direm que per a Berger i McInman (1993), per que les persones s'adhereixin a una pràctica esportiva de forma continuada és necessari complir les següents normes pràctiques:

- a) Incloure els esportistes en la presa de decisions
- b) Adoptar estàndards d'exercici flexible
- c) Establir objectius raonables i assolibles
- d) Proporcionar prescripcions d'exercici moderat
- e) Establir la regularitat dels entrenaments
- f) Llevar èmfasi a la competició
- g) Proporcionar feedback
- h) Inclourer-hi a les persones significatives de l'entorn (cònjuge, familiars, amics, etc.)
- i) Cultivar les relacions personals
- j) Usar grups petits per fer-ho tot
- k) Assegurar que les qualitats del líder siguin òptimes.

Complides totes aquestes condicions, facilitaran l'adhesió a l'exercici i són cabdals per animar grans segments de la població perquè arribin a adquirir els beneficis psicològics, socials i físics de l'activitat física.

4. Plantejament de la investigació

Una vegada establert el marc conceptual i revisades les principals línies d'investigació sobre la pràctica esportiva, iniciam ara l'objectiu del treball, que no és altre que l'anàlisi de la pràctica esportiva dels preadolescents de l'illa de Mallorca d'entre 10 i 14 anys.

El present capítol està dividit en tres apartats. En el primer plantejam el problema i les expectatives creades a partir de la revisió bibliogràfica duita a terme per després poder fixar els objectius de la investigació. Al segon apartat concretam les hipòtesis d'investigació plantejades en relació a cada un dels objectius proposats en el punt anterior i al tercer apartat s'explica la metodologia utilitzada per dur a terme la investigació, les seves característiques, el disseny, les variables i l'instrument utilitzat, així com el procediment utilitzat per a la recollida de les dades que seran analitzades en el capítol posterior.

4.1. PLANTEJAMENT DEL PROBLEMA I OBJECTIUS

Una vegada revisada la bibliografia sobre el tema podem afirmar que la pràctica esportiva constitueix una de les activitats d'oci preferides per tota la població. Però els esportistes no formen en cap moment un grup homogeni, atès que existeixen clares diferències en funció del gènere i dels factors sociodemogràfics. Mentre que l'etapa escolar coincideix amb el moment de màxima participació en activitats físiques i esportives, la sortida de l'escola coincideix amb l'abandó massiu d'aquesta pràctica, a causa de la multiplicitat de factors que depenen de variables psicològiques i variables sociopersonals. (García Ferrando, 1996; Cantón, 1997; Rodríguez Allen, 2000; Escudero et al. 1992; Ponseti, 1998; Goñi, 2000)

La revisió de les diferents línies d'investigació ens permet afirmar que la pràctica esportiva és una eina educativa integradora i socialitzadora, amb un pes social de cada vegada més important i que va més enllà de la pròpia activitat física, ja que posa en joc tots els àmbits de la conducta.

L'expectativa de l'estudi no és altra que contrastar les conclusions que les investigacions sociològiques i psicològiques han aportat en altres contextos i poblacions. Com hem pogut veure al capítol anterior, altres estudis descriptius afirmen que els joves estan molt lligats a la pràctica esportiva i que existeixen diferències en funció de les variables sociopersonals, com el gènere, nivell socioeconòmic i els hàbits esportius de l'entorn familiar.

Així mateix intentarem contrastar algunes opinions i interessos dels joves de Mallorca en funció de les seves característiques personals i socials.

Igualment, intentarem d'aquesta manera actualitzar l'estudi d'Escudero et al. (1992) sobre els hàbits esportius de la joventut de les Illes Balears i completar l'anàlisi de Ponseti (1998) sobre la pràctica esportiva dels joves de Mallorca en el segon cicle d'ESO.

A partir de les dades i resultats d'altres estudis fets arreu de l'estat espanyol i sobretot, a partir i com a continuació dels resultats obtinguts per Escudero et al. (1992) i per Ponseti (1998) en alguns trams d'edat, sembla que algunes variables com són el gènere i el nivell de pràctica esportiva són determinants a l'hora d'establir diferències de pràctica esportiva en els joves. Per aquest motiu les dues variables (nivell de pràctica i gènere) han estat triades com a punt de referència al llarg d'aquest treball.

Referent als motius adduïts i percebuts de pràctica esportiva, s'espera que els joves enquestats donaran més importància al component competitiu a mesura que augmenti el nivell de pràctica. Igualment esperam que s'incrementarà la valoració de la pràctica esportiva com una font de salut, relacions socials, evasió, oci a mesura que disminueixi el nivell de pràctica.

També esperam corroborar que en la pràctica esportiva dels joves, tal com queda clarament demostrat a altres estudis, predomina un desig d'oci, plaer, salut i relació social, enfront de la competició, encara que la recompensa del triomf és també un poderós estímul per al manteniment de l'activitat física Keith John McKay (1983); Mandel i Hennequet (1984); Comin, Nebot i Villabí (1987); García Ferrando (1991); Escudero, Serra i Barceló (1992); García Ferrando (1996); Cantón (1997); Trost et al. (1997); Ponseti (1998); Lindquist, Reynolds i Goran (1999); Jiménez, Pérez i García-Mas (1999); Ruiz i cols. (2000); Rodríguez Allen (2000); Goñi (2000).

La qüestió bàsica que es vol analitzar és: **Quins són els hàbits, les opinions i els interessos envers l'activitat física dels joves de Mallorca d'entre 10 i 14 anys?**

Els objectius generals que guiaran la nostra investigació són:

1. Identificar el perfil de l'esportista preadolescent mallorquí en funció de les variables sociodemogràfiques, especialment el gènere i l'edat, així com en funció del nivell de pràctica.
2. Avaluar les opinions i els interessos cap a l'activitat física dels preadolescents, en funció del gènere, i del nivell de pràctica.
3. Analitzar els motius d'inici, manteniment i/o abandó de la pràctica esportiva del grup estudiat.

4.2. FORMULACIÓ D'HIPÒTESIS

Després de la revisió teòrica que conforma la primera part d'aquest treball i una vegada determinat el problema de la investigació i els seus principals objectius, passam ara al plantejament de les hipòtesis relacionades amb els objectius proposats.

Les hipòtesis que volem corroborar o rebutjar, a la present investigació, són les següents:

4. 2. 1. En relació al primer objectiu.

Identificar el perfil de l'esportista preadolescent mallorquí en funció de les variables sociodemogràfiques, així com en funció del nivell de pràctica.

Hipòtesi 1 a. El percentatge d'homes practicants serà superior al percentatge de dones practicants.

Hipòtesi 2 a. El nivell de pràctica dels homes serà superior al nivell de pràctica de les dones.

Hipòtesi 3 a. La probabilitat que un preadolescent faci esport serà més alta si el seu pare i/o mare en practiquen o n'han practicat anteriorment.

Hipòtesi 4 a. El nivell socioeconòmic familiar influirà en el nivell de pràctica esportiva dels preadolescents, en el sentit que a mesura que augmenta el nivell socioeconòmic més augmentarà, també, el nivell de pràctica.

Hipòtesi 5 a. El nivell d'estudis dels pares influirà en el nivell de pràctica esportiva dels preadolescents. A més nivell d'estudis més s'incrementarà el nivell de pràctica.

Hipòtesi 6 a. El nombre de preadolescents que practiquin esport en grup és significativament superior als que ho fan de forma individual.

Hipòtesi 7 a. Els homes practiquin esport de forma més regular que les dones.

Hipòtesi 8 a. Existiran diferències significatives entre els dos gèneres quant a la tipologia de pràctica esportiva

Hipòtesi 9 a. El nivell de pràctica estarà en funció de l'edat d'inici en aquesta pràctica. A més nivell de pràctica més baixa haurà estat l'edat d'inici en la pràctica esportiva.

4.2.2. En relació al segon objectiu.

Avaluar les opinions i els interessos cap a l'activitat física dels preadolescents, en funció del gènere i del nivell de pràctica.

Hipòtesi 1b. Els preadolescents mallorquins tendran un nivell d'autopercepció més alt com major sigui el seu nivell de pràctica.

Hipòtesi 2b. Els homes tendran un nivell d'autopercepció més alt que les dones.

Hipòtesi 3b. Els preadolescents mallorquins no consideraran que l'Educació Física té la mateixa importància que la resta d'assignatures.

Hipòtesi 4b. El percentatge d'homes interessats per la pràctica esportiva serà superior al percentatge de dones.

Hipòtesi 5b. L'interés per la pràctica esportiva serà superior com més alt sigui el nivell de pràctica esportiva de les persones.

4.2.3. En relació al tercer objectiu.

Analitzar els motius d'inici, manteniment i/o abandó de la pràctica esportiva del grup motiu d'estudi

Hipòtesi 1c. Els suports més importants pels preadolescents a l'hora de l'inici i el manteniment de la pràctica esportiva provindran del grup d'iguals.

Hipòtesi 2c. L'inici en la pràctica esportiva estarà determinat més per un sentit lúdic que no per un sentit competitiu.

Hipòtesi 3c. Els programes de promoció institucionals no seran determinants en l'inici ni en el manteniment de la pràctica esportiva dels joves d'entre 10 i 14 anys de l'illa de Mallorca.

Hipòtesi 4c. El primer motiu d'abandonament de la pràctica esportiva seran els estudis.

Hipòtesi 5c. El motiu principal adduït per no practicar esport serà la manca de temps.

4. 3. METODOLOGIA DE LA INVESTIGACIÓ

Dins aquest apartat que destinam a la metodologia de la investigació presentarem la mostra de la investigació, així com les seves característiques. A continuació passarem a presentar les variables seleccionades, l'instrument de medició utilitzat i el procediment seguit per a l'obtenció de les dades presentades.

4.3.1. Subjectes

L'univers objecte d'estudi en la nostra investigació està format per persones estudiants de primària i del primer cicle d'ESO a centres públics, amb una edat compresa entre 10 i 14 anys de l'illa de Mallorca (N=16.289). Aquestes 16.289 persones estan distribuïdes de la manera següent: 5.712 són alumnes de centres públics de Palma, mentre que 10.577 ho són de pobles de l'Illa de Mallorca.

En una primera fase, i a partir dels llistats dels centres educatius proporcionat per la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears on es cursen aquests estudis¹, es realitzà una afixació proporcional de centres per la seva ubicació (Palma, resta de Mallorca).

El tipus de mostreig utilitzat és el polietàpic en el qual la base de la mostra és la relació de centres educatius on es cursen estudis que comprenen aquesta edat. El nivell de confiança fixat és del 95,5% i el marge d'error de l'1,8%.

¹ Font: Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears

La mida de la mostra resultant, al final de la investigació, va ésser de 2.661 subjectes. Aquesta xifra representa el 16,33% del total de la població escolar dels centres públics de Mallorca.

Una vegada obtingut el conjunt mostral, es va enquestar tots el individus de tercer cicle de primària i primer cicle d'ESO dels centres escollits aleatòriament, que són els següents:

- I. Situats a Palma: C.P. Camilo José Cela, C.P. Coll d'en Rabassa, C.P. Costa i Llobera, C.P. Rafal Nou, C.P. Son Oliva, C.P. Son Quint i el C.P. Son Serra.

- II. Situats a la resta de Mallorca: C.P. Antònia Alzina, C.P. Badies, C.P. Cas Saboners, C.P. Costa i Llobera, C.P. Es Puig, C.P. Gabriel Comes i Ribes, C.P. Jaume I, C.P. Joan Mas, C.P. Joan Mas i Verd, C.P. Joan Veny i Clar, C.P. Mestre Colom, C.P. Mestre Guillem Galmés, C.P. Ponent, C.P. Porta d'es Moll, C.P. Punta de n'Amer, C.P. Reina Sofia, C.P. S'Auba, C.P. Sa Quintana, C.P. Sant Bartomeu, C.P. Ses Rotes Velles, C.P. Son Ferrer i C.P. Tresorer Cladera.

Els estrats que formen la mostra són:

Estrat 1. Centres públics de Palma

T A U L A 4. 1.						
Palma, centres públics						
	Total		Homes		Dones	
	(N) 799	% 30	(N) 410	% 29,4	(N) 389	% 30,9
C.P. Camilo José Cela	141	5,3	67	4,8	74	5,9
C.P. Coll d'en Rabassa	148	5,6	71	5,1	77	6,1
C.P. Costa i Llobera	43	1,6	29	2,1	14	1,1
C.P. Rafal Nou	121	4,5	57	4,1	64	5,1
C.P. Son Oliva	188	7,1	113	8,1	75	6
C.P. Son Quint	93	3,5	46	3,3	47	3,7
C.P. Son Serra	65	2,4	27	1,9	38	3

Estrat 2. Centres públics de la resta de Mallorca.

T A U L A 4. 2.						
Resta de Mallorca, centres públics						
	Total		Homes		Dones	
	(N)	%	(N)	%	(N)	%
	1862	70	992	70,6	870	69,1
C.P. Ariany (Ariany)	16	0,6	6	0,4	10	0,8
C.P. Badies (Llucmajor)	44	1,7	17	1,2	27	2,1
C.P. Cas Saboners (Calvià)	96	3,6	51	3,6	45	3,6
C.P. Costa i Llobera (Marratxí)	113	4,2	68	4,9	45	3,6
C.P. Es Puig (Lloseta)	79	3	36	2,6	43	3,4
C.P. Gabriel Comes i Ribes (Esporles)	69	2,6	38	2,7	31	2,5
C.P. Jaume I (Calvià)	80	3	43	2,1	37	2,9
C.P. Joan Mas (Pollença)	122	4,6	67	4,8	55	4,4
C.P. Joan Mas i Verd (Montuïri)	63	2,4	34	2,4	29	2,3
C.P. Joan Veny i Clar (Campos)	166	6,2	94	6,8	72	5,7
C.P. Mestre Colom (Bunyola)	28	1,1	16	1,1	12	1
C.P. Mestre Guillem Galmés (Manacor)	48	1,8	19	1,4	29	2,3
C.P. Ponent (Inca)	81	3	46	3,3	35	2,8
C.P. Porta d'es Moll (Alcúdia)	122	4,6	67	4,8	55	4,4
C.P. Punta de n'Amer (Sant Llorenç)	39	1,5	16	1,1	23	1,8
C.P. Reina Sofia (Felanitx)	228	8,6	123	8,8	105	8,3
C.P. S'Auba (Capdepera)	93	3,5	48	3,4	45	3,6
C.P. Sa Quintana (Sineu)	100	3,8	53	3,8	47	3,7
C.P. Sant Bartomeu (Alaró)	47	1,8	29	2,1	18	1,4
C.P. Ses Rotes Velles (Calvià)	80	3	47	3,4	33	2,6
C.P. Son Ferrer (Calvià)	111	4,2	55	3,9	56	4,4
C.P. Tresorer Cladera (Sa Pobla)	37	1,4	19	1,4	18	1,4

La mida de la mostra resultant al final de tota la investigació va ser de 2.661 subjectes, distribuïts en els diferents estrats de la forma següent:

T A U L A 4. 3.						
Distribució dels subjectes de la mostra segons el tipus de centre						
	Total		Homes		Dones	
	(n)	%	(n)	%	(n)	%
Estrat 1. Palma. Centres públics	799	30	410	29,4	389	30,9
Estrat 2. Centres públics de la resta de Mallorca	1862	70	992	70,6	870	69,1
Total	2661		1402		1259	

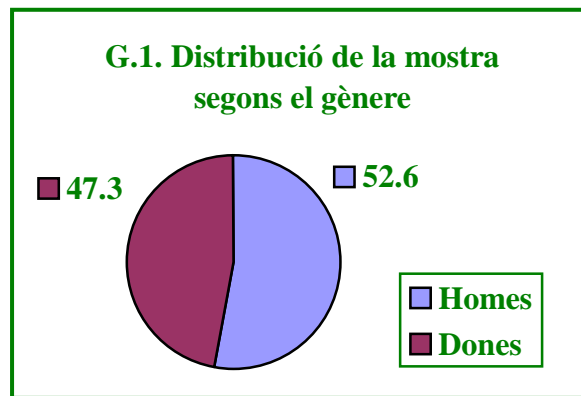
4.3.1.1 Característiques de la mostra

Les característiques sociodemogràfiques de la mostra les podem observar de forma resumida a la Taula 4.4.

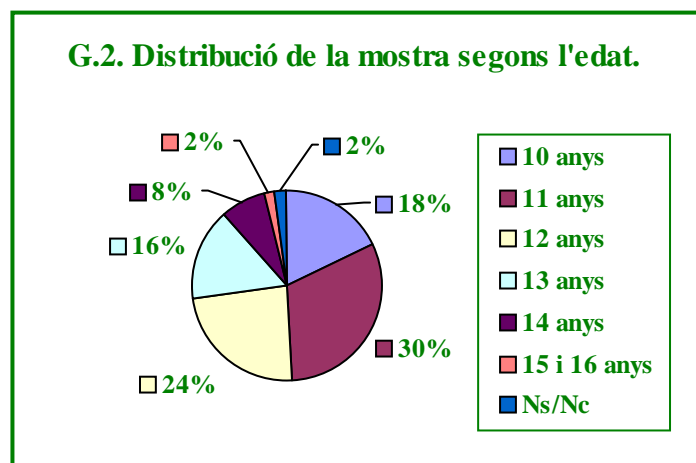
T A U L A 4. 4.			
Característiques sociodemogràfiques de la mostra			
		(n)	%
<i>N.</i>		2.661	
<i>Edat</i>		X=11,5	
<i>Gènere</i>			
	Home	1402	52,6
	Dona	1259	47,3
<i>Nivell d'estudis dels Pares</i>			
	Sense	135	5,1
	Primaris	1017	38,2
	B.Elemental	602	22,6
	B.Superior	288	10,8
	Universitaris	350	13,2
	Ns/Nc	269	
<i>Nivell Socioeconòmic dels Pares</i>			
	Baix	54	2
	Mitjà-Baix	173	6,5
	Mitjà-Mitjà	1261	47,4
	Mitjà-Alt	753	28,3
	Alt	251	9,4
	Ns/Nc	169	
<i>Lloc de residència.</i>			
	Palma	799	30,2
	Pobles	1862	69,7

Enquesta realitzada a una mostra de 2.661 persones. Mitjana d'edat 11,5 anys; homes 52,6% i 47,3% dones de la població de l'illa de Mallorca.

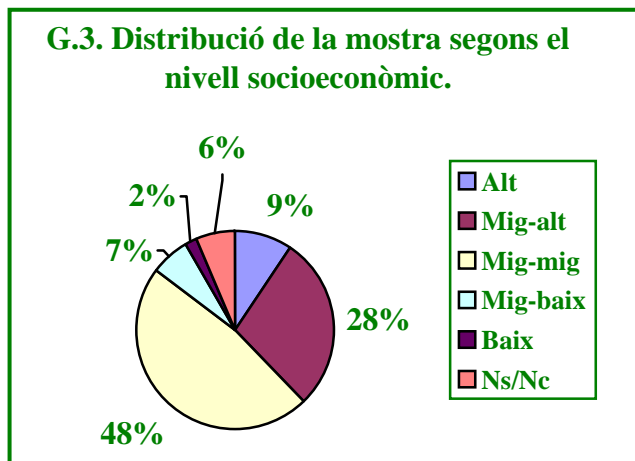
La distribució dels subjectes de la mostra segons el gènere ens permet observar al gràfic 1 que el 52,6 % dels subjectes són homes, mentre que les dones suposen el 47,3 % del total de la mostra.



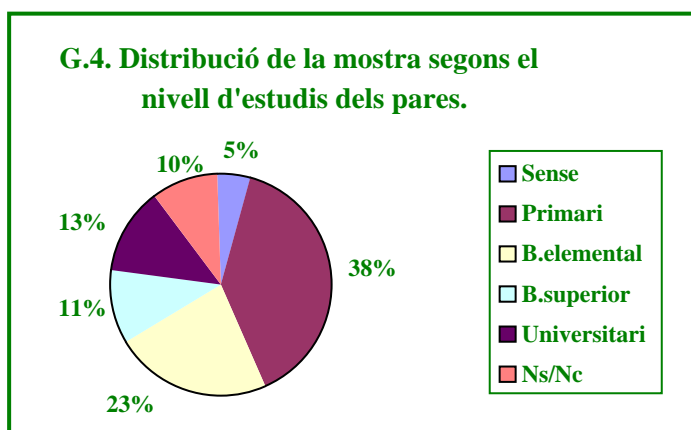
En referència a la variable edat es pot veure al gràfic 2 que la mitjana dels subjectes enquestats és d'11,5 anys, i l'edat més freqüent és 11 anys.



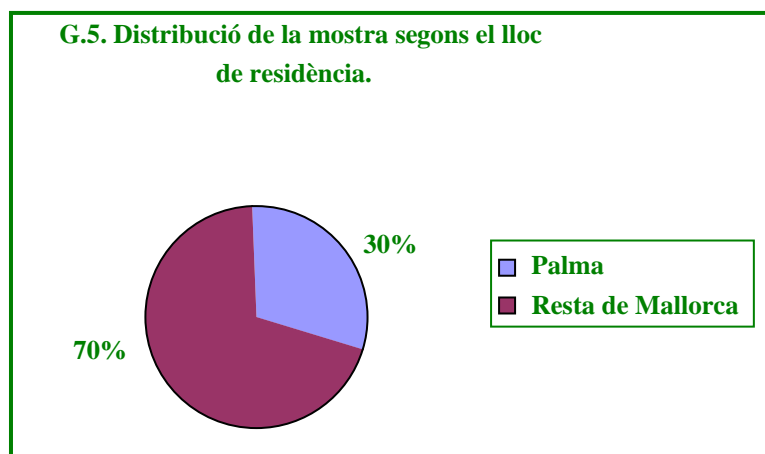
Pel que fa al nivell socioeconòmic podem observar al gràfic 3 com el més freqüent és el nivell socioeconòmic Mitjà-Mitjà, amb un 48% de la mostra, seguit del Mitjà-Alt amb un 28% de les persones enquestades.



Quant al nivell d'estudis dels pares, al gràfic 4 observam que a la mostra, el nivell més freqüent és el d'estudis primaris (38,2%), a continuació trobam les persones amb batxiller elemental (22,6%), i els Universitaris (13,2%). Els pares amb batxiller superior representen un 10,8%, mentre que només un 5,1 % afirmen no tenir cap tipus d'estudis.



El gràfic 5 fa referència a la distribució de la mostra segons el lloc de residència, i podem veure que un 30,2% de les persones enquestades viu a la ciutat de Palma, mentre que un 69,7 % de les persones consultades ho fa a la part forana.



Si consideram de forma global les característiques sociodemogràfiques de la mostra, pot observar-se que les variables sociodemogràfiques majoritàriament presents en el grup d'estudi són: edat 11,5 anys, nivell socioeconòmic Mitjà-Mitjà, estudis dels pares primaris o batxiller elemental i residents majoritàriament a la part forana.

T A U L A 4. 5.						
Distribució de la mostra segons el gènere i l'edat						
	Total		Homes		Dones	
	(N)	%	(N)	%	(N)	%
10 anys	489	18,2	238	17,1	251	20,1
11 anys	841	31,3	414	29,1	427	33,5
12 anys	639	23,8	336	24,1	303	24,1
13 anys	435	16,2	253	18,2	182	14,4
14anys	206	7,6	130	9,3	76	6
15 i 16 anys	51	1,9	29	2,1	22	1,8

Enquesta realitzada a una mostra de 2.661 persones. Mitjana d'edat 11,5 anys; homes 52,6% i 47,3% dones de la població de l'illa de Mallorca.

T A U L A 4. 6.			
Distribució de la mostra segons el gènere i el lloc de residència			
	Palma.	Resta de Mallorca.	(n)
Total	799	1862	2.661
Homes	410	992	1402
Dones	389	870	1259
Total %	30,4	69,6	100

Enquesta realitzada a una mostra de 2.661 persones. Mitjana d'edat 11,5 anys; homes 52,6% i 47,3% dones de la població de l'illa de Mallorca.

T A U L A 4. 7.						
Distribució de la mostra segons el curs i el gènere						
	Total		Homes		Dones	
	(N)	%	(N)	%	(N)	%
	2661	100	1402	100	1259	100
5è	819	30,8	422	30,1	397	31,5
6è	973	36,6	491	35,1	482	38,3
1r ESO	439	16,5	234	16,7	205	16,3
2n ESO	430	16,2	255	18,2	175	13,9

Enquesta realitzada a una mostra de 2.661 persones. Mitjana d'edat 11,5 anys; homes 52,6% i 47,3% dones de la població de l'illa de Mallorca.

4.3.2. Variables

La selecció de variables estudiades en el present treball es realitzarà a partir dels objectius proposats per a l'estudi i l'anàlisi de la literatura científica revisada sobre el tema presentada als capítols anteriors. Així mateix hem de dir que per donar coherència a l'exposició, hem agrupat les variables per objectius.

4.3.2.1. Variables independents en tots els objectius de la investigació.

Gènere: home, dona.

Nivell de pràctica: A l'hora d'elaborar el qüestionari es fixaren intervals de temps segons els diferents nivells de pràctica esportiva, que facilitessin la posterior distribució de les persones enquestades en grups uniformes. Els criteris pels quals s'optà per a la categorització dels nivells de pràctica foren els següents:

- Nivell baix de pràctica, correspon al grup de joves enquestats que afirmen realitzar alguna pràctica esportiva menys de quatre hores setmanals fora de les classes d'Educació Física.
- Nivell mitjà de pràctica, correspon al grup de joves enquestats que afirmen practicar activitat física entre quatre i vuit hores setmanals fora de les classes d'Educació Física.

- Nivell alt de pràctica, correspon al grup de joves enquestats que afirmen practicar alguna activitat física fora de les classes d'Educació Física més de vuit hores setmanals.

4.3.2.2. Variables sociodemogràfiques.

Les variables sociodemogràfiques que s'han tingut en compte per a la realització del treball han estat les següents:

a) Gènere

Forma de categorització: 1) Home
 2) Dona

b) Nivell d'estudis del pares.

Forma de categorització: 1) Sense estudis
 2) Estudis primaris
 3) Batxillerat elemental
 4) Batxillerat superior
 5) Universitaris.

c) Nivell socioeconòmic dels pares.

Forma de categorització: 1) Baix
 2) Mitjà-Baix
 3) Mitjà-Mitjà
 4) Mitjà-Alt
 5) Alt

d) Lloc de residència.

Forma de categorització: 1) Palma
 2) Resta de Mallorca

4.3.2.3. Variables dependents del primer objectiu.

Identificar el perfil de l'esportista preadolescent mallorquí en funció de les variables sociodemogràfiques així com en funció del nivell de pràctica.

a) Identificació com a practicant esportiu.

Definida, aquesta variable, com aquells subjectes que en el moment de l'enquesta realitzaven alguna activitat física fora de les classes d'Educació Física, és la pràctica autopercebuda.

Són definits com a practicants aquells que responen afirmativament a la qüestió “practica algun esport fora de les classes d'Educació Física?”. La resposta afirmativa és la base per determinar les taxes de practicants de la població estudiada i per delimitar la subpoblació de practicants. És un indicador senzill i directe, i a més, obvia la necessitat d'una definició operativa prèvia del concepte d'esport.

És el mateix enquestat que s'autoidentifica com a practicant en la mesura que fa algun tipus d'activitat física que ell considera esport.

Més que la pràctica esportiva en si mateixa, aquest indicador mesura l'autopercepció dels enquestats com a practicants o no practicants, independentment del contingut concret que cadascun pugui atribuir a aquestes paraules.

b) Edat d'inici en la pràctica d'aquesta activitat.

c) Formes de pràctica.

Definida per amb qui realitza la pràctica de forma habitual i si aquesta pràctica es realitza de forma reglada i reglamentada.

c-1) Forma de categorització: 1) De forma federada
2) De forma no federada

c-2) Forma de categorització: 1) Tot sol
2) Amb un grup d'amics
3) Amb un familiar
4) Amb l'equip

d) Fil conductor de la forma de pràctica esportiva.

Definida per com es duu a terme aquesta pràctica.

Forma de categorització: 1) Pel meu compte
2) Tan sols a l'escola
3) Com una activitat extraescolar
4) Com activitat d'un club o federació.

e) Regularitat de la pràctica.

Definida pels moments de l'any en què es duu a terme aquesta pràctica.

Forma de categorització: 1) Totes igual
2) Durant les vacances
3) Durant el curs escolar

f) Hàbits esportius del pare i de la mare.

Definida per la pràctica esportiva actual, anterior o bé la no pràctica dels pares

Forma de categorització:

- 1) Sí
- 2) Sí, però ara no
- 3) No

g) Llocs de pràctica esportiva

Definida per quatre llocs de possible pràctica esportiva.

Forma de categorització:

- 1) Instal·lacions públiques
- 2) A l'escola
- 3) Llocs públics
- 4) Club esportiu

h) Tipus d'esports practicats.

Definida pels esports individuals i els esports col·lectius.

La llista d'activitats esportives és la següent: natació, futbol, futbol sala, bàsquet, atletisme, handbol, voleibol, jogging, tennis, esquaix, hoquei, arts marcial, ciclisme, excursionisme, dansa, gimnàstica i aeròbic.

i) Nombre d'hores setmanals totals dedicades a aquestes activitats:

Forma de categorització:

- 1) Menys de 2 hores
- 2) 2-4 hores
- 3) 4-8 hores
- 4) 8-12 hores
- 5) Més de 12 hores.

Aquesta variable és la utilitzada per establir els nivells de pràctica esportiva de les persones enquestades.

4.3.2.4. Variables dependents del segon objectiu

Avaluar les opinions i els interessos cap a l'activitat física dels preadolescents, en funció del gènere i del nivell de pràctica.

a) Valoració de la pròpia habilitat esportiva.

Definida com la seva valoració personal com a practicant.

Forma de categorització:

- 1) Molt bo
- 2) Bo
- 3) Regular
- 4) Dolent
- 5) Molt dolent.

b) Relació pràctica esportiva-rendiment acadèmic.

Definida per dir de quina forma afecta la pràctica els estudis.

Forma de categorització:

- 1) Positivament
- 2) Negativament
- 3) No afecta.

c) Perspectives de futur en front a la pràctica esportiva.

Definida per saber les intencions de manteniment de pràctica esportiva.

Forma de categorització:

- 1) Sempre
- 2) Sí, si els estudis m'ho permeten
- 3) Segurament no (per què)
- 4) No (per què)

d) Interès dels joves enquestats cap a la pràctica esportiva i interès pel tema esportiu en qualsevol de les seves possibles manifestacions.

Forma de categorització:

- 1) Molt
- 2) Bastant
- 3) Regular
- 4) Poc
- 5) Gens

e) Importància per a les persones enquestades de l'assignatura d'Educació Física en relació a les altres matèries.

Forma de categorització:

- 1) Té la mateixa importància
- 2) No té la mateixa importància

f) Percepció del suport donat per part de l'escola a la pràctica esportiva.

Forma de categorització:

- 1) Molt
- 2) Bastant
- 3) Suficient
- 4) Poc
- 5) Gens

4.3.2.5. Variables dependents del tercer objectiu.

Analitzar els motius d'inici, manteniment i/o abandó de la pràctica esportiva del grup motiu d'estudi

a) Com vares iniciar-te en la pràctica esportiva

- Forma de categorització:
- 1) Pares
 - 2) Escola
 - 3) Amics
 - 4) Altres

b) Raó més important per la qual varen començar a practicar activitat física.

- Forma de categorització:
- 1) Per una campanya de promoció
 - 2) Pels meus pares
 - 3) Amb un equip de l'escola
 - 4) Per diversió i oci
 - 5) Per mantenir la forma
 - 6) Per estar amb amics
 - 7) Per competir
 - 8) Altres (quins)

c) Definida pel motiu més important per al manteniment de la pràctica esportiva.

Forma de categorització:

- 1) Per divertiment i passar el temps
- 2) Per trobar-me amb els meus amics
- 3) Per mantenir la forma
- 4) Per gaudir d'un cos atractiu
- 5) Per evasió
- 6) Per ésser esportista professional
- 7) Per competir
- 8) Altres (quins).

d) Definida pel principal motiu adduït per a l'abandó de la pràctica esportiva.

Forma de categorització:

- 1) Pels estudis
- 2) Per avorriment
- 3) Per manca d'instal·lacions
- 4) Altres preferències
- 5) Altres, (especificar)

e) Definida pel principal motiu pel qual no practiquen esport.

Forma de categorització:

- 1) Manca de temps lliure
- 2) Altres preferències
- 3) És avorrit
- 4) És car
- 5) Altres

4.3.3. Instruments

L'instrument de mesura adoptat per recollir informació i dur a terme la present investigació, ha estat un qüestionari d'elaboració pròpia que va seguir el procediment que exposam a continuació:

En primer lloc vàrem fer la consulta d'altres qüestionaris sobre el tema que durant la recerca bibliogràfica s'havien localitzat, a continuació passàrem a l'operacionalització de variables per posteriorment fer una consulta a diferents persones expertes en el tema. Acabada la ronda de consultes vàrem fer la prova d'aplicació del qüestionari i l'elaboració del qüestionari final.

4.3.3.1. Consulta d'altres qüestionaris

A l'hora de construir el nostre qüestionari es realitzaren dos tipus de consultes: bé d'altres qüestionaris, bé d'altres estudis relacionats directament o indirecta amb la investigació.

La revisió de les principals línies d'investigació va permetre accedir als instruments de mesura utilitzats. Entre els consultats hem de destacar els publicats per García Ferrando (1986) "Hàbits esportius dels espanyols"; (1991) "Els Espanyols i l'esport", Àrea d'esports de l' Ajuntament de Barcelona (1989), "La pràctica esportiva i actituds envers l'esport a la ciutat de Barcelona". A més del d'Escudero et al (1992) "Hàbits esportius de la joventut a les Illes Balears", el realitzat per l'àrea d'esports de l'Ajuntament de Barcelona (1995) "Enquesta sobre els hàbits esportius de la població Barcelonina". I, finalment, el de Ponseti, (1998) "Anàlisi de la pràctica esportiva dels joves de Mallorca en el segon cicle d'ESO".

4.3.3.2. Operacionalització de les variables

Les variables corresponents a cadascun dels objectius de la investigació varen ésser traduïdes en preguntes i agrupades d'aquesta forma en un qüestionari. Aquest procés d'operacionalització de les variables s'explica amb profunditat al subapartat corresponent a l'elaboració del qüestionari final.

4.3.3.3. Consulta a experts

Pel que fa a les persones consultades i que ens han assessorat en l'elaboració del qüestionari utilitzat, cal esmentar el Dr. Alexandre García Mas i el Dr. Juan Tomás Escudero López, autors del treball sobre els “Hàbits esportius dels joves de les Balears”, la Dra. Margalida Gili Planas, autora del treball “Pràctica esportiva i estereotips del gènere”, un estudi a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (1994); el Dr. Xavier Ponseti Verdaguer, autor de la tesi “Anàlisi de la pràctica esportiva dels joves de Mallorca en el segon cicle de l'ESO”

4.3.3.4. Prova d'aplicació del qüestionari

Una vegada elaborat el qüestionari es va distribuir a un grup de 58 subjectes del Tercer Cicle de Primària amb la finalitat de comprovar-ne l'accés i l'enteniment per part dels joves.

Els dubtes i dificultats presentats pels subjectes varen ésser recollits i sistematitzats, després s'hi realitzaren les modificacions pertinents amb l'objectiu d'eliminar-los.

Referent a la durada i complimentació del qüestionari va oscil·lar entre els 30 i 45 minuts, temps considerat raonable.

4.3.3.5. Elaboració del qüestionari final

Finalment es va elaborar el qüestionari (vegeu annex), que va ésser distribuït entre els subjectes de la mostra final. Les preguntes del qüestionari s'agruparen en blocs diferenciats.

A continuació, s'exposen les taules 4.8., 4.9., 4.10., 4.11. i 4.12. corresponents al contingut de la pregunta i el seu format, de totes les preguntes presentades al qüestionari.

a) Dades personals, escolars i familiars.

Tipologia de preguntes corresponents a les dades personals, escolars i familiars.

T A U L A 4.8.	
Dades personals, escolars i familiars	
Contingut de la pregunta	Format de la pregunta
Edat	Oberta.
Sexe	Oberta
Curs	Oberta.
Centre	Oberta.
Municipi	Oberta.
Nivell estudis pares	Escala Ordinal.
Nivell socio-econòmic	Escala Ordinal.

b) Dades d'identificació com a practicants.

Tipologia de les preguntes corresponents a les dades d'identificació com a practicants i freqüència de pràctica.

T A U L A 4. 9.	
Dades d'identificació com a practicants	
Contingut de la pregunta	Format de la pregunta
Practiques esport fora de les classes d'Educació Física	Resposta alternativa dicotòmica
Nombre d'hores de pràctica setmanal	Resposta d'elecció múltiple
Edat d'inici en la pràctica esportiva	Oberta
Practiques de forma federada	Resposta alternativa dicotòmica

c) Hàbits personals de pràctica esportiva.

Tipologia de les preguntes corresponents als hàbits de pràctica esportiva personals.

T A U L A 4. 10.	
Hàbits esportius	
Contingut de la pregunta	Format de la pregunta
Amb qui practica	Resposta d'elecció múltiple
Com practica	Resposta d'elecció múltiple
Època de major pràctica	Escala nominal
Tipus d'esports practicats	Escala nominal
Hàbit de pràctica del pare	Resposta d'elecció múltiple
Hàbit de pràctica de la mare	Resposta d'elecció múltiple
Instal·lacions utilitzades	Resposta d'elecció múltiple

d) La pràctica esportiva dins el context escolar. Opinions, interessos i actituds.

Tipologia de les preguntes corresponents a la pràctica esportiva dins el context escolar. Opinions, interessos i actituds.

T A U L A 4. 11.	
Opinions i actituds dins l'àmbit escolar	
Contingut de la pregunta	Format de la pregunta
Com et consideres a l'hora de fer esport	Escala ordinal
Estàs interessat en el tema?	Escala ordinal
Com afecta la teva activitat Física als estudis	Resposta d'elecció múltiple
Importància de l'assignatura d'Ed. Física respecte a les altres	Resposta dicotòmica
Suport de la teva escola a la pràctica esportiva	Escala ordinal
Penses practicar esport en un futur?	Resposta d'elecció múltiple

e) Motius adduïts per a l'inici, manteniment i abandó de la pràctica esportiva.

Tipologia de les preguntes corresponents als motius d'inici, manteniment i abandó de la pràctica esportiva.

T A U L A 4. 12.	
Motius adduïts per a l'inici, manteniment i abandó de la pràctica esportiva	
Contingut de la pregunta	Format de la pregunta
Com vares iniciar-te en l'esport?	Escala múltiple
Motius d'inici	Escala múltiple
Motius de manteniment	Escala múltiple
Motius d'abandonament	Escala múltiple
Per què no practiques?	Escala múltiple

4.3.4. Procediment

Les etapes seguides en l'obtenció de les dades han estat les següents:

- a) Sol·licitud de permís. Es va establir contacte telefònic amb els directors i els professors i mestres d'Educació Física dels centres educatius de la mostra, i respecte als casos que ho varen sol·licitar es va fer una petició escrita de l'autorització per distribuir el qüestionari.
- b) Calendari. La durada de la recollida de dades va ésser de tres mesos, octubre, novembre i desembre, del curs escolar 1998-99.
- c) Distribució del qüestionari. La distribució del qüestionari es va realitzar de forma personal, llevat dels casos que els responsables dels centres consideraren més adequat fer-ho ells, o bé aquells centres on es comptava amb contactes personals i que el professor o el mestre d'Educació Física es va oferir voluntàriament a distribuir-lo.

Per dur a terme la distribució del qüestionari, en tots els casos, es varen elaborar unes instruccions (vegeu annex). Aquestes instruccions varen ésser presentades, juntament amb el qüestionari, en sessions explicatives, realitzades de forma personal amb cadascun dels grups participants en l'esmentada distribució del qüestionari, on es va informar dels objectius de la investigació i de les característiques de la prova que s'havia de realitzar.

5. Anàlisi de dades

A continuació explicarem la realització de l'anàlisi de les dades, és a dir, les proves estadístiques utilitzades i els criteris seguits per a la seva selecció.

S'ha dissenyat l'anàlisi de les dades a partir de dos criteris bàsics. Per una banda, els objectius i per una altra, el nivell de mesura de les variables. El primer criteri ha determinat el nivell d'anàlisi requerit i el segon criteri, les proves estadístiques a utilitzar.

Ja que els objectius plantejats estan relacionats amb determinats aspectes dels joves de les Balears, (Hàbits esportius, preferències de pràctica, identificar motius d'inici, manteniment i abandó de la pràctica esportiva) en primer lloc, hem analitzat les freqüències d'aquestes variables. A l'hora d'estudiar les possibles relacions entre dos tipus de variables, hem utilitzat diferents proves estadístiques, segons el nivell de mesuratge de les variables objecte d'estudi.

D'aquesta manera, hem fet servir la prova *Ji-cuadrado* de Pearson, en aquells casos on la variable presa com a independent és nominal, ordinal o d'interval. Aquesta prova és un contrast típic, utilitzat a les taules de contingència i parteix del supòsit que les variables estudiades són independents. Permet determinar si les diferències entre les freqüències observades a la taula de contingència corresponen a l'encreuament dels valors de dues variables i les freqüències esperades són estadísticament significatives.

En aquells casos en què les variables implicades s'havien mesurat amb una escala d'error, la prova estadística utilitzada ha estat la *t de student* o l'ANOVA (Anàlisi de varianza) que permet comparar mitjanes.

Atès que la mostra complia tots els criteris paramètrics, no s'han hagut d'emprar proves estadístiques no paramètriques.

Pel que fa a la resta d'objectius plantejats, en un primer nivell d'anàlisi, hem emprat com a variable independent el fet d'ésser o no ésser practicant. En tots els casos les proves estadístiques realitzades han estat relacionades atenent els criteris esmentats en línies anteriors.

Pel que fa al tractament estadístic de les dades, es va realitzar mitjançant el paquet informàtic SPSS a per Macintosh.

El nivell de significació adoptat és el de 0,05.

6. Resultats

Finalitzat el capítol del plantejament de la investigació i exposat el sistema que hem utilitzat per analitzar les dades, entrem ara a exposar els resultats obtinguts a la investigació.

Dividirem el present capítol en tres subapartats, tants com a objectius hem plantejat al capítol quatre. Així, en primer lloc, exposarem els resultats que ens permetran posteriorment identificar el perfil de l'esportista preadolescent mallorquí.

A continuació podrem veure els resultats que fan referència a les opinions, interessos i preferències de pràctica esportiva; per finalitzar podem trobar les dades referents als motius per iniciar-se, mantenir i/o abandonar la pràctica esportiva de les persones d'entre 10 i 14 anys de l'illa de Mallorca.

6.1. RESULTATS EN RELACIÓ AL PRIMER OBJECTIU

Identificar el perfil de l'esportista preadolescent mallorquí en funció de les variables sociodemogràfiques, així com en funció del nivell de pràctica.

6.1.1. Característiques de l'esportista mallorquí d'entre 10 i 14 anys

Les dades obtingudes ens permeten afirmar que una gran part dels joves d'entre 10 i 14 anys de Mallorca realitzen alguna activitat física fora d'aquestes classes d'Educació Física. Com es pot veure a la taula 6.1. el 75,3% de les persones enquestades afirmen practicar esport fora d'aquestes, mentre que un 24,6% afirma no fer cap activitat física fora de l'horari lectiu.

T A U L A 6. 1.							
Practiques qualque esport fora de les classes d'educació física?							
	Total		Homes		Dones		Significació
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	$\chi^2=28,67$ $P<0,0000$
SI	2004	75,4	1162	82,9	842	66,9	
NO	657	24,6	240	17,1	417	33,1	

Enquesta realitzada a una mostra de 2.661 persones. Mitjana d'edat 11,5 anys; homes 52,6 % i 47,3 % dones de la població de l'illa de Mallorca.

En funció del gènere, el 82,9% dels homes diuen que practiquen esport i un 17 % diuen que no en fan. Les dones diuen participar en alguna pràctica esportiva en un 66,9 % i un 33,1% afirmen no participar-hi. Així que es pot dir que existeixen diferències significatives en funció del gènere en la pràctica esportiva fora de les classes d'Educació Física entre els joves mallorquins de 10 a 14 anys.

Podem observar a la taula 6.2. que només es produeix una petita diferència entre persones de nivell socioeconòmic baix, amb un 60%, respecte a les persones d'altres nivells, amb un 70%, en relació a si practiquen esport, o no, fora de les classes d'Educació Física.

TAULA 6.2.					
Taxes de pràctica esportiva, segons l'indicador de pràctica autopercebuda, (en funció del nivell socioeconòmic i nivell d'estudis dels pares)					
	PRACTICA ESPORT		NO PRACTICA ESPORT		
	(N)	%	(N)	%	
	2004	75,3	657	24,6	
Nivell socioeconòmic					Significació
Alt	194	76,7	59	23,3	$\chi^2=28,857$ $P=0,0502$
Mitjà-Alt	594	78,7	160	21,2	
Mitjà-Mitjà	952	75,1	315	24,8	
Mitjà-Baix	127	73	47	27	
Baix	33	61,1	21	38,9	
Ns/Nc	104	66,6	55	33,4	
Nivell d'estudis dels pares					Significació
Sense	96	71,1	39	28,8	$\chi^2=52,757$ $P<0,0000$
Primaris	730	71,6	289	28,3	
B. Elemental	465	77,1	138	22,9	
B. Superior	240	82,5	51	17,5	
Universitaris	298	84,7	54	15,3	
Ns/Nc	175	67,8	86	32,2	

També podem observar, en aquesta taula, que la quantitat de pràctica s'incrementa de forma progressiva d'acord amb el nivell d'estudis dels pares. Així entre les persones "sense estudis", un 71,1% practica esport i aquest percentatge puja fins un 84,7% en el cas de persones amb estudis universitaris.

6.1.2. Edat d'inici a la pràctica esportiva

A la taula 6.3. es pot observar que existeixen diferències significatives entre l'edat d'inici i el nivell de pràctica. Així quan més alt és el nivell de pràctica, més prematura va ser la iniciació a la pràctica esportiva.

T A U L A 6. 3.				
Edat de inici (en funció del nivell de pràctica)				
	N 2004	% 100	Edat inici	Significació
Baix	999	49,85%	7,7 anys	$\chi^2=28,62$ $P<0,0000$
Mitjà	606	30,24%	7 anys	
Alt	399	19,91%	6,6 anys	

Les persones del nivell de pràctica alt tenen una mitjana d'edat d'inici de 6,6 anys, mentre que les persones de nivell baix obtenen una mitjana en l'edat d'inici de 7,7 anys. És a dir, existeix una diferència de més de dotze mesos en l'edat en què es varen iniciar totes aquestes persones.

6.1.3. Freqüència de pràctica

Pel que fa al temps dedicat a la pràctica esportiva fora de les classes d'Educació Física, podem veure a la taula 6.4., que la forma majoritària de dedicació a la pràctica esportiva és entre 2 i 4 hores setmanals, amb un 33,6% de les persones enquestades, seguit de 4 a 8 hores, amb un 29,9% i un 16,8% de la població motiu d'estudi afirmen dedicar-hi menys de 2 hores setmanals. Tan sols un 8,3% de persones afirmen dedicar-hi més de 12 hores setmanals a la pràctica esportiva.

T A U L A 6. 4.							
Quantes hores dediques cada setmana, en total, a aquestes activitats.							
	Total		Homes		Dones		Significació $\chi^2=73,922$ $P<0,0000$
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	
	2004	100	1162	100	842	100	
Menys de 2 hores	336	16,8	159	13,7	177	21,3	
2-4 hores	675	33,6	339	28,5	336	39,2	
4-8 hores	598	29,9	376	32,7	222	26,7	
8-12 hores	229	11,4	168	14,6	61	7,3	
Més de 12 hores	166	8,3	120	10,4	46	5,5	

En funció del gènere, els homes que practiquen 2-4 hores representen el 28,5%, seguit de 4-8 hores amb un 32,7%. Un 39,2% de les dones ocupen de 2 a 4 hores en aquesta pràctica, seguit del grup que ho fa de 4 a 8 hores, amb un 26,7% i el 21,3% hi dedica menys de dues hores setmanals. Els ítems de 8 a 12 hores i més de 12 hores permeten observar que els homes doblen els percentatges de les dones en aquestes pràctiques.

Podem afirmar, per tant, que existeixen diferències significatives en funció del gènere i que els homes practiquen més hores que els dones.

A l'hora d'elaborar el qüestionari es fixaren intervals de temps que facilitassin la posterior distribució de les persones enquestades en grups uniformes (Taula 6.5.)

Tal i com ja s'ha comentat a l'apartat de variables els criteris pels quals s'optà per a la categorització dels nivells de pràctica foren els següents:

- Nivell baix de pràctica, correspon al grup de joves enquestats que afirmen realitzar alguna pràctica esportiva menys de quatre hores setmanals fora de les classes d'Educació Física.
- Nivell mitjà de pràctica, correspon al grup de joves enquestats que afirmen practicar activitat física entre quatre i vuit hores setmanals fora de les classes d'Educació Física.
- Nivell alt de pràctica, correspon al grup de joves enquestats que afirmen practicar alguna activitat física fora de les classes d'Educació Física més de vuit hores setmanals.

T A U L A 6.5.							
Distribució dels nivells de pràctica esportiva							
	Total		Homes		Dones		Significació
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	$\chi^2=73,922$ P<0,0000
1.- Nivell Baix de Pràctica	999	50,4	492	42,8	507	60,9	
2.- Nivell Mitjà de Pràctica	606	29,9	380	32,4	226	26,4	
3.- Nivell Alt de Pràctica	399	19,7	290	24,8	109	12,7	

Al nivell Baix de pràctica se situen 999 subjectes, això representa el 50,4% de la població enquestada. Dels 999 subjectes, 492 són homes, que representa el 42,8% i 507 són dones, que significa un 60,9%.

Al nivell mitjà de pràctica se situen 606 subjectes, un 29,9%, de les quals un 32,4% són homes i un 26,4% són dones.

Al nivell alt de pràctica esportiva se situen 399 subjectes, un 19,7%, de les quals 290 són homes 24,8% i 109 són dones 12,7%.

Tal i com es podia observar quan aquestes dades eren analitzades per intervals (taula 6.4) les dones que fan esport presenten una dedicació horària setmanal inferior a la dels homes.

6.1.4. Hàbits esportius dels pares

6.1.4.1. Hàbits esportius del pare

Podem observar a la taula 6.6. que el 72,4% de la població enquestada afirma que el seu pare practica o ha practicat anteriorment esport i un 26,1% dels enquestats diuen que el seu pare no n'ha fet mai.

En funció de si practiquen o no activitat esportiva fora de les classes d'Educació Física podem observar que hi ha diferències estadísticament significatives. Així, entre les persones que diuen practicar-ne, un 25,3% afirmen que el seu pare practica esport de forma habitual. I, entre les persones que no en practiquen, aquesta afirmació la manté un 12,3% dels casos. Existeix, per tant, una diferència del 13% entre els dos.

T A U L A 6. 6.							
El teu pare practica o ha practicat esport.							
	Total		Practica		No practica		Significació
	(N) 2.661	% 100	(N) 2004	% 100	(N) 657	% 100	
Sí	589	22,1	508	25,3	81	12,3	$\chi^2=93,67$ $P<0,000$
Sí, però ara no	1339	50,3	1026	51,1	313	47,6	
No	695	26,1	450	22,4	245	37,3	
Ns/Nc	38		20		18		

Enquesta realitzada a una mostra de 2.661 persones. Mitjana d'edat 11,5 anys; homes 52,6 % i 47,3 % dones de la població de l'illa de Mallorca.

Al mateix temps es pot observar que un 37,3% de les persones no practicants afirmen que el seu pare no ha practicat mai esport, mentre que en el cas dels practicants aquesta afirmació és feta per un 22,4% dels preadolescents. Existeix una diferència del 14,9% entre aquests dos ítems, però és de destacar que aquesta diferència és inversa a la citada al paràgraf anterior.

6.1.4.2. Hàbits esportius de la mare

Pel que fa als hàbits esportius de la mare, observam a la taula 6.7., que el 52,7% afirma que la seva mare practica o ha practicat esport anteriorment i un 46,7% que no n'ha practicat mai.

T A U L A 6. 7.							
La teva mare practica o ha practicat esport.							
	Total		Practica		No practica		Significació
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	
	2.661	100	2004	100	657	100	
Sí	432	16,2	374	18,7	58	8,9	
Sí, però ara no	972	36,5	775	38,7	197	30	
No	1244	46,7	852	42,5	392	59,7	$\chi^2=77,89$ $P<0,0000$
Ns/Nc	13		3		10		

Enquesta realitzada a una mostra de 2.661 persones. Mitjana d'edat 11,5 anys; homes 52,6 % i 47,3 % dones de la població de l'illa de Mallorca.

En funció de si practiquen o no alguna activitat física podem observar que entre els practicants, són un 18,7% de les persones que ens diuen que la seva mare actualment practica esport i un 42,5% que afirmen que la seva mare no n'ha practicat mai. Entre les persones no practicants aquestes afirmacions es fan en un 8,9% en la primera i en un 59,7% en la segona.

Podem observar que el percentatge de pares que practiquen o han practicat esport és molt superior al de les mares que ho fan. Aquests percentatges ens poden ajudar a corroborar els percentatges menors de pràctica de les dones ja des dels inicis de la pràctica.

6.1.5. Nivell de pràctica en funció de les característiques sociodemogràfiques

El primer que es pot observar a la taula 6.8. és el fet que totes les variables sociodemogràfiques analitzades estableixen diferències estadísticament significatives en relació al nivell de pràctica. En concret, respecte el lloc de residència, és de destacar la diferència de percentatges obtinguts a l'apartat del nivell de pràctica entre els joves de Palma i els joves de la resta de Mallorca.

Mentre que els habitants de Palma superen els no residents a la capital en els nivells “Baix” i “Alt”, amb una diferència d'entre un 3 i un 5%, la diferència en el nivell de pràctica “Mitjà” és inversa en un 8%.

Si ens fixam en les diferències respecte al gènere, observam que els homes superen les dones en els nivells “Mitjà” i, sobretot, en el nivell “Alt”. Aquest nivell és practicat per un 24,8% dels homes davant un 12,7% de les dones. Però la diferència en el nivell “Baix” de pràctica és inversa en un 18%.

T A U L A 6.8.							
Percentatge de joves en cada nivell de pràctica (en funció de les característiques sociodemogràfiques)							
Nivells de pràctica							
	Baix		Mitjà		Alt		Significació
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	
Lloc de residència							$\chi^2=20,801$ $P=0,0077$
Palma	320	54,2	142	24,1	128	21,7	
Resta de Mca	686	49,1	450	32,2	261	18,7	
Ns/Nc (17)							
Gènere							$\chi^2=73,922$ $P<0,000$
Homes	498	42,8	376	32,4	288	24,8	
Dones	513	60,9	222	26,4	107	12,7	
Hàbits esportius del pare							$\chi^2=41,389$ $P<0,000$
Sí practica	252	49,6	137	27,0	119	23,4	
Sí, però ara no	470	45,9	343	33,5	212	20,7	
Mai	275	61,1	114	25,3	61	13,6	
Ns/Nc (21)							
Hàbits esportius de la mare							$\chi^2=22,833$ $P=0,0114$
Sí practica	181	48,4	106	28,3	87	23,3	
Sí, però ara no	361	46,6	242	31,3	171	22,1	
Mai	486	54,9	249	29,2	136	15,9	
Ns/Nc (3)							
Nivell d'estudis dels pares							$\chi^2=22,831$ $P=0,0292$
Sense	59	61,5	24	25	13	13,5	
Primària	378	51,8	224	30,7	128	17,5	
B. Elemental	216	46,6	143	30,8	105	22,6	
B. Superior	120	50	70	29,2	50	20,8	
Universitaris	133	44,6	93	31,2	72	24,2	
Ns/Nc (176)							
Nivell socioeconòmic							$\chi^2=26,697$ $P=0,0029$
Alt	91	46,9	53	27,3	50	25,8	
Mitjà-Alt	297	50,0	169	28,5	128	21,5	
Mitjà-Mitjà	474	49,8	313	32,9	164	17,2	
Mitjà-Baix	78	61,4	22	17,3	27	21,3	
Baix	22	66,7	6	18,2	5	15,2	
Ns/Nc (105)							

També podem observar que els hàbits de pràctica esportiva dels pares no determinen el nivell de pràctica dels preadolescents. Així i tot, el nombre de pares i mares que practiquen o han practicat supera àmpliament el que no n'han fet mai. Aquest fet es dona als tres nivells de pràctica determinats anteriorment.

Centrant-nos en la figura del pare, s'observa que entre els pares actualment practicants hi ha un 49,6% dels seus fills en el nivell de pràctica baix, un 27% en el nivell mitjà i un 23,4% es troben en el nivell alt.

Referent als pares que havien practicat els resultats són similars, un 45,9% està situat en el nivell baix de pràctica, un 33,5% en el nivell mitjà i un 20,7% en el nivell alt. Les diferències són més destacables en els pares que no han practicat mai esport, un 61,1% dels seus fills se situa en el nivell de pràctica baix. En el cas de la pràctica esportiva de la mare, es pot veure que aquests resultats es mantenen amb petites diferències percentuals.

Respecte al nivell d'estudis dels pares s'observa que a mesura que augmenta el nivell d'estudis hi ha un increment en la freqüència de pràctica esportiva.

Aquest és el mateix fet que es pot apreciar respecte al nivell socioeconòmic: a més nivell socioeconòmic més nivell de pràctica.

6.1.6. Esports més practicats

Entram ara a l'anàlisi de la freqüència de pràctica dels diferents esports i que definirien la "pràctica real". Els esports més practicats pels joves, com podem observar a la taula 6.9. són el Futbol, amb un 44,6 %; Bàsquet, amb un 26,6 %; Natació, amb un 22,8 %; Ciclisme, amb un 24,5 %; Tennis, amb un 17,6 %; Gimnàstica, amb un 13,6%; F. Sala amb un 12,2 %, i Voleibol amb un 10,3%.

T A U L A 6. 9.						
Esports més practicats (en la població practicant)						
	Total practicants		Homes practicants		Dones practicants	
	(N) 2004	%	(N) 1162	%	(N) 842	%
Aeròbic	104	5,2	10	0,9	94	11,2
Atletisme	213	10,6	138	11,9	75	8,9
Arts Marcials	141	7	113	9,7	28	3,3
Bàsquet	533	26,6	279	24	254	30,2
Ciclisme	491	24,5	299	25,7	192	22,8
Dansa	104	5,2	9	0,8	95	11,3
Excursionisme	208	10,4	119	10,2	89	10,6
Futbol	893	44,6	761	65,5	132	15,7
Futbol Sala	244	12,2	233	20,1	11	1,3
Gimnàstica	273	13,6	93	8	180	21,4
Handbol	107	5,3	85	7,3	22	2,6
Hoquei	134	6,7	102	8,8	32	3,8
Jogging	69	3,4	39	3,4	30	3,6
Natació	456	22,8	220	18,9	236	28
Tennis	353	17,6	216	18,6	137	16,3
Voleibol	207	10,3	101	8,7	106	12,6
Esquaix	33	1,6	25	2,2	8	1
Altres	433	21,6	221	19	232	27,6

En funció del gènere, les dades obtingudes reflecteixen diferències, la qual cosa també permet establir diferències entre la tipologia d'esports preferits per ambdós gèneres. Es fa palès que a l'hora d'implicar-se d'una manera regular dins la pràctica esportiva com s'observa a la taula 6.9, la població femenina prefereix els esports de caire individual mentre que els homes prefereixen els esports de caire col·lectiu. Així hem de dir que els esports més practicats per les dones són el Bàsquet, amb un 30,2%; Natació, amb un 28%; Ciclisme, amb un 22,8%; Gimnàstica, amb un 21,4%; Tennis, amb un 16,3%; Futbol, amb un 15,7%; Voleibol, amb un 12,6%; Aeròbic, amb un 11,2%. Pels homes destacarem que el 65,5 % trien el Futbol, un 24% el Bàsquet, un 25,7% el Ciclisme, un 20,1% el Futbol sala, un 18,9% la Natació, etc.

6.1.7. Amb qui practiquen esport

Podem observar a la taula 6.10. que tant en els homes com en les dones l'opció majoritària de pràctica és “Amb l'equip” amb un 59%, si més no, hem de destacar la importància per al gènere femení de realitzar una pràctica esportiva “Amb un grup d'amics” amb un 31,5%.

Cal tenir en compte el fet que només un 4,9% dels homes i un 9,2% de les dones practiquen sols, suposam que això es pot deure a l'edat de les persones que conformen el grup enquestat. Però sí volem destacar que només un 6,2% de les persones enquestades practiquen esport amb un familiar.

TAULA 6. 10.							
Habitualment amb qui fan esport (en funció del gènere)							
	Total		Homes		Dones		Significació
	(N) 2004	% 100	(N) 1162	% 100	(N) 842	% 100	
Tot sol	136	6,7	58	4,9	78	9,2	$\chi^2=53,405$ $P<0,0000$
Amb un grup d'amics	562	28,1	297	25,6	265	31,5	
Amb un familiar	126	6,2	51	4,3	75	8,8	
Amb l'equip	1180	59	756	65,2	424	50,4	

Podem veure, en definitiva, que l'activitat física és un mitjà de relació amb els iguals per als preadolescents mallorquins.

Podem observar a la taula 6.11. que fa a la forma de fer esport en funció del nivell de pràctica, es manté la importància de la pràctica associativa o federada, ja que més de la meitat de joves afirmen que practiquen com a membres d'un club o federació.

T A U L A 6. 11.							
Habitualment, amb qui practiques esport (en funció del nivell de pràctica esportiva)							
	Baix		Mitjà		Alt		Significació
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	$\chi^2=66,314$ P<0,0000
Tot sol	89	8,9	23	3,7	23	5,8	
Amb amics	314	31,5	143	23,8	105	26,3	
En família	87	8,7	24	3,8	14	3,5	
En equip	509	50,9	416	68,7	257	64,3	

Com es pot veure existeixen diferències estadísticament significatives entre la forma de practicar esport i el nivell de pràctica esportiva. L'equip, sigui quin sigui el nivell de pràctica, és la forma habitual de pràctica del preadolescents mallorquins. Entre un 31,5% i un 23,8% de les persones que practiquen esport afirmen que habitualment practiquen amb amics. És de destacar la poca importància de la família entre les persones practicants de 10 a 14 anys de Mallorca, ja que només entre un 3,5% i un 8,7% afirmen realitzar pràctica esportiva amb la família.

6.1.8. Com practiquen esport

Encara que la pràctica d'un esport és un comportament individual, la dimensió social és tan alta que s'ha convertit en un important agent de socialització. Per tant, ens interessa conèixer la manera com es duu a terme, per part dels preadolescents mallorquins, aquesta activitat.

Com podem veure a la taula 6.12., el 55,3% dels enquestats afirma practicar esport com a membre d'un club o federació; un 25,9% en practica pel seu compte i un 16,2% ho fa com a activitat extraescolar.

En funció del gènere, podem observar que de forma majoritària els homes, amb un 65,9% i les dones amb un 40,8% ho fan com a membres d'un club o federació; un 22,5% dels homes en practica pel seu compte i un 30,5% de les dones afirma fer-ho d'aquesta manera. Com a activitat extraescolar, només un 9,4% dels homes tria aquesta opció, mentre que les dones ho fan en un 25,7 %.

La importància que els joves atorguen a la pràctica esportiva lligada a institucions o clubs, es veu reflectida clarament en aquestes dades. El fet de pertànyer a una entitat esportiva amb un percentatge general elevat, més de la meitat de joves, permet afirmar que la pràctica esportiva, organitzada o d'associació té més presència entre els nostres joves que la pràctica esportiva improvisada o per compte propi. Aleshores, podem observar dues formes de pràctica, per un costat un grup de joves dels dos gèneres que en practica pel seu compte i per un altre, els integrats en un marc associatiu.

Existeixen diferències estadísticament significatives en funció del gènere. Els homes es troben més lligats a un club, federació i associació i les dones ho fan pel seu compte i com a activitat extraescolar. Pel que fa a les persones que practiquen de forma individual hem de dir que entre els homes i les dones només hi ha un 8% més de dones que practiquen d'aquesta forma.

TAULA 6. 12.							
Com practiquen esport (en funció del gènere)							
	Total		Homes		Dones		Significació
	(N) 2004	% 100	(N) 1162	% 100	(N) 842	% 100	
Pel meu compte	519	25,9	262	22,5	257	30,5	$\chi^2=117,016$ $P<0,0000$
Tan sols a l'escola	50	2,5	25	2,2	25	3	
Activitat extraescolar	325	16,2	109	9,4	216	25,7	
Clubs/Federacions	1110	55,3	766	65,9	344	40,8	

A la taula 6.13. es pot observar com practiquen esport els preadolescents en funció del seu nivell de pràctica. Podem veure que la pràctica esportiva competitiva proposada pels clubs i federacions és la forma triada de forma majoritàriament a tots els nivells, però amb diferències significatives quan el nivell és baix (43,7%), mitjà (66,4%) o alt (65,6%).

T A U L A 6. 13.							
Com practiquen esport (en funció del nivell de pràctica esportiva)							
	Baix		Mitjà		Alt		Significació
	(N) 999	% 100	(N) 606	% 100	(N) 399	% 100	
Pel meu compte	305	30,6	113	18,5	104	26	$\chi^2=150,158$ $P<0,0000$
Tan sols a l'escola	39	3,7	13	2	4	0,7	
Act. Extraescolar	221	22,1	80	13	33	7,7	
Club/federacions	434	43,7	400	66,4	258	65,6	

És destacable el fet del gran increment que es produeix entre les persones de nivell mitjà i alt respecte a les persones de nivell baix en referència a l'apartat de pràctica esportiva de forma federada o a un club. Podem observar que aquesta opció és la triada pel 43,7% de les persones de nivell baix i pel 66,4% i 65,6% de les persones de nivell mitjà i alt, respectivament. És de destacar com, de la mateixa manera que a la taula anterior, en fer la diferenciació per nivell l'activitat extraescolar continua en uns percentatges molt baixos que poden arribar a un 7,7% si parlem del nivell alt de pràctica esportiva.

6.1.9. Formes de pràctica esportiva en funció de les característiques sociodemogràfiques

Tal com en el seu moment diguérem, una de les intencions del present estudi és completar els que s'han fet fins avui al nostre entorn.

Els autors (Escudero et al 1992 i Ponseti 1998) diuen que les variables sociodemogràfiques tenen una gran influència en la forma de pràctica esportiva. Per aquest motiu hem decidit comparar les formes de fer esport en funció de les característiques sociodemogràfiques de les persones preadolescents mallorquines.

Com es pot observar a la taula 6.14. la forma de fer esport està molt determinada per les característiques sociodemogràfiques de cada persona.

És destacable el fet que a un nivell d'estudis dels pares més baix, més pràctica individual es realitzi, fet que es repeteix en parlar del nivell socioeconòmic.

En fer referència a les persones que practiquen esport només a l'escola és destacable que només un 2,2% dels homes i un 3% de les dones ho fan d'aquesta manera i que no hi ha diferències significatives ni pel que fa al lloc de residència, ni al nivell d'estudis dels pares o al nivell socioeconòmic.

T A U L A 6. 14.									
Formes de fer esport segons característiques sociodemogràfiques									
(N) 2004	Pel meu compte		Escola		Activitat extraescolar		Club-federació		Significació
	(n)	%	(n)	%	(n)	%	(n)	%	
Gènere									$\chi^2=151,918$ P<0,000
Homes (1148)	262	22,8	25	2,2	109	9,4	752	65,5	
Dones (831)	257	39,9	25	3	216	25,9	333	40,1	
Ns/Nc (25)									
Lloc Residència									$\chi^2=144,120$ P<0,000
Palma (577)	168	29,1	17	2,9	72	12,4	320	54,4	
Resta de Mca (1387)	344	24,8	34	2,4	248	17,8	761	54,9	
Ns/Nc (40)									
Nivell d'Estudis del pares									$\chi^2=60,453$ P<0,008
Sense (93)	35	37,6	5	5,3	11	11,8	42	45,1	
Primaris (873)	180	20,6	165	18,9	120	13,7	408	46,7	
B. Elemental (457)	120	26,2	13	2,8	65	14,2	259	56,6	
B. Superior (236)	71	30,1	4	1,7	45	19,1	116	49,1	
Universitaris (296)	56	18,9	4	1,3	49	16,6	187	63,1	
Ns/Nc (198)									
Nivell Socioeconòmic									$\chi^2=54,366$ P<0,006
Baix (124)	50	40,3	8	6,3	15	12,1	51	40,3	
Mitjà-Mitjà (939)	240	25,5	17	1,8	175	18,7	507	53,9	
Mitjà-Alt (590)	155	26,2	10	1,7	88	14,9	337	57,1	
Alt (193)	41	21,3	11	5,6	29	15	112	58,1	
Ns/Nc (158)									

Tot entrant a l'apartat que es refereix a les activitats extraescolars, és determinant el gènere, així es pot veure que mentre que només un 9,4% dels homes escullen aquesta fórmula com a mètode de pràctica, entre les dones representa un 25,9%.

La resta de característiques sociodemogràfiques no són significatives en aquest apartat.

Quan analitzam la influència de les característiques sociodemogràfiques en la pràctica esportiva dins un club o una federació, trobam unes diferències espectaculars entre els homes i les dones. Mentre que les dones trien aquesta forma, un 40,1% de les enquestades, els homes ho fan en un 65,5%, és a dir, que hi ha una diferència d'un 25,4% en l'hàbit de fer esport amb un club o federació entre homes i dones.

El lloc de residència, igual que en tots els resultats anteriors, no afecta a l'hora de l'elecció de la forma de fer esport. Tant si són residents a Palma com a la part forana, podem observar que la forma "club-federació" és la triada en més d'un 50% dels casos. En canvi, sí que afecta en aquest tipus d'elecció el nivell d'estudis i el nivell socioeconòmic: podem veure que com major nivell socioeconòmic i més nivell d'estudis dels pares, més tendència vers aquest tipus de pràctica.

6.1.10. Utilització d'instal·lacions esportives

Molt lligat a la pràctica esportiva es troba la utilització dels diferents tipus d'instal·lacions esportives. Com accedeixen i com utilitzen els preadolescents els diferents tipus d'instal·lacions esportives, segons el gènere és un factor important a tenir en compte i que podem veure la taula 6.15.

El 28,1% dels enquestats afirma utilitzar les instal·lacions dels clubs esportius, un 26,5% utilitzen instal·lacions privades, un 25,4% realitzen la pràctica esportiva als llocs públics i un 19,9% les instal·lacions públiques.

Pel que fa a la utilització d'instal·lacions esportives en funció del gènere, els homes utilitzen més els clubs esportius, amb un 37%, davant un 17,9% de dones. Pel que fa a la utilització d'instal·lacions privades, els homes les utilitzen en un 16,8% dels casos, davant un 37,5% de les dones. En la utilització de llocs públics no hi ha diferències tan significatives.

T A U L A 6. 15.							
Quines instal·lacions esportives utilitzes, habitualment, per jugar o fer esport							
	Total		Homes		Dones		Significació
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	
	2.661	100	1402	100	1259	100	
I. esportives públiques	517	19,9	328	23,8	189	15,6	$\chi^2=230.041$ $P< 0.0000$
Escola	687	26,5	232	16,8	455	37,5	
Llocs públics	656	25,4	306	22,3	350	28,9	
Club esportiu	728	28,1	510	37	218	17,9	
Ns/Nc	73		26		47		

Enquesta realitzada a una mostra de 2.661 persones. Mitjana d'edat 11,5 anys; homes 52,6 % i 47,3 % dones de la població de l'illa de Mallorca.

Podem observar que existeixen diferències estadísticament significatives: mentre que les dones utilitzen preferentment instal·lacions privades, els homes prefereixen les instal·lacions dels clubs esportius.

En funció del nivell de pràctica es pot observar a la taula 6.16. que en totes les categories, les instal·lacions esportives més emprades són les dels clubs esportius. Així, les persones del nivell baix utilitzen aquestes instal·lacions en un 27,3%, els preadolescents de nivell mitjà ho fan en un 44% dels casos i els de nivell alt les empen en un 40,1%.

És de destacar el fet que l'ús de les instal·lacions esportives escolars baixa així com s'incrementa el nivell de pràctica. Les persones amb nivell baix de pràctica afirmen utilitzar-les en un 22,8%, les de nivell mitjà en un 10,3% i les de nivell alt només les utilitzen en un 9,5% dels casos.

T A U L A 6. 16.							
Quines instal·lacions empren habitualment per jugar o fer esport (en funció del nivell de pràctica esportiva)							
	Baix		Mitjà		Alt		Significació
	(N) 999	% 100	(N) 606	% 100	(N) 399	% 100	
I. esportives públiques	209	20,9	125	20,6	117	29,3	$\chi^2=623,11$ P<0,0000
Escola	228	22,8	63	10,3	38	9,5	
Llocs públics	270	27	138	22,7	79	19,7	
Club esportiu	273	27,3	267	44	160	40,1	
Ns/Nc	19		13		5		

Tot això confirma la idea que l'associacionisme esportiu és un fet lligat a la forma de dur a terme la pràctica esportiva i continua essent la forma més eficaç per garantir la regularitat i la continuïtat en aquesta pràctica.

6.1.11. Època de l'any que practiquen més esport

Observant l'època de l'any preferida pels preadolescents mallorquins a l'hora de practicar esport podem contrastar la regularitat de pràctica esportiva. A la taula 6.17. observam que un 41,4% de les persones afirmen mantenir una pràctica regular durant tot l'any, un 39,3% afirmen fer-ho durant el curs escolar i tan sols un 19,3% de les persones diuen fer una pràctica esportiva només durant les vacances.

De cada deu joves que practiquen esport, quatre afirmen fer-ho durant tot l'any, quatre ens diuen que practiquen més esport durant el curs escolar i només dues persones prefereixen l'època de les vacances per incrementar el seu hàbit de pràctica esportiva.

T A U L A 6. 17.							
A quina època de l'any practiques més esport							
	Total		Homes		Dones		Significació
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	
	2004	100	1402	100	1259	100	
Totes igual	814	41,4	492	43,1	322	39,2	
Durant les vacances	379	19,3	201	16,6	178	21,6	
Durant el curs escolar	773	39,3	448	39,3	325	39,4	$\chi^2=5.830$ P=0.0640
Ns/Nc	38		21		17		

En funció del gènere, podem observar que encara que el percentatge dels homes que mantenen una pràctica esportiva és més regular que el de les dones (un 43,1% dels homes practiquen tot l'any davant un 39,2 % de les dones), així i tot, les diferències no són estadísticament significatives.

6. 2. RESULTATS EN RELACIÓ AL SEGON OBJECTIU.

Avaluar les opinions i els interessos cap a l'activitat física dels preadolescents, en funció del gènere, i del nivell de pràctica.

6.2.1. Autopercepció de nivell en la pràctica esportiva

La competència autopercebuda la consideram com un factor important per mantenir o per abandonar la pràctica de qualsevol activitat física.

A la taula 6.18. podem veure que el 31,3% dels joves enquestats consideren com a molt bo el seu nivell d'execució; un 47,4% es consideren bons; un 20% acceptables, només un 1,3% de les persones que practiquen esport de manera habitual es consideren dolents o molt dolents en el seu nivell d'execució.

En funció del gènere, mentre que el 34,7% dels homes enquestats es consideren molt bons en la seva pràctica esportiva, les dones ho fan en un 26,7%. Un 44,6% dels homes es consideren bons, davant un 51,3% de les dones que s'inclouen en aquesta categoria; un 19,3% dels homes diuen practicar-ne de forma regular, davant un 20,8% de les dones; un 1% es consideren dolents front un 0,8% de les dones i només un 0,4% dels homes es consideren molt dolents davant un 0,4% de les dones.

T A U L A 6. 18.							
Com et consideres a l'hora de practicar o fer esport (en funció del gènere)							
	Total		Homes		Dones		Significació
	(N) 2004	% 100	(N) 1162	% 100	(N) 842	% 100	$\chi^2=15,098$ $P=0,0541$
Molt bo	623	31,3	400	34,7	223	26,7	
Bo	943	47,4	515	44,6	428	51,3	
Regular	397	20	223	19,3	174	20,8	
Dolent	18	0,9	11	1	7	0,8	
Molt dolent	8	0,4	5	0,4	3	0,4	
Ns/Nc	15		8		7		

Podem observar que existeixen diferències significatives en funció del gènere quant a la competència autopercebuda. Sembla que l'autoestima,

quant a l'habilitat percebuda, és semblant entre les dones i els homes que formen part de l'estudi.

A la taula 6.19. queda reflectit el nivell d'autopercepció en referència al nivell de pràctica. Podem observar que mentre un 28% de les persones del nivell baix es consideren molt bons, aquest percentatge és d'un 32,2% en el nivell mitjà i d'un 39,3% al nivell alt. Aquesta progressió s'inverteix a la categoria determinada com a “bo” i “regular”.

T A U L A 6. 19.							
Com et consideres a l'hora de practicar o fer esport (en funció del nivell de pràctica esportiva)							
	Baix		Mitjà		Alt		Significació
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	$\chi^2=28,623$ $P<0,0000$
	999	100	606	100	399	100	
Molt bo	277	28	195	32,2	155	39,3	
Bo	474	47,9	288	47,8	184	46,2	
Regular	229	23,1	108	18,1	54	13,5	
Dolent	7	0,7	8	1,3	3	0,8	
Molt dolent	3	0,3	3	0,5	1	0,3	
Ns/Nc	9		4		2		

Es pot observar que existeixen diferències estadísticament significatives en funció del nivell de pràctica i el nivell d'autopercepció entre els preadolescents mallorquins que han estat motiu d'estudi.

6. 2. 2. Interessos i opinions sobre la pràctica esportiva.

En aquest apartat presentam els interessos i les opinions dels joves respecte a una sèrie d'aspectes relacionats amb l'activitat física i l'esport, com l'interès per l'esport¹, la importància de l'Educació Física respecte a les altres matèries curriculars, la percepció del suport rebut en la pràctica esportiva per part de l'escola i les seves intencions de seguir practicant en un futur.

Quant a l'interès per l'esport, independentment que practiquin o no activitat física, podem observar a la taula 6.20. que el 53,1 % de la població preadolescent mallorquina enquestada s'hi troba molt interessat. Podem veure com un 28,3 %, bastant interessat i només un 5,1% afirma estar-hi poc o gens.

T A U L A 6. 20.							
Estàs interessat en l'esport							
	Total		Homes		Dones		Significació
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	$\chi^2=65,258$ $P<0,0000$
	2661	100	1402	100	1259	100	
Molt.	1413	53,1	844	60,2	569	45,2	
Bastant.	752	28,3	350	25	402	31,9	
Regular.	320	12	133	9,5	187	14,9	
Poc.	101	3,8	39	2,9	61	4,8	
Gens.	14	1,3	14	1	20	1,6	
Ns/Nc	41		22		20		

En funció del gènere podem veure que no hi ha diferències clares en els apartats que fan referència a poc o gens interessats en l'esport, però sí que hi ha una clara diferència en els apartats "Molt, Bastant i Regular".

¹ En parlar de l'interès cap a l'esport hem de fer constar que feim referència a l'esport en qualsevol de les seves formes: oci, espectacle, divertiment, salut, etc.

Mentre que els homes afirmen estar molt interessats en un 60,2%, un 45,2% de les dones realitzen aquesta afirmació, i mentre que les dones afirmen estar bastant interessades o estar-hi de forma regular en un 46,8% els homes fan aquesta afirmació en un 34,5%. Queda clara la diferència en l'interès de la pràctica esportiva entre homes i dones.

6. 2. 2. 1. Futur de pràctica esportiva

Quant al futur de pràctica esportiva observam a la taula 6.21. que un 45,8% de les persones afirmen que continuaran practicant “Sí, si els estudis m’ho permeten”, un 48,9% que ho faran “sempre”.

En funció del gènere, les dones donen més importància als estudis que a la pràctica esportiva i afirmen en un 55,4% que practican mentre els estudis no es vegin afectats i que practican “sempre” ho diuen un 38,8%. Pel que fa als homes, s’inverteixen aquests valors essent un 56,2% els qui’ls afirmen que practican “sempre” i un 39,3% diuen que practican si els estudis els ho permeten.

T A U L A 6. 21.							
Futur de pràctica esportiva (en funció del gènere)							
	Total		Homes		Dones		Significació
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	
	2004	100	1162	100	842	100	
Sempre	977	48,9	652	56,2	326	38,8	$\chi^2=60,359$ $P<0,0000$
Si els estudis ho permeten	923	45,8	457	39,3	465	55,4	
Segurament no	67	3,4	35	2,9	32	3,7	
Ns/Nc	37	2	18	1,6	19	2,2	

El futur de pràctica d'alguna activitat física, en funció del nivell de pràctica, es reflecteix a la taula 6.22. i podem observar que hi ha diferències estadísticament significatives entre els tres nivells. Així afirmen un 60,3% de les persones incloses en el nivell alt de pràctica que “sempre” practikaran esport, mentre que aquesta afirmació al nivell baix i al nivell mitjà la fan un 46% i un 46,6% respectivament.

L'afirmació que practikaran sempre que els estudis els ho permetin és l'elegida pel 38,2% de les persones del nivell alt, pel 49,4% de les persones del nivell mitjà i d'un 47,5% del nivell baix.

T A U L A 6. 22.							
Futur de pràctica esportiva (en funció del nivell de pràctica esportiva)							
	Baix		Mitjà		Alt		Significació
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	
Sempre	454	46	281	46,6	239	60,3	$\chi^2=39,843$ $P<0,0000$
Si els estudis ho permeten	470	47,5	299	49,4	152	38,2	
Segurament no	37	3,7	20	3,2	5	1	
Ns/Nc	28	2,8	6	0,8	3	0,5	

El que podem afirmar després d'observar les dues taules de “futur de pràctica esportiva” és que tant en funció del gènere com en funció del nivell de pràctica el preadolescent mallorquí té una clara tendència a seguir practicant activitat física fora de les classes d'Educació Física, ja que el percentatge més alt que podem trobar que afirmen que “segurament no” practikaran és un 3,7% de les persones del nivell baix de pràctica, que es converteix en un 3,4% del total de la població practicant motiu d'estudi.

6.2.2.2. Importància de l'assignatura d'Educació Física.

Per quant a la importància que es dona a l'Educació Física en front a la resta de matèries del currículum podem veure a la taula 6.23. que un 77,5% dels enquestats consideren que aquesta assignatura té la mateixa importància que les altres, mentre que només un 22,5% afirma que no és així.

Igualment, es pot observar en aquesta taula que no existeixen diferències significatives, ja que els homes en un 78,5% i les dones en un 76,8% realitzen aquesta afirmació.

T A U L A 6. 23.							
Importància de l'assignatura d'Educació Física (en funció del gènere)							
	Total		Homes		Dones		Significació $\chi^2=3,311$ $P=0,6521$
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	
Sí	2082	77,5	1106	78,5	977	76,8	
No	579	22,5	296	20,5	282	23,2	

Enquesta realitzada a una mostra de 2.661 persones. Mitjana d'edat 11,5 anys; homes 52,6 % i 47,3 % dones de la població de l'illa de Mallorca.

Si observam la taula 6.24. que fa referència a la importància que aquesta matèria curricular rep per part dels preadolescents mallorquins practicants d'alguna activitat física en funció del seu nivell de pràctica, podem veure que es mantenen, amb un petit increment, els mateixos percentatges de la taula anterior.

T A U L A 6. 24.							
Importància de l'assignatura d'Educació Física (en funció del nivell de pràctica esportiva)							
	Baix		Mitjà		Alt		Significació $\chi^2=4,1869$ $P=0,8132$
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	
Sí	781	78,6	492	81,9	305	76,8	
No	218	21,4	114	18,1	94	23,2	

6.2.2.3. Com afecta l'activitat física als estudis.

Les dades que presenta la taula 6.25. ens diuen que la pràctica esportiva, segons els preadolescents mallorquins practicants, no afecta els seus estudis segons afirma un 61,7% i en cas d'afectar-los ho fa positivament per a un 31,8% i només per a un 6,5% afecta de manera negativa.

T A U L A 6. 25.							
Com afecta l'activitat física als estudis (en funció del gènere)							
	Total		Homes		Dones		Significació $\chi^2=14,896$ $P=0,599$
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	
	2004	100	1162	100	842	100	
Positiu	637	31,8	379	32,6	258	30,6	
Negatiu	135	6,5	97	8,2	38	4,2	
No afecta	1232	61,7	686	59,2	546	65,1	

En funció del gènere, podem veure que existeixen petites diferències, ja que el 59,2% d'homes i el 65,1% de dones manifesten que no afecta els estudis. El 32,6% dels homes i el 30,6% manifesta que si afecta ho fa de forma positiva i només el 4,2% de les dones i el 8,2% dels homes consideren que l'activitat física afecta de forma negativa els estudis.

En funció del nivell de pràctica podem observar a la taula 6.26. que els joves dels tres nivells de pràctica afirmen, entre un 58,2% i un 68%, que la pràctica esportiva no afecta els seus estudis. En el cas de les persones que afirmen que els afecta, entre un 25,7% i un 36% afirmen que ho fa de forma positiva i tan sols entre un 5,8% i un 8,4% afirmen que ho fa de forma negativa.

T A U L A 6. 26.							
Com afecta l'activitat física als estudis (en funció del nivell de pràctica esportiva)							
	Baix		Mitjà		Alt		Significació $\chi^2=21,699$ $P<0,002$
	(N) 999	% 100	(N) 606	% 100	(N) 399	% 100	
Positiu	356	36	156	25,7	122	30,4	
Negatiu	61	5,8	40	6,3	37	8,4	
No afecta	575	58,2	410	68	243	61,2	

6.2.2.4. Percepció del suport a la pràctica esportiva per part de l'escola.

Un factor important per a la pràctica és el suport rebut per part de l'escola, a la taula 6.27. podem observar que un 67,8% creu que la seva escola dóna molt o bastant de suport a la pràctica esportiva, un 18,3% suficient i només un 14,9% afirma que poc o gens.

T A U L A 6. 27.							
Creus que la teva escola dóna suport a la pràctica esportiva (en funció del gènere)							
	Total		Homes		Dones		Significació
	(N) 2661	% 100	(N) 1402	% 100	(N) 1259	% 100	$\chi^2=16,459$ $P=0,0056$
Molt	883	33,5	466	33,2	416	33	
Bastant	910	34,3	445	31,8	464	36,9	
Suficient	483	18,3	257	18,3	227	17,9	
Poc	250	9,6	150	10,7	100	7,9	
Gens	135	5,3	74	6	53	4,3	

Enquesta realitzada a una mostra de 2.661 persones. Mitjana d'edat 11,5 anys; homes 52,6 % i 47,3 % dones de la població de l'illa de Mallorca.

En funció del gènere, un 65% dels homes creuen que la seva escola dóna molt o bastant suport a la pràctica esportiva, davant el 69,9% de les dones i un 18,3% dels homes afirmen que és suficient i les dones realitzen aquesta mateixa afirmació en un 17,9% dels casos.

Podem afirmar, per tant, que en funció del gènere no existeixen diferències significatives quant a la creença que l'escola dóna bastant o molt de suport a l'activitat física que es realitza fora del seu àmbit per part dels preadolescents mallorquins.

A la taula 6.28. tractam aquesta variable en funció del nivell de pràctica de les persones enquestades. Podem observar que es mantenen en els diferents nivells de pràctica els mateixos percentatges amb petites diferències, i que coincideixen amb els resultats presentats a la taula anterior.

T A U L A 6. 28.							
Creus que la teva escola dóna suport a la pràctica esportiva (en funció del nivell de pràctica)							
	Baix		Mitjà		Alt		Significació $\chi^2=10,510$ $P=0,2309$
	(N) 999	% 100	(N) 606	% 100	(N) 399	% 100	
Molt	336	33,7	211	34,9	135	34,1	
Bastant	347	34,9	215	35,6	127	32,1	
Suficient	174	17,3	91	14,8	73	18,2	
Poc	78	7,7	63	10,5	43	10,5	
Gens	64	6,4	26	4,2	21	5,1	

6.3. RESULTATS EN RELACIÓ AL TERCER OBJECTIU

Analitzar els motius d'inici, manteniment i/o abandó de la pràctica esportiva del grup motiu d'estudi

6.3.1. Motius d'inici, manteniment i abandó de la pràctica esportiva

6.3.1.1. Iniciació a la pràctica esportiva.

A la taula 6.29. podem observar com de forma majoritària el principal motiu d'inici és *els amics* amb un 33,5%, seguit de la influència dels pares amb un 26,6% i *per motius no determinats* ocupa el tercer lloc, amb un 25,2%. Les persones que afirmen haver-se iniciat en la pràctica esportiva per la influència de l'escola és, amb un 14,5%, el darrer motiu d'inici en la pràctica esportiva.

T A U L A 6.29.							
Com vares iniciar-te en l'esport (en funció del gènere)							
	Total		Homes		Dones		Significació $\chi^2 = 34,368$ $P < 0,0000$
	(N) 2004	% 100	(N) 1162	% 100	(N) 842	% 100	
Pels meus pares	532	26,6	314	27	216	25,9	
A l'escola	290	14,5	142	12,2	148	17,6	
Pels meus amics	676	33,6	442	38,1	234	27,9	
Altres	505	25,2	262	22,7	242	28,7	

En funció del gènere observam que hi ha diferències estadísticament significatives; mentre que per als homes en un 38,1% el primer motiu d'inici és pels amics, per a les dones en un 28,7% són altres motius els adduïts com a primer motiu d'inici.

El segon motiu d'inici per als homes, amb un 27%, és la influència dels pares mentre que per a les dones, el segon motiu és *pels meus amics* amb un 27,9%.

El tercer lloc d'entre els motius d'inici per a les dones és la influència dels pares, amb un 25,9%, mentre que per als homes són altres motius no especificats, amb un 22,7%.

És destacable el fet que tant per als homes, amb un 12,2%, com per a les dones amb un 17,6% la influència de l'escola ocupa l'últim lloc en els motius d'iniciació de pràctica esportiva.

6.3.1.2. Quin és el motiu principal per iniciar-te a la practica esportiva?

Com es pot veure a la taula 6.30. els principals motius d'inici adduïts pels joves d'ambdós gèneres són: el component lúdic i el component saludable.

Per diversió i oci van iniciar-se en la pràctica esportiva un total del 31,4% de les persones enquestades i per estar en forma un 23,5% de la població practicant.

T A U L A 6. 30.							
Motiu d'inici en la pràctica esportiva (en funció del gènere)							
	Total		Homes		Dones		Significació
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	
	2004	100	1162	100	842	100	
Campanya promoció	28	1,3	15	1,1	13	1,4	$\chi^2 = 39,093$ $P < 0,0000$
Pares	228	11,3	132	11,3	96	11,4	
Equip de l'escola	107	5,2	59	5	48	5,6	
Diversió i oci	626	31,4	373	32,3	253	30,2	
Estar en forma	470	23,5	243	21	227	27,1	
Amb amics	142	7,1	102	8,8	40	4,7	
Per competir	227	11,3	154	13,3	73	8,6	
Altres	176	8,8	84	7,2	92	11	

Cal tenir en compte que tant la competició com els pares ocupen el tercer lloc, amb un 11,3% de la població total, seguit pels amics amb un 7,1%. És significatiu la poca importància dels percentatges obtinguts per l'equip de l'escola i les campanyes de promoció amb un 5,2% i un 1,3% respectivament.

En funció del gènere podem veure que no existeixen diferències significatives en el primer motiu d'inici. Tant per als homes, amb un 32,3%, com per les dones, amb un 30,2%, la diversió i l'oci són els principals motius d'inici. Estar en forma és el segon motiu adduït per als homes, amb un 21%, i per a les dones, amb un 27,1%. Podem observar que les dones donen més importància que els homes a l'apartat *mantenir la forma*, mentre que els homes donen més importància a la *competició*, amb un 13,3% davant el 8,6% de les dones. És destacable la diferència d'un 4,1% en el percentatge a favor dels homes que trien l'opció *amb amics* enfront de les dones.

Es pot veure com els motius d'inici de la pràctica esportiva dels nostres preadolescents són els aspectes lúdics, de diversió i la preocupació per estar en forma, mentre que les campanyes de promoció institucionals, amb un 1,3%, són pràcticament desconegudes i l'escola demostra tenir molt poca influència amb un 5,2%.

A la taula 6.31. es poden observar els motius d'inici en funció del nivell de pràctica. Respecte a la taula anterior l'única variació és el fet que la competició supera en el nivell alt *els pares* en més d'un 6%.

També cal tenir en compte les diferències en percentatges de persones que trien la competició com a motiu d'inici. Així podem observar que al nivell baix un 9,3% trien aquesta opció, al nivell mitjà ho fan un 11,7% i al nivell alt és un 17,1% de les persones practicants que s'inclinen per aquesta opció.

T A U L A 6. 31.							
Motiu d'inici							
(en funció del nivell de pràctica esportiva)							
	Baix		Mitjà		Alt		Significació
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	
	999	100	606	100	399	100	
Campanya promoció	13	1,1	10	1,5	2	0,3	
Pares	130	13	54	8,8	43	10,7	
Equip de l'escola	61	6	28	4,5	17	4,1	
Diversió i oci	291	29,3	204	33,8	131	33,2	
Estar en forma	268	26,9	136	22,5	66	16,6	
Amb amics	67	6,7	41	6,7	34	8,4	
Per competir	93	9,3	70	11,7	68	17,1	
Altres	76	7,6	63	10,5	38	9,5	

$\chi^2 = 44,710$
 $P < 0,0005$

Així i tot és de destacar que tant en el nivell baix, com en el mitjà i en l'alt les campanyes de promoció i els equips de l'escola ocupin els dos darrers llocs en els motius d'inici de la pràctica esportiva per als preadolescents mallorquins.

6.3.1.3. Motius adduïts per al manteniment de la pràctica esportiva

A la taula 6.32. es fa referència als principals motius per al manteniment de la pràctica esportiva i es pot observar que el primer d'aquests motius és per diversió, amb un 37% de les persones enquestades. Per mantenir la forma, amb un 25,1%, és el segon dels motius, mentre que arribar a ésser esportista professional, amb un 15,1% ocupa el tercer lloc, i per competir, amb un 9,7%, són els motius triats a continuació.

T A U L A 6. 32.							
Motiu de manteniment (en funció del gènere)							
	Total		Homes		Dones		Significació
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	
	2004	100	1162	100	842	100	
Per diversió	728	37	416	36,6	312	37,6	$\chi^2=48,939$ $P<0,0000$
Amics	119	5,9	77	6,6	42	5	
Mantenir la forma	504	25,1	256	22	248	29,7	
Evasió	29	1,5	12	1	17	2	
Cos atractiu	49	2,4	29	2,5	20	2,4	
Esportista professional	301	15,1	206	17,7	95	11,5	
Competir	192	9,7	132	11,4	60	7,1	
Altres	64	3,3	25	2,2	39	4,6	
Ns/Nc	18		9		9		

Per diversió continua com a primer motiu per a ambdós gèneres, per als homes, amb un 36,6% i per a les dones, amb un 37,6%. Per mantenir la forma els homes ho trien en un 22% dels casos i les dones en un 29,7%. Les diferències entre els gèneres en els motius de manteniment de la pràctica esportiva no es diferencien gaire.

Els únics ítems que difereixen són “mantenir la forma”, en què les dones atorguen més importància que els homes (29,7% de les dones enfront d'un 22% dels homes), i els que fan referència a la competició i a arribar a ésser esportistes professionals, on els homes donen una importància superior a les dones. Així i tot, hem de dir que existeixen

diferències estadísticament significatives en aquest apartat entre ambdós gèneres.

A la taula 6.33. es presenten els resultats obtinguts pels motius de manteniment en funció del nivell de pràctica esportiva i es pot afirmar que a tots tres nivells el motiu principal per al manteniment és, igual que en funció del gènere, la diversió. En canvi, el segon motiu triat per les persones del nivell alt motiu d'estudi és el de convertir-se en esportista professional mentre que per les persones de nivell baix i mitjà és el de mantenir-se en forma.

T A U L A 6. 33.							
Motiu de manteniment (en funció del nivell de pràctica)							
	Baix		Mitjà		Alt		Significació $\chi^2 = 50,347$ $P < 0,0000$
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	
	999	100	606	100	399	100	
Per diversió	365	36,9	217	36,1	144	36,4	
Amics	65	6,4	34	5,5	21	5,1	
Mantenir la forma	284	28,6	149	24,7	74	18,6	
Evasió	15	1,4	12	1,8	4	0,8	
Cos atractiu	31	2,9	11	1,7	10	2,3	
Esportista professional	114	11,4	106	17,6	86	21,6	
Competir	98	9,7	48	7,9	50	12,7	
Altres	27	2,6	29	4,7	10	2,5	

És de destacar en aquesta taula el fet que el motiu de mantenir-se en forma va disminuint progressivament a mesura que s'incrementa el nivell de pràctica, mentre que l'ítem de convertir-se en esportista professional es va incrementant a mesura que augmenta el nivell de pràctica.

6.3.1.4. Motius adduïts per a l'abandó de la pràctica esportiva

D'entre les 2661 persones enquestades 562 (21,12%) són les que afirmen haver practicat esport qualche vegada però haver-lo abandonat. Com podem observar a la taula 6.34. el nombre de dones que abandonen la pràctica esportiva és de 346, que representa un 61,6% dels casos d'abandonament, mentre que 216 homes realitzen aquesta afirmació (38,43%). Dues són les causes principals de l'abandó de la pràctica esportiva d'entre les persones que afirmen haver practicat esport alguna vegada, però haver-lo abandonat: "els estudis", amb un 33,6% i "l'avorriment", amb un 23,3%.

T A U L A 6. 34.							
Motius d'abandonament de la pràctica esportiva							
Motius	TOTAL (N) 562		HOMES (N) 216		DONES (N) 346		Significació $\chi^2 = 66,731$ $P < 0,0000$
	%	100	%	100	%	100	
Pels estudis	189	33,6	73	33,8	116	33,5	
Avorriment	131	23,3	53	24,5	78	22,6	
Manca d'instal·lacions	17	3	12	5,5	5	1,4	
Altres preferències	103	18,3	37	17,1	66	19	
Altres	122	21,7	41	19	81	23,4	

Els dos gèneres coincideixen plenament quant al primer motiu d'abandó. Tant en les dones, amb un 33,5%, com en els homes, amb un 33,8%, aquest primer motiu és "pels estudis". En el segon motiu, l'avorriment, també coincideixen, sembla que l'esport no dona resposta a les necessitats d'entreteniment d'un 24,5% dels homes i d'un 22,6% de les dones.

6.3.1.5. Motius adduïts per no practicar esport

Consideram que, malgrat no sigui l'objectiu de la present tesi, conèixer els motius que addueixen els preadolescents mallorquins per no practicar esport és prou important i en aquest apartat analitzarem les respostes d'aquelles persones que afirmen no realitzar cap activitat física fora de les classes d'Educació Física (n = 657).

Com podem observar a la taula 6.35., el primer dels motius adduïts és la manca de temps, amb un 37,3%, a continuació podem observar com un 24,9% tenen altres preferències, i en tercer lloc trobam “altres motius” amb un 19,4%.

T A U L A 6. 35.							
Motius adduïts per no practicar esport (en funció del gènere)							
	Total		Homes		Dones		Significació
	(N)	%	(N)	%	(N)	%	
	657	100	241	100	416	100	
Manca de temps	219	37,3	71	33,3	148	39,7	
Altres preferències	146	24,9	52	24,4	94	25,2	
És avorrit	62	10,6	24	11,2	38	10,2	
És car	45	7,7	23	10,8	22	5,9	
Altres	114	19,4	43	20,2	71	19	
Ns/Nc	71		28		43		

En funció del gènere es manté com a primer motiu la manca de temps, amb un 33,3% dels homes i un 39,7% de les dones. En segon lloc tant per als homes, amb un 24,4%, com per a les dones, amb un 25,2% trobam el fet de tenir altres preferències.

Podem veure en aquesta taula que no existeixen diferències estadísticament significatives en funció del gènere en els motius adduïts per no practicar esport.

7. Conclusions i reflexions finals

7. 1. CONCLUSIONS

Una vegada finalitzada l'exposició dels resultats de la investigació sobre els hàbits de pràctica esportiva dels mallorquins d'entre 10 i 14 anys, n'extreurem ara les conclusions.

Per a l'exposició de les conclusions utilitzarem la mateixa metodologia emprada a l'hora de presentar tant les hipòtesis com els resultats, és a dir que seran presentades d'acord amb els objectius plantejats en el seu moment.

7. 1. 1. Conclusions referides al primer objectiu:

Identificar el perfil de l'esportista preadolescent mallorquí en funció de les variables sociodemogràfiques, així com en funció del nivell de pràctica.

1 a.- La pràctica esportiva s'ha consolidat com un estil de vida a la nostra societat i ocupa un lloc preferent en el temps d'oci entre els preadolescents mallorquins. Aquesta afirmació es pot fer si observam que 3 de cada 4 persones enquestades diuen que realitzen alguna pràctica esportiva fora de les classes d'Educació Física.

2 a.- També podem dir que existeixen diferències clarament significatives entre les dones i els homes d'entre 10 i 14 anys en quan a la pràctica esportiva, ja que hi ha quasi el doble de dones que d'homes que afirmen no practicar alguna activitat esportiva fora de les classes d'Educació Física.

3 a.- Podem afirmar que el fet que el pare i/o la mare practiquin o hagin practicat anteriorment alguna activitat esportiva influeix de forma positiva que el preadolescent practiqui qualque activitat física fora de les classes d'Educació Física.

4 a.- Si volem extreure conclusions sobre si el nivell socioeconòmic incideix d'alguna manera sobre la pràctica esportiva, podem afirmar en analitzar els resultats que hi ha una tendència major a realitzar alguna activitat física entre les persones amb un nivell socioeconòmic alt i mitjà-alt. Així i tot hem de dir que no hi ha diferències estadísticament significatives en aquest apartat.

5 a.- El nivell d'estudis dels pares afecta de forma estadísticament significativa el nivell de pràctica d'activitat física del preadolescent mallorquí. Podem afirmar que la pràctica esportiva s'incrementa de forma progressiva d'acord amb l'increment del nivell d'estudis dels pares.

6 a.- Igualment podem afirmar, d'acord amb els resultats obtinguts, que els preadolescents mallorquins practicants s'han iniciat en la pràctica esportiva a unes edats molt prematures i realment preocupants des del punt de vista pedagògic, ja que l'edat mitjana d'inici per a les persones que es troben en un nivell de pràctica alt és de 6,6 anys.

7 a.- Pel que fa a la freqüència de pràctica és fàcilment observable que hi ha diferències molt significatives entre els dos gèneres. Així un 60,9% de dones afirmen practicar entre 2 i 4 hores setmanals alguna activitat física, mentre que els homes que realitzen aquesta afirmació són el 42,8%.

En canvi si la pregunta és si practiquen més de 8 hores, és el 24,8% dels homes i el 12,7% de les dones que contesta afirmativament. Podem afirmar, per tant, que hi ha clares diferències en la freqüència de pràctica entre gèneres.

8 a.- Entre les persones preadolescents de Mallorca hi ha diferències clares quant als nivells de pràctica esportiva fora de les classes d'Educació Física en funció del seu lloc de residència.

Els residents a Palma tenen una tendència més gran a practicar alguna activitat física al nivell baix (menys de 4 hores setmanals) i al nivell alt (mes de 8 hores setmanals) mentre que els residents a la part forana tenen un percentatge més alt en una pràctica esportiva de nivell mitjà (entre 4 i 8 hores setmanals).

Pensem que aquesta circumstància no és casual ja que, a causa del baix índex de població que es troba als pobles de Mallorca, és veritablement complicat configurar un equip de nivell competitiu alt i a la majoria de pobles tenen vertaderes dificultats per confeccionar equips. Aquest fet permet, i obliga en part, una major participació de totes les persones.

Igualment hem de dir que les possibilitats de desplaçament entre la capital i la part forana són absolutament diferents, i aquest fet dificulta la pràctica esportiva a les persones residents a Palma.

9 a.- En extreure conclusions sobre la tipologia de pràctica dels preadolescents mallorquins es pot observar que la població femenina té una tendència més alta a triar esports individuals i els homes prefereixen els esports de caire col·lectiu. Volem destacar el gran percentatge de

persones que varen triar l'opció *altres*, que són aquelles que practiquen activitats no reglades.

10 a.- Tant les dones com els homes esportistes preadolescents de Mallorca, independentment del seu nivell de pràctica, habitualment amb qui practiquen esport és amb els seus equips o/i amb els seus amics. La família té molt poca influència sobre les persones d'aquesta edat en l'hàbit de pràctica esportiva i la pràctica d'activitat física sense companyia és una modalitat pràcticament inexistent en aquestes edats.

11 a.- Lligada a la conclusió anterior, i d'acord amb els resultats obtinguts podem afirmar que per a les persones d'entre 10 i 14 anys de Mallorca la forma de practicar més utilitzada és la fórmula proposada pels clubs i les federacions.

Aquest fet es produeix tant si fem l'afirmació des del punt de vista del gènere de les persones, com si la fem des del punt de vista del nivell de pràctica habitual. Igualment mantendrem aquesta afirmació si les persones son dividides d'acord amb les seves característiques sociodemogràfiques.

12 a.- Creiem que és molt important la conclusió que l'escola juga un paper irrellevant a l'hora de practicar esport fora de les classes d'Educació Física. Aquest fet, conjuntat amb els resultats que s'obtenen en la pràctica esportiva extraescolar, (9,4 % dels homes i 25,9 % de les dones) fan que puguem afirmar que el model que actualment s'està proposant a l'àmbit educatiu necessita d'un debat profund i seriós.

13 a.- Els preadolescents mallorquins tenen l'hàbit de pràctica esportiva molt regularitzat. Així podem veure com afirmen practicar tot l'any alguna activitat física més del 40% de les persones enquestades. També hem de dir que les dones, durant el període vacacional, practiquen més que els homes i ho fan menys durant tot l'any. Hem de fer constar que les diferències en aquesta pregunta no són estadísticament significatives i que la pràctica d'activitat física està fortament arrelada entre els joves d'aquestes edats.

7. 1. 2. Conclusions referides al segon objectiu:

Avaluar les opinions i els interessos cap a l'activitat física dels preadolescents, en funció del gènere, i del nivell de pràctica.

1 b.- Com ja diguérem en el seu moment, consideram la competència autopercebuda com un factor important per mantenir o abandonar la pràctica de qualsevol activitat física. D'acord amb els resultats obtinguts a la nostra investigació podem extreure la conclusió que tant si parlem des del punt de vista del nivell de pràctica com si ho feim des del punt de vista del gènere els preadolescents mallorquins es catalogen de forma majoritària com a bons, amb uns percentatges que oscil·len entre el 44,6% i el 51,3%.

2 b.- L'esport és per més de la meitat de la població entrevistada un tema de gran interès, més pels homes que per les dones. El percentatge de persones que afirmen no tenir cap interès pel tema es pràcticament insignificant (només un 1,3%).

Aquests percentatges ens permeten concloure que l'activitat física és una de les activitats d'oci preferides pels mallorquins d'entre 10 i 14 anys.

3 b.- Igualment podem afirmar que, avui per avui, el futur de la pràctica d'activitat física entre els nostres preadolescents està garantit ja que, tant en funció del gènere com en funció del nivell de pràctica, més del 90% de les persones afirmen que volen continuar practicant. Així i tot hem de dir que les dones condicionen la continuïtat en la pràctica esportiva als estudis en un 55,4% dels casos.

4 b.- Per a les persones mallorquines d'entre 10 i 14 anys, al marge del seu gènere i del seu nivell de pràctica, l'assignatura d'Educació Física té la mateixa importància que la resta de les matèries curriculars. Aquesta afirmació la realitzen més d'un 76,8% de les persones enquestades.

5 b.- Per finalitzar les conclusions referents a les opinions i interessos sobre l'activitat física dels preadolescents mallorquins parlarem de la creença de suport rebut per part de l'escola. Podem afirmar que de forma absolutament majoritària i al marge del gènere i del nivell de pràctica (més d'un 80% en tots els grups) afirmen que el suport rebut per part de l'escola en la pràctica esportiva és suficient, bastant o molt.

7. 1. 3. Conclusions referides al tercer objectiu:

Analitzar els motius d'inici, manteniment i/o abandó de la pràctica esportiva del grup motiu d'estudi

1 c.- La iniciació a la pràctica esportiva dels preadolescents mallorquins és deguda, de forma principal, als amics tant per als homes com per a les dones, mentres que l'escola ocupa el darrer lloc tant per a les dones com per als homes.

2 c.- Com a principal motiu pel qual es varen iniciar a la pràctica esportiva, els preadolescents mallorquins afirmen de forma majoritària, tant els homes com les dones i sigui quin sigui el seu nivell de pràctica, que va esser per diversió i oci.

3 c.- El motiu més important per al manteniment de la pràctica esportiva és el mateix del punt anterior: la diversió. Hem de destacar el fet que aquesta afirmació també es la majoritària (36,4%) entre les persones de nivell de pràctica alt.

4 c.- La competició, tot i esser un element altament motivant, no és un element determinant a l'hora de l' inici i el manteniment de la pràctica esportiva. El primer motiu de pràctica per als mallorquins d'entre 10 i 14 anys és la diversió i el segon és el manteniment de la forma física. És destacable que en aquest apartat les diferències entre homes i dones i entre distints nivells de pràctica no són estadísticament significatives.

5 c.- Les campanyes institucionals de promoció esportiva tenen una repercusió ínfima en l'inici de la pràctica de l'activitat física de la població preadolescent mallorquina. Només 28 persones de les 2004 que afirmen practicar esport de forma regular (un 1,3%) diuen que varen iniciar-se per aquestes campanyes.

6 c.- Les dones abandonen la pràctica físicoesportiva amb uns percentatges molt superiors als homes.

7 c.- Les persones d'entre 10 i 14 anys que han abandonat la pràctica esportiva de forma habitual afirmen haver-ho fet en primer lloc pels estudis i en segon lloc per avorriment.

8 c.- La manca de temps és el motiu primer per afirmar que no es practica cap activitat física fora de l'àmbit escolar. El 33,3% dels homes i el 39,7% de les dones realitzen aquesta afirmació, mentre que el segon motiu per als dos gèneres és el de tenir altres preferències.

9 c.- Tant per a les dones com per als homes d'entre 10 i 14 anys de Mallorca, el primer motiu d'abandonament de la pràctica esportiva adduït és pels estudis. Per a les dones el segon motiu és el que al qüestionari es denominava *altres*, mentre que per als homes és l'avorriment.

10 c.- Per als mallorquins d'entre 10 i 14 anys, tant del gènere masculí com del femení, el primer motiu per no practicar és el de la manca de temps, mentre que tenir altres preferències és el segon dels motius exposat pels dos gèneres.

7. 2. REFLEXIONS FINALS

Si analitzam la importància que per als nostres preadolescents té la pràctica esportiva i el lloc que ocupa entre les diverses activitats que se'ls ofereixen per ocupar el seu temps d'oci podem afirmar que no es tracta d'una experiència aïllada o circumstancial en la seva vida.

La participació en aquest tipus d'activitat està íntimament lligada a la forma com els joves es veuen a ells mateixos i l'activitat física ha esdevingut un eina de relació amb la societat, amb la seva societat. La participació o l'abandonament no és fruit de l'azar, es el resultat de decisions que prenen, bé de forma individual o bé de forma col·legiada, dins el seu context social i d'acord amb les seves fites, interessos i motivacions.

Per l'exposat fins ara i en base a la investigació realitzada, volem proposar a continuació una sèrie de consideracions i suggeriments sorgits com a resultat dels objectius plantejats anteriorment.

No és la nostra intenció fer ara una defensa del moviment com a mitjà educatiu, sinò que el que volem intentar fer és una sèrie de reflexions per a contribuir a aconseguir que l'activitat física satisfaci les veritables necessitats de les persones i no estigui subjecta a modes i tendències d'un determinat moment històric o pedagògic d'un col·lectiu.

Així i tot no desaprofitarem l'ocasió per deixar constància que, com va dir el professor Seirul·lo (1995), el moviment, com a mitjà educatiu bàsic de l'Educació Física, involucra una gran part del total de les possibilitats que permeten a una persona ésser educada, ésser conduït cap el seu total desenvolupament personal i que li possibilitaran integrar-se en el model de societat plantejat en cada moment.

Pensem que els programes escolars d'Educació Física han de potenciar les capacitats de la naturalesa humana que permeten que la persona s'adapti al model de cultura que en cada moment de la seva vida li toqui viure. Pels resultats obtinguts a la nostra investigació podem afirmar que la tasca educativa de l'escola comença a donar els seus fruits i les mares i pares dels preadolescents tenen assumida la necessitat de pràctica física per part del seus fills i filles.

Així i tot volem deixar constància de la nostra preocupació pels resultats obtinguts en relació a les edats d'inici en la pràctica esportiva que obri tot un ample ventall de possibles lectures i, algunes d'elles força preocupants. Així es pot pensar que algunes persones utilitzen la pràctica esportiva dels seus fills per satisfer les seves frustracions esportives d'etapes anteriors. També podem pensar que els programes d'algunes escoles estan basats en l'esport competitiu i aquesta modalitat sigui utilitzada de forma massa habitual a les classes d'Educació Física, amb totes les contradiccions pedagògiques i psicològiques que aquest fet comporta.

En aquesta línia, podem fer nostres les paraules de Ponseti (1998) a les conclusions de la seva tesi doctoral, on afirma que "*l'oferta esportiva no dóna resposta a les necessitats de molts de joves que poden trobar-se amb un conflicte d'interessos i abandonar la pràctica esportiva.*"

García Ferrando, Puig i Lagardera (1998) afirmen que l'esport s'associava tradicionalment a la competitivitat i a l'obtenció de la victòria. En els darrers anys la situació ha canviat en les societats contemporànies i prova evident d'això són els motius d'inici i de manteniment de la pràctica esportiva dels preadolescents mallorquins a la nostra investigació, on queda palès que la població que practica esport i les organitzacions esportives ja no s'ajusten a la categorització anterior de l'esport tradicional.

No podem obviar la realitat i ens hem d'enfrontar amb allò en què s'ha convertit la pràctica dels esports i es fàcil comprovar que no és tot tan lloable com desitjaríem. En aquest mateix sentit, Trepal (1995, pàg. 96), constata que "l'amenaça contra el joc net augmenta a causa de la recerca cada vegada més freqüent de la victòria a qualsevol preu". Aquest fet també l'han ressaltat altres autors com Lee (1990) i Gutiérrez (1995) a les seves obres.

Pensem, igual que Seirul-lo (1995), que l'activitat física i l'esport han d'esser educatius, sobre tot a les edats més primerenques i, ha de quedar molt clar, que l'esport no és educatiu en si mateix sinó que és la forma en què es practica allò que el fa educatiu o no

Feim nostra la idea aportada per Knop (1993) que considera que l'esport dels joves s'ha vist sotmès a una forta pressió, que cerca el triomf a qualsevol preu, que la victòria és l'únic aspecte que cal tenir en compte, que hi ha hagut un increment de la violència, que els entrenaments cada vegada són més durs i que cada vegada més trobam una manca d'iniciatives en el joc.

Pensem igual que Petrus (1998) quan afirma que són nombroses les situacions en les que els drets dels nins i nines que fan esport no són correctament tractats i en algunes ocasions són esportivament explotats. Per tot això és important identificar i evitar aquestes circumstàncies al temps que es formulen les normes que puguin eradicar aquestes situacions.

Entre les institucions públiques hi ha una tendència generalitada a adoptar models estandaritzats per a l'elaboració dels plans de promoció esportiva, i en base a tot l'exposat fins ara i observant els resultats de la nostra investigació, veim que és imprescindible un seriós replantejament del tipus d'oferta esportiva actual i, a continuació, intentarem aportar algunes idees en aquest sentit.

Mentre els nins i nines fan activitat física per divertir-se, estar amb els amics, jugar i relacionar-se, els adults donem prioritat a altres valors i transmetem als infants una pressió inadequada per al seu correcte desenvolupament biològic, psicològic i social.

La responsabilitat d'una part de l'educació de tanta importància com l'esport escolar no sempre està en mans de persones adequadament titulades i preparades.

Per això s'ha de potenciar la presència de professionals titulats de l'Educació Física en aquest àmbit. Hem de fer desaparèixer la dicotomia existent entre les explicacions que es donen a les classes d'Educació Física i el que passa després de l'horari lectiu durant una competició interescolar. Consideram que l'esport escolar en un eina inigualable per engrescar els pares en el projecte educatiu de l'escola.

Si són els centres escolars els responsables naturals i oficials de l'educació, de l'educació integral de les persones en edat escolar, no té cap sentit que una activitat de tanta importància i incidència formativa com l'activitat física extraescolar no estigui present en els projectes curriculars de centre. Delegar aquesta funció és, per a nosaltres, un acte d'irresponsabilitat. Els responsables polítics han d'arribar a entendre que l'esport escolar és una competència més de les administracions educatives.

La realitat de l'esport espectacle no pot esser el mirall on es miri l'activitat física escolar i extraescolar, aquesta realitat no pot esser mai el model per a aquest tipus de pràctica.

Reclamam una pràctica esportiva escolar polivalent, que ofereixi unes activitats dissenyades especialment per aconseguir una coeducació de les nines i dels nins, i per desenvolupar tot allò que l'activitat física té de positiu.

Analitzats els resultats de la nostra investigació consideram que la imaginació creativa ha d'esser una característica que no pot mancar a cap programa de promoció esportiva de base. Imaginar, crear... solucions, tipus d'acció, formes de relació, que permetin acostar l'activitat física i esportiva a tota la població.

Al costat d'aquesta imaginació creativa, l'esperit que ha de destacar a tot pla de promoció és el d'encoratjar que els responsables de la promoció no oblidin mai l'entorn social sobre el qual han d'actuar i hem de tenir molt present que prèviament a l'elaboració dels plans esportius s'han de conèixer quines són les exigències del sector al qual es destina.

Aquestes característiques pensam que han d'esser suficients per justificar la manera en què ha d'esser utilitzat el nostre estudi. Voldríem que no fos utilitzat com una sèrie de receptes sinò com un element de referència que ajudi i permeti conèixer millor la població d'entre 10 i 14 anys de illa de Mallorca i que col·laboràs a aconseguir una pràctica esportiva més formativa, educativa i saludable.

7.3. ACCEPTACIÓ D'HIPÒTESIS

Després d'haver analitzat els resultats de la investigació, haver extret les conclusions i realitzades les reflexions finals, passam a continuació a veure si són o no acceptades les hipòtesis plantejades en el seu moment.

Al igual que ja hem fet anteriorment, emprarem la mateixa metodologia utilitzada a l'hora del plantejament dels objectius.

7.3.1. En relació al primer objectiu.

Identificar el perfil de l'esportista preadolescent mallorquí en funció de les variables sociodemogràfiques, així com en funció del nivell de pràctica.

ACCEPTADA la hipòtesi 1 a. El percentatge d'homes practicants serà superior al percentatge de dones practicants.

ACCEPTADA la hipòtesi 2 a. El nivell de pràctica dels homes serà superior al nivell de pràctica de les dones.

ACCEPTADA la hipòtesi 3 a. La probabilitat que un preadolescent faci esport serà més alta si el seu pare i/o mare en practiquen o n'han practicat anteriorment.

ACCEPTADA la hipòtesi 4 a. El nivell socioeconòmic familiar influirà en el nivell de pràctica esportiva dels preadolescents. En el sentit que a mesura que augmenta el nivell socioeconòmic més augmentarà, també, el nivell de pràctica.

ACCEPTADA la hipòtesi 5 a. El nivell d'estudis dels pares influirà en el nivell de pràctica esportiva dels preadolescents. A més nivell d'estudis més s'incrementarà el nivell de pràctica.

ACCEPTADA la hipòtesi 6 a. El nombre de preadolescents que practiquen esport en grup és significativament superior als que ho fan de forma individual.

ACCEPTADA la hipòtesi 7 a. Els homes practiquen esport de forma més regular que les dones.

ACCEPTADA la hipòtesi 8 a. Existiran diferències significatives entre els dos gèneres quant a la tipologia de pràctica esportiva

ACCEPTADA la hipòtesi 9 a. El nivell de pràctica estarà en funció de l'edat d'inici en aquesta pràctica. A més nivell de pràctica més baixa haurà estat l'edat d'inici en la pràctica esportiva.

7.3.2. En relació al segon objectiu.

Avaluar les opinions i els interessos cap a l'activitat física dels preadolescents, en funció del gènere i del nivell de pràctica.

ACCEPTADA la hipòtesi 1 b. Els preadolescents mallorquins tendran un nivell d'autopercepció més alt com major sigui el seu nivell de pràctica.

REBUTJADA la hipòtesi 2 b. Els homes tendran un nivell d'autopercepció més alt que les dones.

REBUTJADA la hipòtesi 3 b. Els preadolescents mallorquins no consideraran que l'Educació Física té la mateixa importància que la resta d'assignatures.

ACCEPTADA la hipòtesi 4 b. El percentatge d'homes interessats per la pràctica esportiva serà superior al percentatge de dones.

ACCEPTADA la hipòtesi 5 b. L'interès per la pràctica esportiva serà superior com més alt sigui el nivell de pràctica esportiva de les persones.

7.3.3. En relació al tercer objectiu.

Analitzar els motius d'inici, manteniment i/o abandó de la pràctica esportiva del grup motiu d'estudi

ACCEPTADA la hipòtesi 1 c. Els suports més importants pels preadolescents a l'hora de l'inici i el manteniment de la pràctica esportiva provindran del grup d'iguals.

ACCEPTADA la hipòtesi 2 c. L'inici en la pràctica esportiva estarà determinat més per un sentit lúdic que no per un sentit competitiu.

ACCEPTADA la hipòtesi 3 c. Els programes de promoció institucionals no seran determinants en l'inici ni en el manteniment de la pràctica esportiva dels joves d'entre 10 i 14 anys de l'illa de Mallorca.

ACCEPTADA la hipòtesi 4 c. El primer motiu d'abandonament de la pràctica esportiva seran a causa dels estudis.

ACCEPTADA la hipòtesi 5 c. El motiu principal adduït per no practicar esport serà la manca de temps.

8. Bibliografia

- Allport, G. W. (1937): *Personality: a psychological interpretation*. New York (Trad. Castellano. Psicología de la personalidad. Buenos Aires: Paidós 1974)
- Almond, L. (1992): Health Related Fitness. *British Journal of Physical Education*, 14 (2), 35-37
- Andersen, N. i Wold, B. (1992): Parental and peer influences on Leisure-Time Physical Activity in Young Adolescents. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 63 (4), 341-348.
- Antonelli, F. i Salvini, A. (1978): *Psicología del deporte*, Valladolid: Miñón.
- Arnett, C. (1968): Interrelations ships between selected physical variables and academic achievement of college women. *Research Quaterly*, 39, 168-175.
- Arnold, P. J. (1990): Educación Física, Movimiento y Curriculum. Madrid: Morata.
- Arnold, P. J. (1999): The virtues, moral education, and the practice of sport. *Quest*, 51, 39-54.
- Ash, M.J (1978): the role of research in children's competitive athletics. A R.A. Magill, M.J.Ash y F.L. Smoll (Eds), *Children In Sport, A Contemporany Anthology*, 175-191. Champaign, Ill: Human Kinetics.
- Askew, S y Ross, C (1991): Boys don't cry. Boys and sexim in education. Open University press, England.
- Bahrke, M, Morgan, W. (1978): Anxiety reduction following exercice and meditation. *Cognitive Therapy and Research*, 2, 323-333.
- Bandura,A.(1986a):*Pensamiento y acción*. Barcelona. Martínez Roca.
- Bandura,A.(1986b):Social foundation of thought and actino: a social teory. Englewood Clifs, N. J.; Prentice-Hall.
- Barbero, J. (1990):Dimensiones de los deportivo. *Perspectivas de la Educación Física y el deporte*, 4, 23-27.
- Barbero, J. (1991):La construcción del "dispositivo de lo deportivo". *Perspectivas de la Educación Física y el deporte*, 7, 36-38.

- Bar-or, O. (1983): *Pediatric Sports Medicine for the practitioner*. Nueva York: Springer.
- Berger, B; Friedmann, E; Eaton, M (1988): *Comparison of jogging, the relaxation response, and group interaction for stress reduction*. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 10, 431-447.
- Berger, B. & McInman (1993): Exercise and quality of life, en R. Singer, M. Murphey & L.K. Tennant (Eds.) *Handbook of research on sport psychology*, Mcmillan Publishing Company: New York.
- Biddle, S. i Biddle, G. (1989): Health-related fitness for the primary School. A A. Williams (Ed.) *Issues in Physical Education for the Primary Years*, 54-75. East Sussex. Falmer Press
- Biddle, S. i Mutrie, N. (1991): *Psychology of physical activity and exercise*. Londres: Springer Verlag.
- Biddle, S. Amstrong, N. (1992): Children's physical activity an exploratory study of psychological correlates. *Social Sciences and Medicine*, 34 (3), 325-331.
- Blair, S.N., Kohl, H.N., Gordon, N. F. i Paffenbarger, R. S. (1992): How Much Physical activity is good for health? *Annual review of public Health*, 13, 99-126.
- Blasco, T. (1994): *Actividad Física y salud*. Barcelona: Martínez Roca.
- Bouchard, C.; Shephard, R.J.; Stephens, T.; Sutton, J.R. Y Mc Pherson, B.D.(1990): Exercise Fitness and Health: The Consensus Statement. A C.
- Bredemeier, B.J.; Weiss, M.R.; Shields, D.L; i Cooper (1986): The relationship of sport involvement with children's moral reasoning and aggression tendencies. *Journal of sport Psychology*, 8, 304-318.
- Bredemeier, B. J. (1994): Children's moral reasoning and their assertive, aggressive, and submissive tendencies in sport and daily life. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 16, (1), 1-14.

- Bredemeier, B. J.; Shields, D.L. (1996): Moral development and children's sport. En F.L.Smoll y R.E. Smith (Eds.), *Children and youth sport: a biopsichosocial perspective*, 381-401, Madison, Wis., Brown & Benchmark.
- Brustad, R.J.(1992): Integrating socialization influences into the estudy of children's motivation in sport. *Journal of Sport and Exercice Psychology*, 14,59-77.
- Buñuel, A. (1991): The recreational physical activities of spanish women: A sociological study of exercising for fitness. *International Review for the Sociology of Sport*, 26, 203-216.
- Cagigal, J.M. (1981): *¡Oh deporte, (Anatomia de un gigante)* Valladolid: Miñón.
- Cañeque, H. (1991): *Juego y Vida. La conducta Lúdica en el Niño y el Adulto*. Buenos Aires: El Ateneo.
- Canton, E. Mayor, L. y Pallares, J. (1995): Factores motivacionales y afectivos en la iniciación deportiva. *Revista de Psicología General y Aplicada*, 1-2, 59-75.
- Canton, E.(1997): Deporte y calidad de vida. Motivos y actitudes en una muestra de jóvenes valencianos. *Revista de psicología del deporte*. 12,119-135.
- Carron, A.V. (1975): Personality and athletics: a review. En B.S. Rushall (ed.) *The Status of psychomotor learning and sport psychology research*, 5.1-5.12 Spring Valley, California: Sports Science Associates-Canada.
- Castejón Oliva, F.J. (1995): *Fundamentos de iniciación deportiva y actividades físicas organizadas*. Madrid: Dykinson.
- Castillo, J. M.; Puig, N. (1998): Empleo y mercado de trabajo en el deporte. En Garcia Ferrando, M; Puig, N.; Lagardera, F (comps.) *Sociologia del deporte*. 259-277. Madrid: Alianza Editorial.
- Chappuis, R. i Thomas, R. (1989): *El equipo deportivo*, Barcelona: Paidós Educación Física.

- Coackley, J. (1990): *Sport in society: Issues and controversies*. St. Louis: Times Mirror.
- Coakley, J. (1993): Socialization And Sports. En R. Singer, M. Murphey, L.K. Tennant (Eds.) *Handbook on Research in Sport Psycology*. 571-586 New York: Macmillan.
- Cockley, J. (1980): Play, game and sport. *Journal of Sport Behavior*, 3, 99-118.
- Codina, N. (1991): Ocio, Deporte y modelaje de la figura: un análisis psicosocial. *En Libro de Comunicaciones*. III Congreso de Psicología Social 11, 494-498 Santiago.
- Coll, C.(1987): Psicología y Curriculum. Barcelona: Laia.
- Collingwood, T; Willet, L. (1971): The effects of physical training upon self-concept and body attitudes. *Journal of Clinical Psychology*, 15, 305-309.
- Comin, E.; Nebot, M.; Villabí, J (1987): Los hábitos de los escolares y su salud futura: una encuesta en la ciudad de Barcelona. *Perspectiva escolar* 147,50-57.
- Contreras, J.(1990): Enseñanza, curriculum y profesorado. Madrid: Akal.
- Corpas, F. J; Toro, S. i Zarco, J. A. (1991): *Educación Física. Manual para el profesor*. Aljibe: Málaga.
- Cruz Feliu, J. (1989): Influencia del entrenador de deportistas juvenes: su evaluación y su cambio. Proyecto de investigación no publicado
- Cruz Feliu, J. y Ruis Bueno, A. (1990): Asesoramiento psicológico a entrenadores de deportistas jóvenes. *Actas del II Congreso del Colegio Oficial de Psicólogos*. Barcelona.
- Cruz Feliu, J. et al (1996): *Papel de las competiciones deportivas en el proceso de socialización del niño*. Revista de Psicología del Deporte. 9-10,111-132.
- Cruz Feliu, J. Et al (1997): Psicología del deporte. Factores motivacionales en el Deporte Infantil y Asesoramiento Psicológico a Entrenadores y Padres, 147-174. Síntesis: Madrid.

- Cuenca, M.(1995): Temas de Pedagogia del Ocio. Bilbao: Universidad De Deusto.
- Davis, C. i Cowles, M. (1991): *Bodyimage and exercice: a estudi of relattionships and comparisons between physically active men and women*. Sex Roles. 25 (1-2), 33 -44.
- Devis, J. Peiro, C (1992): *nuevas perspectivas curriculares en Educación Física*. Barcelona: Inde.
- Devis, J. i Peiro, C. (1993): La actividad física y la de la salud en niños/niñas y jóvenes: la escuela y la Educación Física. *Revista Psicologia Del Deporte*. 4, 71-86.
- Devis, J. (1996): *Educación Física, deporte y curriculum. Investigación y desarrollo curricular*. Madrid: Aprendizaje Visor.
- Diccionari de la llengua Catalana.Institut d'estudis catalans. (1995)
- Dishman, R. i Gettman, L. (1980): Psychobiologic influences on exercise adherence, *Journal of Sport psychologycaly*, 2, 295-310.
- Dishman, R. K., Sallis, J.F., i Orestein, D.R. (1985): The detenninants of physical activity and exercice. *Public health Reports*, 100 (2), 158-172.
- Duda, J. L. I Tappe, M. K. (1988): Predictors of personal investhent in physical activity among midole-aged and elder adults. *Perceptival And Motor Skills*, 66, 543-549.
- Dumazedier,J. (1964): Hacia una civilización del ocio. Barcelona: Estela.
- Durand, M. (1990): *El niño y el deporte*. Barcelona: Paidós.
- Dzewaltowski, D.A. (1989): Toward a Model of Exercise Motivation. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 11, 251-269. *Educación Física*. Barcelona: INDE.
- Eitzen D.S; Sage, G.H. (1982): *Sociology of American sports* (2nd ed.) Dubuque. IA. Brown.

- Endler, N.S. (1986): Interaccionismo: un modelo de personalidad, pero no todavia un teoria.En M.A.: Luengo (ed.) *Psicologia de la personalidad - Compilación de textos*, 57-96. Madrid: Torculo Texto.
- Escartí, A. i Garcia, A. (1994): Factores de los iguales relacionados con la práctica y la motivación deportiva en la adolescencia. *Revista Psicologia del Deporte*. 6, 35-51.
- Escudero Lopez, J. T., Serra, M. F.i Servera, M. (1992): *Estudi dels hàbits esportius de la joventud de les Illes Balears*. Palma: Conselleria de Cultura, Educació i Esports.
- Escudero, J.T. (1999): Uso y conocimiento de variables psicológicas y evaluación de comportamientos deportivos de los jugadores por parte de los entrenadores de baloncesto orientados al rendimiento. Tesis doctoral.
- Evans, J (1990): *Sport Education: Is It Physical Education By Another Name?* Achper National Journal,127: 12-18.
- Eysenck, H.J. i Eysenck S.B.J. (1987): *Personalidad y diferencias individuales*. Madrid. Piràmide.
- Fernandez-Ballesteros, R; Carrobles, J.A.I. (1988): *Evaluación conductual*. Madrid: Piràmide.
- Fernandez-Ballesteros, R.; Staats, A. W. (1992): Paradigmatic behavioral assesment, treatment and evaluation: Answering the crisis in behavioral assesment. *Advances in Behavior and Research Therapy*, 14, 1-27.
- Font, P. (1990): *Pedagogía de la sexualidad*. ICE Universitat de Barcelona.
- Foong, A (1992): Physical Exercise/Sports Amd Byopsychosocial Well-Being. *Journal of the Royal Society of Health*. Octubre, 227-230.
- Fowler, D (1959): *Psicología de la adolescencia*. 2ª edició. Buenos Aires: Kapelusz.

- Fraile, A i Arribas, H. (1996): *Una propuesta de actividad física y salud en Educación Primaria*. En Actas Del III Congreso Nacional de Educación Física de Facultades de Educación y XIV de Escuelas Universitarias de Magisterio. Guadalajara: Universidad de Alcalá.
- France, P (1988): Los comienzos del estereotipo de genero. A Brown N i France, P; Hacia una educación infantil no-sexista, 6-85. Madrid: Morata.
- Franch, J. i Martinell, A.(1994): *Animar: un proyecto de educación social. La intervención en el tiempo libre*. Barcelona: Paidós.
- Freedson, P.S. i Evenson, S. (1991): Familiar aggregation in physical activity. *Research Quarterly for Exercice and Sport*, 62 (4), 384-389.
- Garcia, J; Navarro, M. Ruiz, J.A.(1996): *Bases teóricas del entrenamiento deportivo. Principios y aplicaciones*. Colección entrenamiento deportivo. Madrid:Gymnos.
- García Ferrando, M. (1986a): *Hábitos deportivos de los españoles. Sociología del comportamiento deportivo*. Madrid: Ministerio de Cultura, Consejo Superior de Deportes.
- García Ferrando, M. (1986b): Un únic model: l'esport de competició. *Apunts Educació Física*, 3, 9-14.
- Garcia Ferrando, M. (1990a): *Aspectos sociales del deporte. Una reflexión sociológica*. Madrid: Alianza Deporte.
- Garcia Ferrando, M. (1990b): *La población navarra ante el hecho deportivo*. Navarra: Departamento de Educación, Cultura y Deporte.
- Garcia Ferrando, M. (1991): *Los españoles y el deporte(1980-1990) Un análisis sociológico*. MEC.
- Garcia Ferrando, M.(1996): *Las practicas deportivas de la población española.1976-1996*. Madrid: Aeisad.
- Garcia Ferrando, M; Puig N; Lagardera F. Comps. (1998). *Sociología del deporte*. Madrid: Alianza Deporte.

- García Más, A; Vicens Bauzá, P. (1994) La psicología del equipo deportivo. Cooperación y rendimiento. *Revista de psicología del deporte*, 6, 79-87
- García Mas, A. et Al.(1997) Psicología del deporte. Análisis psicológico del equipo deportivo. Las bases del entrenamiento psicológico. 193-214. Síntesis: Madrid.
- Garcia San Miguel, L (1984): *Deporte y clases sociales. En deporte popular, deporte de elite. Elementos para la reflexión*, 121-134. Ayuntamiento de Valencia.
- Garner, D. i Wooley, S.(1991): Confronting the failure of behavioral and dirtary treatments for obesity. *Clinical Psychology Review*, 119, 729-780.
- Gibbons, S; Ebbeck, V.; Weiss, M. (1995): Fair play for kids: Effects on the moral development of children in physical education. *Research quarterly for exersice and sport*, 66, 3,247-255.
- Gili Planas, M. i Ferrer Perez, U. A. (1994): Practica deportiva y estereotipos de genero: un estudio en la Comunidad Autónoma de las Islas Baleares (C.A.I.B.) *Revista de Psicologia del Deporte*. 5, 81-88.
- Gleser, J. i Mendelberg, H (1990): Exercice And Sport in Mental-Health: a Review of the literatura. *Isarael Journal Psychiatry and Related Sciences*, 27(2), 99-112.
- Godin, G., I Sheprard, R. J.(1990): Use of Attitude-Behaviour Models In Exercice Promotion. *Sportsmedicine*, 10(2)103-121.
- Gonzalez-Romá, V.; Peiró, J. M.; Sancermi, M. D. i Valcarcel, P.(1990): Analisis diferencial dels uso de instalaciones deportivas en función del sexo. En Quintanilla, I.(compilador): Calidad de vida, Educación, Deporte y Medio Ambiente. (*Actas del II Congreso Nacional de Psicología Social* 101-107) PPU.
- Goñi, A.(2000): La participación en el deporte escolar y el autoconcepto en escolares de 10-11 años de la provincia de Guipúzcoa. *Apunts d'Educació Física*. 59,6-10.

- Greendofer, S.L.(1978): Social class influence on female sport involvement. A: *Sex Roles*, 4(4), pàg. 49-104.
- Greendofer, S. L.(1992): Sport socialization. En T.S.Horn (Ed), *Advances In Sport Psychology*, 201-218. Champaign, Ill: Human Kinetics.
- Gutiérrez, M. (1995): *Valores sociales y deporte. La actividad física y el deporte como transmisores de valores sociales y personales*. Madrid: Gymnos
- Gutiérrez, M. (1998): Desarrollo de valores en la educación física y el deporte. *Apunts. Educación Física y deportes*, 51, 100-108.
- Gutiérrez, M. (1999): Valores sociales y deporte escolar. En, *Actas del tercer seminario sobre "fairplay" en el deporte escolar*, Murcia Diciembre 1999.
- Harris, D.(1978): ¿ por que practicamos deporte? Barcelona: Jims
- Havighurst, R. J. (1972): Developmental tasks and education. Nueva York: Mckay.
- Haywood, L. et al. (1993): Understanding leisure. Musselburgh: Scotprint Ltd.
- Heineman, K.(1994): “ *L'esport com a consum*”, *Apunts. Educació Física i esports*, 37, 49-56.
- Hendry, L.B.(1978): Le sport, les loisirs et les jeunes qui quitten l'ècole. Resultats des recherches effectuées en Grande Bretagne. *Dins del Rapport final du Seminaire pour les jeunes qui quitten l'ècole*. Bosön. Stockholm, F.S.S. i C.E.
- Hernandez, J.L. i García, M (1992): *El currículo de la Educación Física en la Enseñanza Primaria: Un espacio para la experimentación del Profesor*. En *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 15, 21-33.
- Holmes, D.S (1993): Aerobic fitness and the response psychological stress. En P Seraganian (Ed.) *Exercici Psychology: The Influence Of Psysical Exercice On Psycjological Processes*, 39-62. Nueva York: John Wiley.

- Horn, T.S. y Hasrbrook, C (1986): Information components influencing children's perception of their physical competence. En M.R. Weiss and D. Gould (eds). *Sport for children and youths*. Champaign, Human Kinetics Publishers.
- Howard, J., Cunningham, D. i Rechnitzer, P. (1987) "Personality and fitness decline in middle-aged men", *International Journal of Sport Psychology*, 18, 100-111.
- Huizinga, J. (1996): *Homo Ludens* (6ª Edición) Madrid: Alianza.
- Irlinger, P. (1993): « La demande de sport en France: essai de détermination d'un profil du marché». A Loret, A. (Dir): *Sport et Management*, 185-207 Paris: Dunod
- Jimenez, R; Perez, P; Garcia Más, A (1999): Evaluación de la actividad física en población juvenil de mallorca. *Revista de psicología del deporte*, 8(2) 219-230.
- Kenyon, G.S.; McPherson, B.D. (1987) An approach to the study of sport socialization. En Yiannakis, A.; McIntire, T.; Melnich, M.; Hart, D. (Eds.), *Sport Sociology*, 40-45. Iowa, Kendall/Hunt Publishing Company.
- Kenyon, G.S. i McPherson, B.D. (1973): Becoming involved in physical activity and sport: a process of socialization. G.L. Rarick (ed). *Physical activity: human growth and development*. New York. Academic Press, 304-332.
- Kimmel, D i Weiner, I. (1998): *La adolescencia: una transición del desarrollo*. 1ª edició. Ariel: Barcelona.
- Knop, P. (1993): *El papel de los padres en la práctica deportiva infantil*. Málaga: Unisport
- Lawther, J.D. (1978): *Psicología del deporte y del deportista*. Buenos Aires: Paidós.
- Le Boulch, J. (1985): *El deporte educativo*. Barcelona: Paidós
- Lee, M. J. (1990): Conducta y actitudes relacionadas con el juego limpio en el deporte juvenil. *Papeles del Psicólogo*, 46, 55-61.

- Lee, M. J; O'Donoghue, R.; Hodgson, D (1990): *Etical Issues in sport. II. The measurement of values in sport; a review of methods for a proposed trans-european project*. Strasbourg: Consejo de Europa.
- Leif, J.(1992): *Tiempo libre y tiempo para uno mismo*. Madrid: Narcea.
- Leith, L.M. I Taylor, A. H. (1990): Psychological Aspects Of Exercice: A Decade Literanre Revieww. *Journal of Sport Behavior*, 13 (4) 219-234.
- Lindquiat, CH et al (1999): Socioculturals determinants of physical activity among children. *Preventive medicine*, 29, (4) 305-312.
- Loy, J.W., McPherson, B.D. i Kenyon (1978): *Sport and Social Systems*. Reading. Mass. Addison-Wesley.
- Lüschen, G. (1988): Towards a new structural analisis. The present State and the prospects of the International Sociology of Sport. *International Review for Sociology of Sport*, 23 (4) 269-285.
- M.E.C. (1992): Cajas Rojas. Area de Educación Física.
- M.E.C.(1996): *La Actividad Física y Deportiva extraescolar en los Centros Educativos*. Madrid: Atregra.
- Mackay, K. J.; (1983): *The relationship between habitual psysical activity and selected measures in children*. Waterloo:Ontario. Tesi de Master no publicada.
- Mandel, C. Hennequet, A. (1984): *Le médecine, l'enfant et le sport*. Paris: Medicine et Enfance.
- Martín, A. Et al (1995): *Actividades lúdicas. El juego una alternativa de ocio para jovenes*. Madrid: Popular.
- Martínez, V., Ramos, J.,Tordera, N.(1995): *Perspectivas de futuro en el uso de instalaciones deportivas: clases sociales y comportamiento deportivo. En actas del V Congreso Nacional de Psicología de la actividad física y el deporte*. Valencia, 319-326.

- Masachs, M., Puente, M., Blasco, T. (1994): Evolución de los motivos para participar en programas de ejercicio físico. *Revista De Psicología del Deporte*. 5,71-80.
- Masnou Ferrer, M. (1986): Com viuen l'esport els joves a la ciutat de Barcelona. *Apunts Educació Física i Esports*. 3, 19-29.
- Mayor, L. i Tortosa, F. (Eds) (1993): *Ámbitos de aplicacion de la psicología motivacional*. Bilbao. Desclee De Brovwer, 2a. Ed. Revisada.
- McDonald, D. G., Hodgdon, J. A. (1991): *Psychological Effects Of Aerobic Fitness Training*. Research and Theory. Nueva York: Springer Verlag.
- Mc.Clelland, D,C, et al (1953): *Achivement motive*. Nueva York: Appleton-Century.
- McCready, M. & Long, B. (1985): Locus of control, attitudes towards physical activity, and exercise adherence, *Journal of Sport Psychology*, 7, 346-359.
- McPherson, D.B. (1981): Socialization into and trough sport. In Luschen, G.; Sage G.H. (eds) *Handbook of social science of sport*, 246-273 Champaign. IL. Stripes.
- McPherson, D.b.; Curtis i Loy (1989): *The social significance of sport*, Champaign, Human Kinetics Books.
- Meakin, D. C. (1982): Moral values in physical education. *Physical Education Review*,5 (1)62-82.
- Meredith, M. D. (1988). Activity or fitness: is the process or the product more important for public health? *Quest*, 40, 180-186.
- Miranda, J. (1991): Salut, forma física, estètica o benestar? Què aporta a l'usuari al gimnàs?. *Apunts. Educació Física*, 61-70.
- Mischel, V (1968): *Personality and assessment*. New York: Wiley and sons (trad. Cast.: Personalidad y evaluación: Trillas, 1973)
- Mischel, V. (1973): Toward a cognitive social learning reconceptualization of personality. *Psychological Review*, 80, 252-283.

- Myers, A. M., Weigel, C., i Holliday, P.(1989): Sex and age-linked determinants of physical activity in adulthood. *Canadian Journal of Public Health*, 80,256-260.
- Navarro, F. (1998): *La resistencia*. Colección entrenamiento deportivo. Madrid. Gymnos.
- Nelson,J.(1991). *Longitudinal change in throwing perfomance. Gender differences*, a Research Quarterly for Exercice and Sport, 62, 21-37.
- Organización Mundial de la Salud (1978): *Habitual physical activity and health*. Copenhagen: Regional Publications, European Series, 6.
- Palou, P. (1999): *Aspectes diferencials de la pràctica esportiva dels joves mallorquins en funció del gènere*. Universiada Palma'99. Conferencia de la FISU no publicada
- Palou, P. (1999): *Perfil psicosocial de l'esportista adolescent mallorquí*. Universiada Palma'99. Conferencia de la FISU no publicada
- Petrus, A. (1996): Deporte escolar y nuevos derechos del niño, en *Pedagogia Social, Revista Interuniversitaria*, 14, diciembre 1996.
- Petrus, A. (1998): El deporte escolar hoy. Valores y conflictos. A *Aula d'innovació educativa*, Enero de 1998, Barcelona: Graó Educación.
- Plante, T. G., Y Rodin, J(1990): Physical Fitness And Enhanced Psychological Health. *Current Phychology: Research And Reviews*, 9 (19), 3-24.
- Ponseti, X (1998a): Anàlisi de la pràctica esportiva dels joves de Mallorca en el segon cicle E.S.O. Tesis doctoral no publicada.
- Ponseti, X; Palou, P; Borrás, P.A. i Gili, M. (1998b): Intereses, motivos y actitudes hacia el deporte en adolescentes: diferencias en función del nivel de pràctica. *Revista de Psicología del Deporte*. 7, (2) 259-274.
- Prietro Lacaci, R.(1991) Asociacionismo juvenil en el medio urbano, Madrid, Instituto de la Juventud, Ministerio de Cultura.
- Puig, N; Heinneman,K.(1991): El deporte en la perspectiva del año 2000. A *Papers*, 38,123-142.

- Puig, N (1996): Joves i esport. Barcelona: Secretaria General de L'esport.Generalitat de Catalunya.
- Ramos, J.; Sanz, M.J.; González P.; Codoñer, C.; Roig, M.C.; Peiró, J.M. (1990) Relaciones entre la infraestructura deportiva disponible y las conductas y actitudes de los usuarios potenciales. *Actas II Congreso del Colegio Oficial de Psicólogos*. Barcelona.
- Ribero de Siva, A. (1979): *Psicología del deporte y preparación del deportista*. Buenos Aires: Kapelusz.
- Rice, F (2000): *Adolescencia. Desarrollo, relaciones y cultura*. Madrid: Prentice Hall.
- Riera, J. (1986): *Introducción a la psicología del deporte*. Barcelona: Martinez Roca.
- Riera, J. i Cruz, J. (1991): *Psicología del deporte: aplicaciones y perspectivas*. Barcelona: Martínez Roca.
- Rodriguez Allen, A (2000): *Adolescencia y deporte*. Oviedo: Nobel.
- Rodríguez, F. A. (1987): La perspectiva biológica. *Apunts Educació Física i Esports*, 10, 10-19.
- Rokeach, M. (1979): *Understanding human values: individual and societal*. New York: Free press.
- Ruiz et al (2000): Hábitos deportivos de los jóvenes almerienses. *Actas del I congreso del deporte escolar*. Sevilla.
- Sanchez-Barrera, M. B. Et Alter (1995): Patrones de actividad física en una muestra española. *Revista Psicología del Deporte*. 7-8, 51-71.
- Schnurr, P.P., Vaillant, C.O. I Vaillant, G.E (1990): Predicting Exercise In Late Midlife From Young Adult Personality Characteristics. *International Journal of aging and Human Development*, 30(2), 153-160.
- Seirul.lo, F. (1995): Valores educativos del deporte. En Blazquez, D. (dir.), *La iniciación deportiva y el deporte escolar*, 61-75. Barcelona: INDE.

- Shepard, R.J. (1985): Characteristics, effects and repercussions of physical education on the development of the child. *Actes de les III Jornades Internacionals de Medicina i Esport a Granollers: l'esport a l'edat escolar*. Granollers.
- Shields, D.L. i Bredemeier, B.J. (1994): *Character development and physical activity*. Champaign, Illinois: Human Kinetics.
- Skinner, B.F. (1986): *Ciencia y conducta humana*. Barcelona: Martínez Roca.
- Sluijs, E. M. I Knibbe, M (1991): Patient compliance with exercise: different theoretical approaches to short-term and long-term compliance. *Patient Education And Counseling*, 17, 191-204.
- Soler, P.(1992): El ocio como actividad educadora. Estudio desde la realidad catalana. Comunicación presentada en el VIII Congreso E.L.R.A., Bilbao, 9-14 Junio.
- Spink, K. S., I Carron, A. V (1992): Group Cohesion And Adherence In Exercise Classes. *Journal of Sports on Exercise Psychology*, 14, 78-86.
- Staats, A. W. (1979): *Conductismo social*. México: El Manual Moderno.
- Sunegard, J. Bratteby, E. Slojin, S. (1985): Physical Activity Sports.Involvement in 8-an 13 years old children in Sweden. *Acta Paediatr Scand* .74, 904-912.
- Svoboda, B. (1996): Socialización,105-121, En VV.AA. *La función del deporte en la sociedad*, Madrid: Consejo Superior de Deportes.
- Telama, R.(1986): Consideraciones socioeducativas del deporte: Aspectos pedagógicos del deporte para la juventud. *Direcció deportiva*.28, 21-26
- Telama, R. (1992): El deporte infantil como entorno educativo. *En Actas del Congreso Científico Olímpico*. 207-219. Málaga. Instituto Andaluz del deporte.
- Trepas, D. (1995): La educación en valores a través de la iniciación deportiva. En Blazquez, D. (dir.), *La iniciación deportiva y el deporte escolar*, 95-112, Barcelona: INDE.

- Trost, G et al (1997): A prospective study of the determinants of physical activity in rural fifth-grade children. *Preventive medicine*. 26, (2) 61-77.
- Vázquez, B. (1993): *Actitudes y prácticas deportivas de las mujeres españolas*. Ministerio de Asuntos Sociales. Instituto de la mujer.
- Vealey, R.S. (1992). Advances in sport psychology. Individual differences and sport behavior. *A Human Kinetics* 3,25-61.
- VV.AA. (1996): *La función del deporte en la sociedad. Salud, Socialización, Economía*, Madrid, Consejo Superior de Deportes.
- Wallace, J. (1966): An abilities conception of personality: some implications for personality measurement: *American Psychologist* 21, 132-138.
- Wankel, L.M. i Berger, B. G. (1990): The psychological and social benefits of sport and physical activity. *Journal of Leisure Research*, 22 (2) 167-182.
- Weinberg R. S. i Gould, D. (1996): *Fundamentos de psicología del deporte y el ejercicio físico*. Barcelona: Ariel Psicología.
- Weiner, B. (1979): A theory of motivation for some classroom experiences. *Journal of educational psychology*. 271-325.
- Weiss, M.; Bredemeier, B. (1991): Moral development in sport. En Pandolf, K.; Hollosky, J. (eds.), *Exercise and sport Reviews*, 18, 331-378.
- White, A. i Coackley, J (1986): Young People in Transition: An exploration of how young men and women make decision about their sport involvement. *Conferencia presentada a « Sport, sex and gender»*. Norwegian Society for Sport Research, Lillehammer, Noruega.
- White, A. (1990): Influencias familiares en la participación deportiva de los jóvenes. *Perspectivas de la actividad física el deporte*, 5, 5-10.
- Williams, J. M. (1990): *Psicología aplicada del deporte*. Madrid: Biblioteca Nueva.
- Willis, J. D. i Campbell, L. F. (1992): *Exercise psychology*, Champaign, Illinois: Human Kinetics.

Willmore, J. H. ; Costill, D. L.(1998): *Fisiologia del esfuerzo y del deporte*.

Barcelona: Paidotribo.

Zaragoza, A i Puig, N. (1990): Oci, esport i societat. Barcelona: Ppu.

Annex

Instruccions concretes abans de respondre al qüestionari:

Presentació.

- Presentar-se com un col·laborador de la investigació sobre la pràctica esportiva dels joves de Mallorca.
- Remarcar que han estat triats aleatòriament per respondre el qüestionari. Es demana sinceritat en les respostes.
- Agrair per anticipat la seva col·laboració.
- Explicar de forma general el qüestionari.
- No hi ha límit de temps (Però tampoc ens podem entretenir massa temps).
- S'ha de respondre de forma individual.
- Llegir detingudament les preguntes. En cas de dubtes, consultar a la persona responsable de passar el qüestionari.
- Utilitzar bolígraf.
- En cas d'equivocació, indicar de forma clara quina és la resposta correcta.
- Marcar amb un cercle la resposta incorrecta. Posar exemple

a la pissarra.



No val.

QÜESTIONARI DESCRIPTIU DE LES PRÀCTIQUES ESPORTIVES DELS JOVES DE MALLORCA

Edat:

Sexe: **Home** ☐ **Dona** ☐

Curs:

Centre:

Lloc de residència:

Nivell d'estudis dels teus Pares

- ☐ Sense estudis.
- ☐ Primaris.
- ☐ B.elemental.
- ☐ B.superior.
- ☐ Universitaris.

Nivell Socioeconòmic

- ☐ Alt
- ☐ Mitjà-Alt
- ☐ Mitjà-Mitjà
- ☐ Mitjà-Baix
- ☐ Baix

1.-Actualment practiques qualche esport fora de les classes d'educació Física?

☐ sí ☐ no

Si has contestat NO passa a la pregunta 16

**2.- A quina edat vares començar la pràctica d'aquest esport.
Als anys.**

3.- Ho fas de forma federada.

☐ sí ☐ no

4.- Digues on realitzes aquest esport.

5.-Habitualment amb qui fas esport?

- ☐ Tot sol
- ☐ Amb un grup d'amics.
- ☐ Amb un familiar.
- ☐ Amb l'equip

6.-Com practiques l'esport?

- ☐ Pel meu compte.
- ☐ Tan sols a l'escola.
- ☐ Com a activitat extraescolar.
- ☐ Com a activitat d'un club o federació.

7.-En quina època de l'any fas més esport?

- ☐ Totes igual.
- ☐ Durant les vacances.
- ☐ Durant el curs escolar.

8.-Quins esports o activitats físiques practiques

Aeròbic	
Atletisme	
Arts marcial	
Bàsquet	
Ciclisme	
Dansa	
Excursionisme	
Futbol	
Futbol sala	
Gimnàstica	
Handbol	
Hoquei	
Jogging	
Natació	
Tennis	
Voleibol	
Esquaix	
Altres	

9.- Quantes hores dediques en total cada setmana en aquestes activitats.

- ☐ Menys de 2 hores
- ☐ 2-4 hores
- ☐ 4-8 hores
- ☐ 8-12 hores
- ☐ Més de 12 hores.

10.-Com et consideres a l'hora de fer esport?

Molt bo.	Bo.	Regular.	Dolent.	Molt dolent.
1	2	3	4	5

11.-En la situació actual com diries que afecta la teva activitat físicoesportiva als teus estudis:

- ☐ Positivament.
- ☐ Negativament.
- ☐ No afecta.

12.-Penses continuar practicant esport en el futur?

- ☐ Sempre.
- ☐ Sí, si els estudis m'ho permeten.
- ☐ Acceptable.
- ☐ Segurament no (perquè).
- ☐ No (perquè).

13.- Com vares iniciar-te en l'esport?

- ☐ Pels meus pares.
- ☐ A l'escola.
- ☐ Pels meus amics.
- ☐ Altres:

14.-Per quin motiu principal has començat a practicar esport? (Assenyalar només un motiu).

MOTIUS	
Per una campanya de promoció	
Pels meus pares	
Amb un equip de l'escola	
Per diversió i oci	
Per mantenir-me en forma	
Per estar amb els amics	
Per competir	
Altres:	

15.- Quin és el motiu principal que et fa mantenir la teva pràctica esportiva? (Assenyalar només un motiu).

MOTIUS	
Per diversió	
Per trobar-me amb els amics	
Per mantenir-me en forma	
Per evasió	
Per gaudir d'un cos atractiu	
Per dedicar-m'hi professionalment	
Per competir	
Altres:	

16.-El teu Pare practica o ha practicat esport?

- ☐ Sí
- ☐ Sí,però ara no.
- ☐ No

17.-La teva Mare practica o ha practicat esport?

- ☐ Sí
- ☐ Sí,però ara no.
- ☐ No

18.- Digues quines instal·lacions utilitzes per jugar o fer esport habitualment?

- ☐ Instal·lacions esportives públiques.
- ☐ L'escola.
- ☐ Llocs públics
- ☐ Club esportiu.

19.- Considerant l'esport en totes les seves formes, és a dir, com a oci, espectacle, exercici físic i divertiment, independentment que facis esport o no.¿estàs interessat en el tema?

- ☐ Molt
- ☐ Bastant.
- ☐ Regular
- ☐ Poc.
- ☐ Gens.

20.-Consideres que l'assignatura d'Educació Física té la mateixa importància que la resta de assignatures?.

- ☐ Sí.
- ☐ No.

21.-Creus que la teva escola dóna suport a la pràctica esportiva?

- ☐ Molt
- ☐ Bastant.
- ☐ Suficient
- ☐ Poc
- ☐ Gens.

22.-En cas d'haver abandonat la pràctica esportiva assenyala'n el motiu?

- ☐ Pels estudis.
- ☐ Per avorriment.
- ☐ Per manca d'instal·lacions esportives .
- ☐ Altres preferències
- ☐ Altres (especificar).....

23.-Per què no practiques qualche esport?

- ☐ Manca de temps
- ☐ Altres preferències.
- ☐ És avorrit
- ☐ És car.
- ☐ Altres (especificar).....